

పంచ మహాయజ్ఞ విధి

సేకరణ :

డా॥ శ్రీమతి సంధ్యావందనం లక్ష్మీదేవి

ఎం.ఏ. పి.హెచ్.డి.

ప్రతులకు :

శ్రీ కే. పి. నర్సింగ్ రావు

ఇ.నెం. 12-10-587/46, వ్యాస్‌నగర్,

సీతాఫలమండి, సికింద్రాబాద్ - 500 061.

ఫోన్ : 040 - 7070337

స్వామి దయానంద సరస్వతి

విషయ సూచిక

1.	ప్రాతస్మరణ మంత్రములు	1
2.	స్నాన మంత్రములు	1
3.	యజ్ఞోపవీతధారణ మంత్రము	2
4.	సంధ్యోపాసన (బ్రహ్మ యజ్ఞము)	3
5.	ఈశ్వర స్తుతి ప్రార్థనోపాసన మంత్రములు	7
6.	స్వస్తివాచనము	8
7.	శాంతి కరణము	12
8.	అగ్ని హోత్ర విధి (దేవయజ్ఞము)	16
9.	సంకల్పము	17
10.	సత్యవ్రత మంత్రములు	25
11.	రాష్ట్రీయ ప్రార్థన	27
12.	సంగఠన సూక్తము	27
13.	పితృయజ్ఞము	28
14.	బలివైశ్వదేవము (భూతయజ్ఞము)	30
15.	అతిథి సత్కారము (నృయజ్ఞము)	32
16.	అమావాస్య ఇష్టి	33
17.	పౌర్ణమాస ఇష్టి	33
18.	శాంతిసూక్తము	35
19.	లక్ష్మీసూక్తము	37
20.	యజుర్వేద 16వ అధ్యాయము (నమకము)	39
21.	యజుర్వేద 18వ అధ్యాయము (చమకము)	47
22.	యజుర్వేద 31వ అధ్యాయము (పురుష సూక్తము)	57

23. యజుర్వేద 32వ అధ్యాయము 60
24. యజుర్వేద 36వ అధ్యాయము 62
25. యజుర్వేద 40 వ అధ్యాయము (ఈశావాస్య సూక్తము) 64
26. అథర్వ వేదము (పృథివీ సూక్తము) 66
27. అథర్వ వేదము (నక్షత్ర సూక్తము) 74
28. వర్షేష్టి మంత్రములు 75
29. మృత్యుంజయం మంత్రము 80
30. జన్మదిన మంత్రములు 80
31. ఆర్యపర్వ పద్ధతి - పరిచయము 81
32. నూతన సంవత్సర ఉత్సవము (యుగాది) 82
33. ఆర్యసమాజ స్థాపనా దినము 83
34. శ్రీరామ నవమి 85
35. శ్రావణీ - ఉపాకర్మ (ఋషి తర్పణము) 86
36. శ్రీకృష్ణ జన్మాష్టమి 90
37. విజయదశమి 91
38. దీపావళి (శారదీయ నవసస్యేష్టి) 92
39. (సౌర) మకర సంక్రాంతి 97
40. శివరాత్రి (బోధరాత్రి) 98
41. వసంత పంచమి 99
42. వాసంతీ నవసస్యేష్టి (హోలి) 100
43. సీతాష్టమి (జానకీ జయంతి) 103
44. ఈశ్వర భజనలు (తెలుగు - హిందీ) 104 - 118

ఆనాడు వీరు తాపీ మేస్త్రీగా కట్టినవే. వీరికి ఆధ్యాత్మిక చింతన,దేశభక్తి, సమాజాన్ని సంస్కరించాలనే తపన ఎక్కువగా ఉండేది. 1940 సం. నుండి రాత్రి పాఠశాలను నడుపుతూ వేమన,సుమతీ, సిద్ధప్ప వరకవి, కాలజ్ఞానబోధనలు జాన్ పంతులుతో కలిసి వీధి భాగవతాలు నడిపించేవారు.

1952 సం॥లో పండిత గోపదేవ శాస్త్రి గారి గీతా ప్రవచనముతో పండిత కృష్ణస్వామి నాయుడుగారి ఉపన్యాసములతో ప్రభావితులై గురుకుల్ ఘట్‌కేశ్వర్ స్థాపకులైన కీ.శే. బన్సీలాల్ వ్యాస్ గారిచే ఉపనయన సంస్కారము చేయించుకొని ఆర్యసమాజ ప్రముఖ కార్యకర్తగా మారిరి. బన్సీలాల్ వ్యాస్ గారి మరణానంతరం 1959 సం॥లో వారి స్మారకముగా ఇక్కడ శ్రీరామ భక్త సమాజాన్ని వ్యాస్ పాఠశాలగా మార్చి దాని వ్యవస్థాపకులైరి. నేడు ఇది వ్యాస్ వైదిక సేవా సమాజంగా రూపుదిద్దుకొని ఎన్నో సేవా కార్యక్రమాలు చేస్తున్నది. శ్రీ ఎన్. దశరథ్., పం.యం. నారాయణ స్వామి, స్వర్గీయ పండిత. కృష్ణస్వామి నాయుడు, శ్రీ టి. సూర్యనారాయణ, స్వర్గీయ వెంపటి రాములు, స్వర్గీయ రాంచందర్ మహేంద్రకర్, స్వర్గీయ రామాచారి, స్వర్గీయ డి. బాల్‌రాజ్, శ్రీ ఇ. నర్సింహులు గార్లను ఈ బస్తిలో నివాసము ఉండుటకు ప్రోత్సాహించింది వీరే. వీరు వైదిక సంస్కృతికి ఎంతో తోడ్పడగలరని ఆశించిరి. వీరు వృత్తి రీత్యా కాంట్రాక్టర్. వైదిక సాహిత్య ముద్రణకై అంబా గ్రంథమాల ట్రస్టుకు విరివిగా విరాళములు నొసంగిరి మరియు వ్యాస్ వైదిక సేవాసమాజము బాగోగులకు తన దానమును, శ్రమదానమును చేసినారు. ఇట్టి సమయములో డాక్టర్ కోడూరి సుబ్బారావుగారు సమాజానికి రావడం జరిగినది. డాక్టర్ గారి ఆలోచనా సరళిని గౌరవిస్తూ వ్యాస్ వైదిక సేవా సమాజము స్థిరచరాస్థుల అభివృద్ధికి ధన సేకరణ చేసి ఆర్.సి.సి. రూఫ్‌తో సమాజ భవనాన్ని, దానికి అనుబంధంగా నాలుగు గదులను కిరాయిలు వచ్చేటట్లుగా నిర్మించిరి.

తన అక్కగార్ల సంతానమైన శ్రీ మల్యాల రాజయ్య (యం.పి.), శ్రీ యం. అంజయ్య, శ్రీ యం. దయానంద్‌గార్లను స్వగ్రామము నుండి పిలిపించి తమ సంతానముతో సమానముగా ఆర్యసమాజ సిద్ధాంతాలకు అనుగుణముగా పెంచి విద్యాబుద్ధులను నేర్పించి శ్రీ యం. రాజయ్య గారికి శ్రీమతి అనసూయతో, శ్రీ యం. అంజయ్యకు శ్రీమతి మారుతితో మరియు శ్రీ దయానంద్‌కు శ్రీమతి శారదతో వివాహము జరిపించినారు. వీరితో పాటు తన తమ్ముడు శ్రీ కుమ్మరి మల్లయ్య కూతుర్లు అనసూయ, ఈశ్వరీ బాయిలకు

వివాహములు జరిపించినారు. తన వృత్తిలో పనిచేసిన కుటుంబాలకు నివాస స్థలములు ఇప్పించి ఆదర్శముగా నిలిచినారు. శ్రీ కుమ్మరి పోచయ్య గారు తమ బావమరిది కుమారులు స్వర్గీయ. పి. దుర్గయ్యకు శ్రీమతి రామలక్ష్మిని, శ్రీ పి. ఈశ్వర్‌కు శ్రీమతి అనసూయను, శ్రీ పి. శ్రావణ్ కుమార్‌కు శ్రీమతి అనురాధతో వివాహములు జరిగేట్లు చూసెను. శ్రీ పి. దుర్గయ్యకు తన కుమారులతో సమానముగా విద్యాబుద్ధులు నేర్పించి రైల్వేలో ఎస్.పి.ఓ. స్థాయికి ఎదిగేటట్లు చూసెను. అదే మాదిరిగా ముగ్దుంపూరంలోని తన ఇతర బావమరదుల కుటుంబాలనుపైకితేవాలని ఎంతో ప్రయాసపడ్డారు.

వీరు ఈ బస్తీలో 1956 సం॥లో నడవడానికి కూడా వీలు లేని స్థితిలో ఉన్న కాలిబాటను తన అనుచరులతో, బాలబాలికలతో రాత్రులలో శ్రమదానం చేయించి మేడిబావినుండి కుట్టివెల్లోడి ఆస్పత్రివరకు సుమారు మూడు నెలలు శ్రమించి మట్టిరోడ్డును నిర్మించిరి. ఇట్టి కార్యక్రమాన్ని ఆరోజుల్లో గౌరవనీయులు శ్రీ టి. అంజయ్య రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి సమాజ ఆవరణలో జరిగే పతాక ఆవిష్కరణకు విచ్చేసి కొనియాడిరి. సమాజ అధ్యక్షపదవిలో ఉండి ఎన్నో సేవాకార్యక్రమాలు చేస్తూ తేది. 29-9-1994నాడు స్వర్గస్థులైనారు.

వీరి ధర్మపత్ని స్వర్గీయ రాజ్యలక్ష్మిగారు తేది. 26-5-2002 ఆదివారము మధ్యాహ్నాము 1.20 గం॥లకు స్వర్గస్థులైనారు. ఈమె శుభ్రతకు, సభ్యతకు మారుపేరు. సహనానికి సహకారి. తన సంతానముతో పాటు ఇతరుల బాగోగులకు సమాన ప్రాధాన్యమిచ్చిన శాంతమూర్తి. పురిటినొప్పులతో ఎవరు బాధపడినా వారిని ఆస్పత్రిలో చేర్పించి ఆస్పత్రిలోనే తాను ఉంటూ తన చేతుల మీదిగా 100కు పైగాకాన్పులను జరిపించిన నిస్వార్థజీవి. విద్యాబుద్ధులను ఇప్పించుటలో అగ్రగామి. తన అల్లుళ్ళను తన కొడుకులతో సమానముగా ప్రేమతో పెంచి పెద్దచేసిన సహనశీలి. దాదిపన్నా చరిత్రనెరిగిన త్యాగమూర్తి. 1949 సం॥లో రజకార్లను ఎదుర్కొన్న మహిళ. ప్రాణభయంతో భీతిల్లిన ఒక మహ్మదీయ కుటుంబాన్ని కాపాడి మహమ్మద్‌గూడాలోని వారి బంధువుల ఇంటికి చేర్చి వారి ప్రేమను చూరగొన్న కరుణామూర్తి. భర్త చూపిన మార్గములోనే నడుస్తూ సమాజ క్షేమాన్ని ఆకాంక్షిస్తూ అందరి మనసులలో మెదిలిన ఆదర్శమూర్తి. ఉత్తమ ఆదర్శాల ఆచరణ, నిరంతర పరిశ్రమ, పరోపకారభావన, చిరునవ్వు మంచితనం మూర్తీభవించిన మనోవిజయాల సారథిగా, స్నేహితులు,కుటుంబ

సభ్యులందరిని ప్రేమానురాగబంధాలతో జయించిన ఉత్తమ ఇల్లాలు. తనకుటుంబంలో ఇంటికి పెద్ద కోడలుగా బరువు బాధ్యతలను నెత్తిన వేసుకొని కష్టాలను సుఖాలను లెక్కచేయకుండా భర్త ఆదర్శాలకు అనుగుణముగా నడచిన కష్టజీవి. ఎవ్వరి కుటుంబాలలోనైన,ఎట్టికార్యమునైనా తన చేతుల మీదుగా నడిపించి అందరి మెప్పులను పొందిన మాతృమూర్తి. అమ్మ అనే పదానికి అనునిత్యం ఆదర్శాలను పంచి, అనుబంధాల వరాల మూటగా ఎదిగి, ఎవ్వరితో సేవలు చేయించుకోకుండా నిస్వార్థ జీవితము ముగించుకొని, నీ ఆదర్శ కోడళ్ళ సమక్షములో ఆస్పత్రిలో తుది శ్వాస విడిచిన గడియలు మమ్మల్ని దుఃఖసాగరములో ముంచినవి. మీ తుది గడియలు యావత్తు కుటుంబ సభ్యులు, మనవలు కే.వి. సంపత్‌కుమార్ , కె.ఆర్. భానుప్రకాశ్, మనువరాలు శ్రీమతి కె. రాధిక, శ్రీమతి వినీత, శ్రీమతి మైత్రేయి, శ్రీమతి గాయత్రీ, శ్రీకాంత్, శ్రీధర్, శారద, శైలజ, శ్రీనివాస్, రవీందర్, శ్రీ జె. అజయ్ కుమార్, శ్రీ జి. శ్రీనివాస్, శ్రీ యమ్. లక్ష్మీనారాయణ, మునిమనుమరాళ్ళు జాగృతి, సాహిత్య, చిన్నులు అలేఖ్య, దివ్య, స్వప్న, తేజ, వర్చు, ఓజస్విని, కళ్యాని, ప్రమోద్, గుణదర్, ప్రచేత, వరేణ్య, సోనీల పసి హృదయాలను కదిలించిన అకాల సన్నివేశము మరువరానిది, మీరు మా నుండి భౌతికంగా దూరమైనా మీరు చూపిన మార్గాలను మేమెన్నడు మరువము. ఎల్లప్పుడు మా హృదయాలలో మీ ప్రేమ ఆప్యాయతలు మెదులుతూనే ఉంటాయి. మీ జీవితం ఎందరికో మార్గదర్శకం మీరు చూపిన ప్రేమానుబంధాల సాంప్రదాయాలను, కలుపుగోలుతనాన్ని కొనసాగిస్తాం. మీ జ్ఞాపకాలను మాకు మిగిల్చి వెళ్ళిపోయినావు. అమ్మా ! మీ ఆత్మకు శాంతిచేకూరాలని అనునిత్యం భగవంతున్ని ప్రార్థిస్తూ.

మీ కుమారుడు, కోడలు

కె.పి. నర్సింగ్‌రావు, తారాబాయి

మరియు

కుటుంబ సభ్యులు

వైదిక సాహిత్య ప్రచార ప్రసారములలో అత్యంత శ్రద్ధచూపిన
జననీ జనకుల జ్ఞాపకార్థము ఈ గ్రంథము
గాయత్రీ ఆశ్రమ ట్రస్టుకు అంకితం చేయడమయినది

ఓ3మ్

మానవ జీవనం బహుమూల్యమైనది. ఇతర ప్రాణులు తమ జీవిత సాఫల్యమును గూర్చి ఆలోచింపలేవు. విధి నిషేధములు వాని కుండవు. మానవుడట్లుగాక మంచి చెడులను గూర్చి ఆలోచింపగలడు. జీవిత లక్ష్యమును పరమాత్మ సాక్షాత్కారమును పొందుటకు వలయు విధానములను నేర్చుకొనగలడు. అతని జీవిత సాఫల్యము అతని దినచర్యమీద ఆధారపడి యుండును. అతనికి కొన్ని విధులు, కొన్ని నిషేధములున్నవి. అతడు సామాజిక ప్రాణి. ఒంటరిగ నుండువాడు కాడు. సమాజ శాంతికి భంగము కలిగింపక తన యున్నతికై యత్నించును. అందులకై ప్రాత:కాలమున లేచినది మొదలు రాత్రి నిద్రపోవు వరకు గల తన చర్యలను లక్ష్యసిద్ధికి అనుకూలముగ నుండునట్లు నిర్ణయించుకొని, జీవిత లక్ష్యమును పొందుటకై నిరంతరము యత్నింపవలసియున్నది.

ప్రాచీన మహర్షులు వేదశాస్త్రములను పరిశీలించి మానవుని దిన చర్యను నిర్ణయించియున్నారు. పరమశాంతి నభిలషించువారు, మోక్షమును కాంక్షించువారు ఈ విధులను నిత్యమనుసరింపవలయును.

ఆర్యులకు శుభోదయము.

పరమేశ్వరుడు సచ్చిదానంద స్వరూపుడు, సర్వవ్యాపకుడు, సర్వాంతర్యామి, దయాళుడు, న్యాయకారి అట్టి పరమేశ్వరుని తెల్లవారకముందే నాలుగు గంటలకు లేచి శయ్యమీద కూర్చుండి స్మరింపవలయును.

భోజన సమయమున పఠించవలసిన మంత్రము

ఓ3మ్ అన్నపతే। అన్నస్య నో ధేహ్యన మీవస్య శుష్మిణః,
ప్రప్రదాతారం తారిష ఊర్జం నో ధేహి ద్విపదే చతుష్పదే॥
(యజుర్వేదం 11-83)

భావము : హే పరమేశ్వరా! అన్నపతే! మాకు ఆరోగ్యమును, బలమును యిచ్చు అన్నమును ప్రసాదింపుము. అన్నదాతను వర్ధిల్లచేయుము. ఈ అన్నముద్వారా సకల ప్రాణులకు శక్తిని ప్రసాదించుము.

ఆశీర్వాదము

ఓ3మ్ ఇంద్రశ్రేష్ఠాని ద్రవిణాని ధేహి చిత్తిందక్షస్య
సుభగత్వ మస్మే। పోషం రయీణాం అరిష్టిం
తనూనాం స్వాద్మానం వాచః సుదినత్వవ మహ్నామ్।
(ఋగ్వేదం 2-21-6)

సత్యాః సంతు యజమానస్య కామా :।
సఫలాః సంతు యజమానస్య కామా :।
భద్రాః సంతు యజమానస్య కామా :।
పూర్ణాః సంతు యజమానస్య కామా :।

పంచ మహాయజ్ఞ విధి

అథ ప్రాత: స్మరణ మంత్రా:

ఓం ప్రాత రగ్నిం ప్రాత రింద్రం హవామహే, ప్రాతర్మిత్రా వరుణాప్రాత రశ్వినా ।, ప్రాతర్భగం పూషణం బ్రహ్మణస్పతిం, ప్రాత: సోమముత రుద్రం హువేమ ॥

ఓం ప్రాతర్జితం భగ ముగ్రం హువేమ, వయం పుత్ర మదితేర్ యో విధర్తా, । ఆధ్రశ్చిద్యం మన్యమాన స్తురశ్చిద్, రాజాచిద్యం భగం భక్షీత్యాహ ॥

ఓం భగ ప్రణేతర్ భగ సత్యరాధో భగేమాం ధియ ముదవాదదన్న: । భగ ప్రణో జనయ గోభి రశ్వైర్ భగ ప్రన్నృభిర్ నృవంత: స్యామ ।

ఓం ఉతేదానీం భగవంత: స్యామ ఉత ప్రపిత్వ ఉత మధ్యే అహ్నామ్ । ఉతోదితా మఘవన్ త్సూర్యస్య వయం దేవానాం సుమతౌస్యామ ॥

ఓం భగ ఏవ భగవా నస్తు దేవా స్తేన వయం భగవంత: స్యామ । తం త్వా భగ సర్వ ఇజ్జోహవీతి స నో భగ పుర ఏతా భవేహ ॥

(ఋగ్వేదం 7-41-1,2,3,4,5)

స్నాన మంత్రములు

ఓం ఆపోహి ష్ఠా మయోభువ స్తాన ఊర్జే దధాతన । మహే రణాయ చక్షసే ॥

ఓం యో వ: శివతమో రస స్తస్య భాజయతేహ న: ।ఉశతీ రివ మాతర:॥

ఓం తస్మా అరంగమామ వో యస్యక్షయాయ జిన్వథ । ఆపో జనయథా చ న:

(ఋగ్వేదం 10-9-1,2,3)

యజ్ఞోపవీత ధారణ మంత్రము

ఓం యజ్ఞోపవీతం పరమం పవిత్రమ్ ప్రజాపతే ర్య త్సహజం పురస్తాత్, ఆయుష్య మగ్ర్యం ప్రతిముంచ శుభ్రం యజ్ఞోపవీతం బలమస్తు తేజః ॥

ఓం యజ్ఞోపవీత మసి యజ్ఞస్య త్వా యజ్ఞోపవీతేన ఉపనహ్యామి.

సంధ్యోపాసనద్వారా మానవుడు పరమ పురుషార్థమగు మోక్షమును కాంక్షించును. కనుక అట్టి మోక్షప్రాప్తి కొరకు మానవులాచరింపవలసిన కర్తవ్య కర్మలు మూడు. ఒకటి తనయెడల ఆచరింపవలసిన కర్మలు రెండు ఇతరుల ఎడ ఆచరింపవలసిన కర్మలు. మూడు : పరమేశ్వరుని సాక్షాత్కారము కొఱకు ఆచరించు కర్మలు. ఈ మూడింటి లో ఉపాసకుడు సాధింపగోరు కైవల్యమును ఆచమన మంత్రముతో సంకల్పించును. మొదట తనకొరకు ఆచరించు కర్మలలో ఇంద్రియ స్పర్శమంత్రములు, మార్జన మంత్రములతో, బాహ్య ఇంద్రియముల బలము కొఱకు, యశస్సు కొఱకు, పవిత్రత కొరకు సంకల్పించును. ప్రాణాయామమంత్రములతో అంతఃకరణ పుష్టికి పవిత్రతలకొరకు సంకల్పించును. అఘమర్షణ మంత్రములతో సర్వవ్యాపకుడైన పరమేశ్వరుని ఈ సృష్టికంతకూ కర్తగనెంచి పాపములకు దూరముగ నుండుటకు సంకల్పించును. ఈ ఐదు కర్మలను ఉపాసకుడు తన కొఱకు చేయవలయును.

తరువాత మనసాపరిక్రమ మంత్రములతో హే భగవన్! మాపై యితరులకు, ఇతరులపై మాకును వైరభావం లేకుండా అనుగ్రహింపుమని భగవంతుని ప్రార్థించుచు తదనుగుణముగ తోటి ప్రాణులఎడల మెలగ వలయును.

తరువాత ఉపస్థానమంత్రములతో ఉపాసకుడు పరమేశ్వరుని సమీపమునజేరి పరమేశ్వరునిలోని ఆనందము ననుభవించుట కొఱకు సంకల్పించుచు కత్యంత తత్సిద్ధికై అష్టాంగ యోగాదులను అభ్యసింప వలయును.

అథ బ్రహ్మయజ్ఞః– అర్థాత్ సంధ్యోపాసన మంత్రాః

ఓం భూర్ భువః స్వః । తత్సవితుర్ వరేణ్యమ్, భర్గో దేవస్య ధీమహి, । ధియో యో నః ప్రచోదయాత్.

ఆచమన మంత్రము

ఓం శం నో దేవీ రభిష్టయ, ఆపో భవంతు పీతయే ।
శం యో రభిస్రవంతు నః ॥

ఇంద్రియ స్పర్శమంత్రములు

ఓం వాక్ వాక్. ఓం ప్రాణః ప్రాణః. ఓం చక్షుః చక్షుః ఓం శ్రోత్రం శ్రోత్రమ్. ఓం నాభిః. ఓం హృదయమ్. ఓం కంఠః. ఓం శిరః.

ఓం బాహుభ్యాం యశోబలమ్. ఓం కరతల కరపృష్ఠే

(ఈశ్వర ప్రార్థనాపూర్వక) మార్జన మంత్రములు

ఓం భూః పునాతు శిరసి, ఓం భువః పునాతు నేత్రయోః
ఓం స్వః పునాతు కంఠే, ఓం మహః పునాతు హృదయే.
ఓం జనః పునాతు నాభ్యామ్, ఓం తపః పునాతు పాదయోః,
ఓం సత్యం పునాతు పునఃశిరసి, ఓం ఖం బ్రహ్మపునాతు సర్వత్ర.

ప్రాణాయామ మంత్రము

ఓం భూః. ఓం భువః, ఓం స్వః, ఓం మహః, ఓం జనః, ఓం తపః, ఓం సత్యమ్

అఘమర్షణ మంత్రములు

ఓం ఋతం చ సత్యం దాభీద్ధా త్తపసోऽధ్యజాయత,
తతో రాత్ర్యజాయత, తతః సముద్రోऽర్ణవః.

ఓం సముద్రా దర్ణవా దధి సంవత్సరో అజాయత,
అహో రాత్రాణి విదధ ద్విశ్వస్య మిషతో వశీ.

ఓం సూర్యాచంద్రమసౌ ధాతా యథాపూర్వ
మకల్పయత్, దివం చ పృథివీం చాంతరిక్ష మథోస్వః

ఓం శన్నోదేవీ రభిష్టయ............ (ఋ 10-170-1,2,3) (ఋ 10-170-1,2,3)

మనసా పరిక్రమ మంత్రములు

ఓం ప్రాచీ దిగగ్నిరధిపతిరసితో రక్షితాదిత్యా ఇషవః,
తేభ్యో నమోऽధిపతిభ్యో నమో రక్షితృభ్యోనమ
ఇషుభ్యో నమ ఏభ్యో అస్తు, యో ऽస్మాన్ ద్వేష్టి,
యం వయం ద్విష్మ స్తం వో జంభే దధ్మః

ఓం దక్షిణా దిగింద్రోऽధిపతిస్తిరశ్చిరాజీ రక్షితా,
పితర ఇషవః, తేభ్యో నమోऽధిపతిభ్యో నమో రక్షితృభ్యో
నమ ఇషుభ్యో నమ ఏభ్యో అస్తు, యో ऽస్మాన్ ద్వేష్టి,
యం వయం ద్విష్మ స్తం వో జంభే దధ్మః

ఓం ప్రతీచీ దిగ్వరుణోऽధిపతిః పృదాకూ రక్షితాన్న మిషవః
తేభ్యో నమోऽధిపతిభ్యో నమో రక్షితృభ్యో
నమ ఇషుభ్యో నమ ఏభ్యో అస్తు, యో ऽస్మాన్ ద్వేష్టి,
యం వయం ద్విష్మ స్తం వో జంభే దధ్మః

ఓం ఉదీచీ దిక్ సోమోऽధిపతిః స్వజో రక్షితాశని రిషవః
తేభ్యో నమోऽధిపతిభ్యో నమో రక్షితృభ్యోనమ

ఇషుభ్యో నమ ఏభ్యో అస్తు, యోఽస్మాన్ ద్వేష్టి,
యం వయం ద్విష్మ స్తం వో జంభే దధ్మః

ఓం ధ్రువాదిగ్విష్ణురధిపతిః కల్మాషగ్రీవో రక్షితా
వీరుధ ఇషవః, తేభ్యో నమోఽధిపతిభ్యో నమో రక్షితృభ్యో
నమ ఇషుభ్యో నమ ఏభ్యో అస్తు, యోఽస్మాన్ ద్వేష్టి,
యం వయం ద్విష్మ స్తం వో జంభే దధ్మః

ఓం ఊర్ధ్వాదిగ్ బృహస్పతి రధిపతిః శ్విత్రో రక్షితా వర్షమిషవః,
తేభ్యో నమోఽధిపతిభ్యో నమో రక్షితృభ్యోనమ
ఇషుభ్యో నమ ఏభ్యో అస్తు, యోఽస్మాన్ ద్వేష్టి,
యం వయం ద్విష్మ స్తం వో జంభే దధ్మః

(అథర్వ. 3-27-1,2,3,4,5,6)

ఉపస్థాన మంత్రములు

ఓం ఉద్వయం తమసస్పరి స్వః పశ్యన్త ఉత్తరమ్,
దేవం దేవత్రా సూర్య మగన్మజ్యోతి రుత్తమమ్. (యజు35 - 14)

ఓం ఉదుత్యం జాతవేదసం దేవం వహన్తి కేతవః
దృశే విశ్వాయ సూర్యమ్. (యజు 33 -31)

ఓం చిత్రం దేవానా ముదగా దనీకం చక్షుర్మిత్రస్య వరుణ స్యాగ్నేః,
ఆప్రా ద్యావా పృథివీ అంతరిక్షగ్ం, సూర్య ఆత్మా జగత స్తస్థుషశ్చ
స్వాహా.

ఓం తచ్చక్షుర్దేవహితం పురస్తా చ్ఛుక్ర ముచ్చరత్
పశ్యేమ శరదః శతమ్, జీవేమ శరదః శతగ్ం,
శృణుయామ శరదః శతం, ప్రబ్రవామ శరదః శతం
అదీనాఃస్యామ శరదః శతం, భూయశ్చ శరదః శతాత్

గురుమంత్రము - గాయత్రీ

ఓం భూర్భువః స్వః, త త్సవితుర్వరేణ్యమ్,
భర్గో దేవస్య ధీమహి, ధియో యోనః ప్రచోదయాత్.

(య 36-3. ఋ. 3-62-10. సా 900)

సమర్పణ

హే జగదీశ్వర ! దయానిధే ! భవత్ కృపయా, అనేన జపోపాసనాది కర్మణా, ధర్మార్థకామమోక్షాణాం సద్యః సిద్ధిః భవే న్నః.

ఓ పరమేశ్వర ! దయానిధే ! నీ కృపవలన మేము చేసిన యీ జప ఉపాసనాది కర్మముల ద్వారమున ధర్మార్థ కామ మోక్షములు వెంటనే సిద్ధించును గాక!

నమస్కార మంత్రము

ఓం నమః శంభవాయ చ, మయోభవాయ చ నమః శంకరాయ చ,
మయస్కరాయ చ నమః శివాయ చ, శివతరాయ చ.

(య. 16 -41)

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః.

(సంధ్యోపాసన విధిసమాప్తము.)

పరమేశ్వరుని స్తుతించుటవలన ఆయనపై భక్తిశ్రద్ధలేర్పడును. తద్వారా ఆయనలోని గుణములను స్మరించి మనము వాటి ననుకరించుటకు వీలగును. ప్రార్థనవలన మనలోని అభిమానము నశించి పరమేశ్వరుని సహాయము లభించును. ఉత్సాహము పెరిగి పురుషార్థపరులమగుదుము. ఉపాసన వలన పరమేశ్వరుని సాక్షాత్కారము లభించి ఆయనతో మేళనము కలిగి ఆయనలోని ఆనందము ననుభవించు చుందుము.

అథ ఈశ్వరస్తుతి ప్రార్థనోపాసనా మంత్రాః

ఓం విశ్వాని దేవ సవితర్దురితాని పరాసువ
యద్ భద్రం తన్న ఆసువ

ఓం హిరణ్యాగర్భః సమవర్త తాగ్రే, భూతస్య జాతః పతి రేక ఆసీత్ । స దాధార పృథివీం ద్యా ముతేమాం కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ

ఓం య ఆత్మదా బలదా, యస్య విశ్వ ఉపాసతే, ప్రశిషం యస్య దేవాః, యస్య చ్ఛాయామృతం యస్య మృత్యుః కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ.

ఓం యః ప్రాణతో నిమిషతో మహిత్వైక, ఇద్రాజా జగతో బభూవ
య ఈశే అస్య ద్విపద శ్చతుష్పదః, కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ.

ఓం యేన ద్యౌరుగ్రా పృథివీచదృఢా, యేన స్వః స్తభితం యేన నాకః
యో అంతరిక్షే రజసో విమానః కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ.

ఓం ప్రజాపతే నత్వ దేతా న్యన్యో, విశ్వాజాతాని పరితా బభూవ
యత్కామాస్తే జుహుమస్తన్నో అస్తు వయం స్యామ పతయో రయీణామ్

ఓం సనో బంధుర్జనితా స విధాతా ధామాని వేద భువనాని విశ్వా ।
యత్ర దేవా అమృత మానశానా స్తృతీయే ధామన్నధ్యైరయన్త

ఓం అగ్నే నయ సుపథా రాయే అస్మాన్ విశ్వాని దేవ వయునాని విద్వాన్
యుయోధ్యస్మజ్జుహురాణమేనో భూయిష్ఠాంతె నమ ఉక్తింవిధేమ.

(ఇతి ఈశ్వరస్తుతి ప్రార్థనోపాసనా మంత్రాః)

స్వస్తి యనగా శుభమని అర్థము. సర్వప్రాణులకు శుభము నొసంగు పరమేశ్వరుని నిత్యము-స్వస్తివాచన-మంత్రములతో స్తుతి నొనర్చుచుండ వలయును.

అథ స్వస్తివాచన మంత్రాః

ఓం అగ్నిమీళే పురోహితం యజ్ఞస్య దేవ మృత్విజం,
హోతారం రత్నధాతమమ్.

ఓం స నః పితేవ సూనవేఽగ్నే సూపాయనో భవ
స చ స్వానః స్వస్తయే.

ఓం స్వస్తినో మిమీతా మశ్వినా భగః స్వస్తి దేవ్యదితి రనర్వణః
స్వస్తి పూషా అసురో దధాతు నః స్వస్తి ద్యావా పృథివీ సుచేతునా.

ఓం స్వస్తయే వాయు ముప బ్రవామహై సోమం స్వస్తి భువనస్య యస్పతిః,
బృహస్పతిం సర్వగణం స్వస్తయే స్వస్తయ ఆదిత్యాసో భవన్తు నః.

ఓం విశ్వే దేవా నో అద్యా స్వస్తయే, వైశ్వానరో వసురగ్నిః స్వస్తయే,
దేవా అవన్త్వృభవః స్వస్తయే స్వస్తి నో రుద్రః పాత్వంహసః.

ఓం స్వస్తి మిత్రా వరుణా స్వస్తి పథ్యే రేవతి,
స్వస్తి న ఇన్ద్రశ్చాగ్ని శ్చ స్వస్తినో అదితే కృధి.

ఓం స్వస్తి పన్థా మనుచరేమ సూర్యాచంద్రమసా వివ,
పునర్దదతాఘ్నతా జానతా సంగ మేమహి.

ఓం యే దేవానాం యజ్ఞియా యజ్ఞియానాం మనోర్యజత్రా అమృతా
ఋతజ్ఞాః, తే నో రాసన్తా మురుగాయ మద్య యూయం పాత
స్వస్తిభిః సదా నః.

ఓం యేభ్యో మాతా మధుమత్పిన్వతే పయః పీయూషం ద్యౌ రదితి
రద్రి బర్హాః, ఉక్థశుష్మాన్ వృషభ రాన్స్వప్నసస్తాం ఆదిత్యాం అనుమదా
స్వస్తయే.

ఓం నృచక్షసో అనిమిషన్తో అర్హణా బృహద్దేవాసో అమృతత్వ మానశు: జ్యోతీరథా అహిమాయా అనాగసో దివో వర్ష్మాణం వసతే స్వస్తయే.

ఓం సమ్రాజో యే సువృధో యజ్ఞమాయయు రపరిహ్వృతాదధిరే దివి క్షయమ్, తాం ఆవివాస నమసా సువృక్తిభి ర్మహో ఆదిత్యాం అదితిం స్వస్తయే.

ఓం కోవ: స్తోమం రాధతి యం జుజోషథ విశ్వే దేవాసో మను షోయతిష్ఠన, కోవో ఽధ్వరం తు విజాతా అరం కర ద్యోన: పర్షదత్యంహ: స్వస్తయే.

ఓం యేభ్యో హోత్రాం ప్రథమామాయేజే మను: సమిద్ధాగ్ని ర్మనసా సప్తహోతృభి:, త ఆదిత్యా అభయం శర్మ యచ్ఛత సుగాన: కర్త సుపథా స్వస్తయే.

ఓం య ఈశిరే భువనస్య ప్రచేతసో విశ్వస్య స్థాతుర్జగతశ్చ మన్తవ:, తే న: కృతాదకృతాదేన సస్పర్యద్యా దేవాస: పిపృతా స్వస్తయే.

ఓం భరే ష్వింద్రం సుహవం హవామహే, అంహోముచం సుకృతం దైవ్యం జనమ్, అగ్నిం మిత్రం వరుణం సాతయే భగం, ద్యావా పృథివీ మరుత: స్వస్తయే.

ఓం సుత్రామాణం పృథివీం ద్యామనేహసమ్, సుశర్మాణ మదితిం సుప్రణీతిమ్, దైవీం నావం స్వరిత్రామనాగసమస్రవంతీ మారుహేమా స్వస్తయే.

ఓం విశ్వే యజత్రా అధివోచ తోతయే త్రాయధ్వం నో దురేవాయా అభిహ్రుత:, సత్యయా వో దేవహూత్యా హువేమ, శృణ్వతో దేవా అవసే స్వస్తయే.

ఓం అపామీవామప విశ్వామనాహుతి మపారాతిం దుర్విదత్రామఘాయత
ఆరే దేవా ద్వేషోz స్మద్యుయోతనోరుణః శర్మయచ్ఛతా స్వస్తయే

ఓం అరిష్టః సమర్తో విశ్వ ఏధతే ప్ర ప్రజాభిర్జాయతే ధర్మణ స్పరి। య
మాదిత్యాసో నయథా సునీతిభి రతి విశ్వాని దురితా స్వస్తయే.

ఓం యం దేవాసోz వథ వాజసాతౌ యం శూరసాతా మరుతో హితే ధనే
ప్రాతర్యావాణం రథమింద్ర సానసి మరిష్యన్త మారుహేమా స్వస్తయే

ఓం స్వస్తినః పథ్యాసు ధన్వసు స్వస్త్యప్సు వృజనే స్వర్వతి
స్వస్తి నః పుత్రకృథేషు యోనిషు స్వస్తి రాయే మరుతో దధాతన.

ఓం స్వస్తి రిద్ధి ప్రపథే శ్రేష్ఠా రేక్ణ స్వత్యభి యా వామ మేతి
సానో అమాసో అరణే నిపాతు స్వావేశా భవతు దేవగోపా.

ఓం ఇషే త్వోర్జేత్వా వాయవ స్థ దేవో వః సవితా ప్రార్పయతు శ్రేష్ఠ
తమాయ కర్మణ ఆప్యాయధ్వమఘ్న్యా ఇంద్రాయ భాగమ్,
ప్రజావతీరనమీవా అయక్ష్మా మావస్తేన ఈశత, మాఘశగ్ంసో
ధ్రువా అస్మిన్ గోపతౌ స్యాత బహ్వీ ర్యజమానస్య పశూన్ పాహి.

ఓం ఆనో భద్రాః క్రతవో యంతు విశ్వతోzదబ్ధాసో అపరీతాస ఉద్భిదః
దేవా నో యథా సదమిద్వృధే అసన్నప్రాయువో రక్షితారో దివే దివే

ఓం దేవానాం భద్రా సుమతి రృజూయతాం దేవనాగ్ం రాతిరభి నో
నివర్తతామ్। దేవానాం సఖ్యముపసేదిమా వయమ్ దేవా న ఆయుః
ప్రతిరంతు జీవసే.

ఓం తమీశానం జగతస్తస్థుషస్పతిం ధియం జిన్వమవసే హూమహే వయమ్। పూషా నో యథా వేదసా మసద్వృధే రక్షితా పాయు రదబ్ధః స్వస్తయే.

ఓం స్వస్తి న ఇంద్రో వృద్ధశ్రవాః, స్వస్తినః పూషా విశ్వ వేదాః,
స్వస్తి నస్తార్క్ష్యో అరిష్ట నేమిః స్వస్తినో బృహస్పతి ర్దధాతు.

ఓం భద్రం కర్ణేభిః శృణుయామ దేవా భద్రం పశ్యేమాక్షభి ర్యజత్రాః
స్థిరైరంగై స్తుష్టువాగ్ం స స్తనూభి ర్వ్యశేమహి దేవ హితం యదాయుః.

ఓం అగ్న ఆ యాహి వీతయే గృణానో హవ్యదాతయే,
నిహోతా సత్సి బర్హిషి (సామవేదగానం)

ఓం త్వమగ్నే యజ్ఞానాం హోతా విశ్వేషాం హితః,
దేవేభి ర్మానుషే జనే. (సామవేదగానం)

ఓం యే త్రిషప్తాః పరియంతి విశ్వారూపాణి బిభ్రతః
వాచస్పతి ర్బలాతేషాం తన్వో అద్య దధాతు మే.

(ఇతి స్వస్తివాచనమంత్రాః)

పరమేశ్వరుడు శాంతిమయుడు. అట్టి పరమేశ్వరుని కృపవలన ఈ సృష్టిలోని సమస్త పదార్థములు మాకు శాంతి దాయకములు కావలయునని నిత్యము శాంతికరణ మంత్రములతో భగవంతుని ప్రార్థింపవలయును.

అథ శాన్తికరణ మంత్రాః

ఓం శన్న ఇన్ద్రాగ్నీ భవతామవోభిః శన్న ఇన్ద్రా వరుణా రాతహవ్యా,
శమిన్ద్రా సోమా సువితాయ శంయోః,
శన్న ఇన్ద్రా పూషణా వాజసాతౌ.

ఓం శన్నో భగః శమునః శంసో అస్తు, శన్నః పురంధిః శము సంతురాయః
శన్నః సత్యస్య సుయమస్య శంసః, శన్నో అర్యమా పురుజాతో అస్తు.

ఓం శన్నో ధాతా శము ధర్తానో అస్తు శన్న ఉరూచీ భవతుస్వధాభిః
శం రోదసీ బృహతీ శం నో అద్రిః
శంనో దేవానాం సుహవాని సంతు.

ఓం శన్నో అగ్ని ర్జ్యోతి రనీకో అస్తు, శన్నో మిత్రావరుణా వశ్వినా శం
శన్నః సుకృతాం సుకృతాని సంతు శన్న ఇషిరో అభివాతు వాతః.

ఓం శన్నో ద్యావా పృథివీ పూర్వహూతౌ శమంతరిక్షం దృశయే నో
అస్తు। శం న ఓషధీర్వనినో భవంతు శం నో రజసస్పతి రస్తు జిష్ణుః

ఓం శన్న ఇన్ద్రో వసుభి ర్దేవో అస్తు శమాదిత్యేభి ర్వరుణః సుశంసః
శం నో రుద్రో రుద్రేభి ర్జలాషః శం న స్త్వష్టాగ్నాభిరిహ శృణోతు.

ఓం శం నః సోమో భవతు బ్రహ్మ శం నః, శం నో గ్రావాణఃశము సంతు
యజ్ఞాః, శం నః స్వరూణాం మితయో భవంతు శం నః ప్రస్వః
శమ్వస్తు వేదిః.

ఓం శం నః సూర్య ఉరుచక్షా ఉదేతు శం న శ్చతస్రః ప్రదిశో భవంతు,
శం నః పర్వతా ధ్రువయో భవంతు శం నః సింధవః శము సన్త్వాపః

ఓం శం నో అదితి ర్భవతు వ్రతేభిః శం నో భవంతు మరుతః స్వర్కాః,
శం నో విష్ణుః శము పూషా నో అస్తు శం నో భవిత్రం శమ్వస్తు
వాయుః.

ఓం శం నో దేవః సవితా త్రాయమాణః శం నో భవంతూషసో విభాతీః,
శం నః పర్జన్యో భవతు ప్రజాభ్యః శం నః క్షేత్రస్య పతి రస్తు శంభుః.

ఓం శం నో దేవా విశ్వ దేవా భవంతు శం సరస్వతీ సహధీభి రస్తు,
శమభిషాచః శము రాతిషాచః శం నో దివ్యాః పార్థివాః శం నో అప్యాః.

ఓం శం నః సత్యస్య, పతయో భవంతు శం నో అర్వంత శ్శము సంతు
గావః। శం న ఋభవ స్సుకృత స్సుహస్తాః శం నో భవంతు పితరో
హవేషు.

ఓం శం నో అజ ఏకపాద్దేవో అస్తు, శం నోz హిర్బుధ్న్య శం సముద్రః,
శం నో అపాం న పాత్పేరు రస్తు శం నః పృశ్నిర్భవతు దేవగోపా

ఓం ఇంద్రో విశ్వస్య రాజతి। శం నో అస్తు ద్విపదే శం చతుష్పదే.

ఓం శం నో వాతః పవతాగ్ం శం న స్తపతు సూర్యః,
శం నః కనిక్రదద్దేవః పర్జన్యో అభివర్షతు.

ఓం అహాని శం భవంతు న శ్శగ్ం రాత్రీః ప్రతిధీయతామ్,
శం న ఇంద్రాగ్నీ భవతా మవోభిః శం న ఇంద్రావరుణా
రాతహవ్యా। శం న ఇంద్రాపూషణా వాజసాతౌ,
శమింద్రా సోమా సువితాయ శంయోః.

ఓం శం నో దేవీ రభిష్టయ ఆపో భవంతు పీతయే
శంయో రభి స్రవంతు నః.

ఓం ద్యౌః శాంతి రంతరిక్షగ్ం శాంతిః, పృథివీ శాంతి
రాపః శాంతి రోషధయః శాంతిః, ర్వనస్పతయ శ్శాంతి
ర్విశ్వేదేవాః శాంతిర్బ్రహ్మ శాంతిః సర్వగ్ం శాంతిః
శాంతిరేవ శాంతి స్సామా శాంతిరేధి.

ఓం తచ్చక్షుర్దేవహితం పురస్తాచ్ఛుక్ర ముచ్చరత్,
పశ్యేమ శరదః శతం జీవేమ శరదః శతగ్ం
శృణుయామ శరదః శతం ప్రబ్రవామ శరదః శత
మదీనాః స్యామ శరదః శతం భూయశ్చ శరదః శతాత్

ఓం యజ్జాగ్రతో దూరముదైతి దైవం తదు సుప్తస్య తథైవైతి
దూరంగమం జ్యోతిషాం జ్యోతి రేకం
తన్మే మనః శివసంకల్పమస్తు .

ఓం యేన కర్మాణ్యాపసో మనీషిణో యజ్ఞే కృణ్వంతి విదథేషు ధీరాః
యదపూర్వం యక్షమన్తః ప్రజానాం తన్మే మనః శివసంకల్పమస్తు

ఓం యత్ప్రజ్ఞానముత చేతో ధృతిశ్చ యజ్జ్యోతిరంత రమృతం ప్రజాసు,
యస్మాన్న ఋతే కించన కర్మక్రియతే తన్మే మనః శివసంకల్ప
మస్తు.

ఓం యేనేదం భూతం భువనం భవిష్య త్పరిగృహీత మమృతేన సర్వమ్
యేన యజ్ఞ స్తాయతే సప్తహోతా తన్మే మనః శివసంకల్పమస్తు.

ఓం యస్మిన్నృచః సామ యజూగ్ంషి యస్మిన్ ప్రతిష్ఠితా రథనాభావివారాః। యస్మిం శ్చిత్తగ్ం సర్వమోతం ప్రజానాం తన్మే మనః శివసంకల్పమస్తు.

ఓం సుషారథి రశ్వానివ యన్మనుష్యాన్నేనీయ తేz భీషుభి ర్వాజిన ఇవ, హృత్ప్రతిష్ఠం యదజిరం జవిష్ఠం తన్మే మనః శివసంకల్పమస్తు.

ఓం స నః పవస్వ శం గవే శం జనాయ శమర్వతే। శం రాజన్నోష ధీభ్యః.

ఓం అభయం నః కరత్యంతరిక్ష మభయం ద్యావాపృథివీ ఉభే ఇమే. అభయం పశ్చా దభయం పురస్తా, దుత్తరా దధరా దభయం నో అస్తు.

ఓం అభయం మిత్రా దభయ మమిత్రా దభయం జ్ఞాతా దభయం పరోక్షాత్। అభయం నక్త మభయం దివా నః సర్వా ఆశా మమ మిత్రం భవంతు.

(ఇతి శాంతికరణ మంత్రాః)

నిందంతు నీతినిపుణా యది వా స్తువంతు,లక్ష్మీః
సమావిశతు గచ్ఛతు వా యథేష్టమ్ ।అద్యైవ వా మరణమస్తు
యుగాంతరే వా,న్యాయ్యాత్ పథః ప్రవిచలన్తి పదం న ధీరాః ॥

(భర్తృహరి నీతిశతకము. 85)

భావార్థము: నీతి శాస్త్రకోవిదులు నిందించినను పొగడినను, ధనకనక వస్తు వాహానాది సంపదలు వచ్చినను పోయినను, నేడే మరణము సమీపించినను ప్రళయమున కలిగినను, ధైర్యముగల బుద్ధిమంతులు న్యాయమార్గమును ఎన్నడు విడువరు.

అథ దేవయజ్ఞ: - అర్థాత్ అగ్ని హోత్రం

భారతీయ సంస్కృతికి మూలాధారమైన పంచమహా యజ్ఞములలో దేవయజ్ఞము రెండవది. యజ్ఞమనగా దేవపూజ, సంగతికరణము దానమను మూడు శ్రేష్ఠ కర్మల కలయిక. పృథివ్యాది పంచభూతములను శుద్ధమొనర్చు ప్రక్రియకు దేవపూజ యని పేరు. మంచి వస్తువుల, మంచి వారల సమీకరణమును సంగతికరణ మందురు. యజ్ఞము చేయుటద్వారా యజ్ఞకర్త పరిసర వాతావరణమును శుద్ధమొనర్చి తోటి ప్రాణులకు స్వస్థతను అనగా ఆరోగ్యమును దానము చేయును. ఇట్టి శ్రేష్ఠ తమ కర్మను మన పూర్వులు నిత్యము ప్రాత: సాయం సంధ్య సమయములలో కర్తవ్య కర్మగ ఆచరించు చున్నట్లు మన ఇతిహాస గాథలు తెలియజేయుచున్నవి. రాజులు తమ దేశమున సకాలములో వర్షములు కురిసి చక్కని పంటలు పండి సకల ఐశ్వర్యములతో తులతూగుతూ ప్రజలంతా సుఖ శాంతులతో జీవించుటకై అశ్వమేధాది బృహత్ యాగములను ఋషులచే చేయుంచుచుండిరి. భగవద్గీతలో శ్రీ కృష్ణ భగవానుడు 'అన్నాద్ భవంతి భూతాని'.... అని ఈ యజ్ఞము వలన సకాలములో వర్షములు కురిసి పంటలు పండి ప్రాణుల కన్నము లభించునని నుడివెను.

ఇట్టి వైజ్ఞానిక ప్రక్రియయైన యజ్ఞముపై నేడు ప్రపంచములోని అనేక దేశములందలి వైజ్ఞానికులు పరిశోధనలు గావించుచున్నారు. పశ్చిమ జర్మనీ అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములు, పోలెండు, చిలీ వంటి అనేక దేశములలో ఈ అగ్నిహోత్ర(యజ్ఞ)ము ద్వారా చికిత్సను, వ్యవసాయమును చేయుచున్నారు. అగ్నిహోత్ర భస్మముతో 1. భస్మములు, 2 ఆయింట్ మెంట్లు, 3. కేప్స్యూల్స్, 4. క్రీమ్స్, 5. ఐ డ్రాప్స్, 6. ఇన్హెలేషన్స్ మున్నగు రకరకముల ఔషధములను తయారు చేయుచున్నారు. వీనితో అనేక వ్యాధులను నయము చేయుటయు జరుగుచున్నది.

అగ్నిహోత్రవాతావరణములో మొక్కలను పెంచిన ఒక అద్భుతమైన మార్పు గోచరమగునని పరిశోధనలలో కనుగొనిరి. చిలీలోని సెంటియాగోవద్ద పొలములో

ఇర్విన్ జక్కరియన్ అను వ్యవసాయదారుడు ప్రతినిత్యము అగ్నిహోత్రము చేయును. ఇతడు ఆలుగడ్డలు, టమాటాలు, చిక్కుళ్ళు వంటి పంటలను పండించుటలో రసాయనిక ఎరువులను, క్రిమిసంహారక మందులను వాడకుండానే అత్యాశ్చర్యకరమయిన ఫలితములను సాధించుచున్నట్లు తెలుపుచున్నాడు. క్లాస్‌విల్హెమ్ అను పశ్చిమ జర్మన్ వాస్తవ్యుడు అగ్నిహోత్రపు వాతావరణములో మొక్కలు ఆరోగ్యముగ బలముగ పెరుగునని చెప్పుచున్నాడు. పోలెండులో అగ్నిహోత్రమును గూర్చి అనేక నగరములలో భారీ ఎత్తున ప్రచారము జరుపబడుచున్నది.

మానవుడు జగత్తునకెంత ఉపకారము చేయునో అంతే సుఖము అతనికి ఈశ్వరుని వ్యవస్థ వలన లభించుననునది వైదిక కర్మ సిద్ధాంతము. వాయుమండలమును శుద్ధిచేయుటలో రెండు విధముల ప్రయత్న ములున్నని. ఒకటి ఈశ్వరునిచే చేయబడిన వ్యవస్థ. రెండవది మానవుని ప్రయత్నము. వీనిలో మొదటిది ఈశ్వరుడు అగ్నిరూప సూర్యుని మరియు సుగంధరూప పుష్పాది పదార్థముల నుత్పన్నము చేసెను. ఆ సూర్యుడు నిరంతరము జగత్తులోని పదార్థములలోని రసములను పైకాకర్షించుచుండును. పుష్పాదులలోని సుగంధము కూడ వాతావరణము లోని దుర్గంధమును నివారించుచుండును. రెండవది మానవ ప్రయత్నము జగత్తులో దేహధారులైన ప్రాణులన్నింటిలో మానవుడు ఉత్తముడు, కనుక అందరికి ఉపకరించు యజ్ఞమును చేయనందువలన మనుష్యునకు దోషము కలుగును.

ఇట్లు సకల జగత్కల్యాణ కారకమైన ఈ యజ్ఞ ప్రక్రియ ప్రపంచము నందలి నేటి సంస్కృతులన్నింటికిని ఆది సంస్కృతియైన వైదిక సంస్కృతి నుండియే ఆవిర్భవించినదనుట మనకెంతో గర్వకారణము.

సంకల్పము

ఓం తత్సత్ అద్య బ్రహ్మణః ద్వితీయ ప్రహరార్ధే శ్వేతవరాహ కల్పే సప్తమే వైవస్వత మన్వంతరే అష్టా వింశతి తమే చతుర్యుగే కలియుగే ప్రథమ పాదే ప్రథమ చరణే ఆర్యావర్త దేశే పుణ్యభూమౌ జంబూద్వీపే భరతవర్షే భరత ఖండే మేరోః దక్షిణ దిక్ భాగే శ్రీశైలస్య

వాయవ్యప్రదేశే కృష్ణా గోదావరీ నద్యోర్మధ్య దేశే ఆంధ్రప్రదేశాంతర్గత ....../పట్టణే/
గ్రామే అస్మిన్ వర్తమాన వ్యావహారిక చాంద్రమానేన శ్రీ .... సంవత్సరే ....ఆయనే
.... ఋతౌ .... మాసే .... పక్షే .... వాసరే .... నక్షత్రే శుభయోగే శుభకరణే
ఏవం గుణ విశేషణ విశిష్ఠాయాం .... తిథౌ .... గోత్రోత్పన్న ....నామాహం
మమ ధర్మపత్నీ సమేత ఆయురారోగ్య ఐశ్వర్య సిద్ధ్యర్థం, లోక కల్యాణార్థం వైదిక
ధర్మ ప్రాచుర్యార్థం తథా విశ్వశాంతి సిద్ధ్యర్థం దేవయజ్ఞ కరణాయ భవత్వం వృణే.

ఆచమన మంత్రములు

ఓం అమృతోపస్తరణ మసి స్వాహా (1. ఆచ.)

ఓం అమృతాపిధాన మసి స్వాహా (2. ఆచ.)

ఓం సత్యం యశః శ్రీర్మయి శ్రీః శ్రయతాం స్వాహా (3. ఆచ.)

అంగస్పర్శ మంత్రములు

ఓం వాఙ్మ ఆస్యేzస్తు (పెదవులను స్పృశింపవలయును)
ఓం నసో ర్మే ప్రాణోzస్తు (నాసికాఛిద్రములను...ను)
ఓం అక్ష్ణో ర్మే చక్షురస్తు (నయనములను...ను)
ఓం కర్ణ యోర్మేశ్రోత్రమస్తు (చెవులను....ను)
ఓం బాహ్వో ర్మే బలమస్తు (భుజములను...ను)
ఓం ఊర్వోర్మ ఓజోzస్తు (ఊరువులను...ను)
ఓం అరిష్టాని మేzఙ్గాని తనూ స్తన్వామే సహ సంతు
(శరీరమునందంతట జలమును ప్రోక్షించవలయును.)

అగ్న్యాధాన మంత్రము

ఓం భూర్భువః స్వః । ఓం భూర్భువఃస్వర్ద్యౌరివభూమ్నా పృథివీవ వరిమ్ణా తస్యాస్తే పృథివి దేవయజని, పృష్ఠేऽగ్ని మన్నాద మన్నాద్యాయాదధే.

అగ్నినుత్తేజింపజేయు మంత్రము

ఓం ఉద్బుధ్యస్వాగ్నే ప్రతి జాగృహి త్వమిష్టా పూర్తే సగ్ం సృజేథామయం చ । అస్మిన్ త్సధస్థే అధ్యుత్త రస్మిన్ విశ్వేదేవా యజమానశ్చ సీదత.

సమిధాధాన మంత్రములు

ఓం అయన్త ఇధ్మ ఆత్మా జాతవేద స్తేనేధ్యస్వ వర్ధ స్వ చేద్ధ వర్ధయ చాస్మాన్ ప్రజయా పశుభిర్ బ్రహ్మ వర్చసే నాన్నాద్యేన సమేధయ -స్వాహా. ఇదమగ్నయే జాతవేదసే ఇదం న మమ.

ఓం సమిధాగ్నిం దువస్యత, ఘృతైర్ బోధయతాతిథిమ్, ఆస్మిన్హవ్యాజుహోతన.

ఓం సుసమిద్ధాయ శోచిషే ఘృతం తీవ్రం జుహోతన,
అగ్నయే జాతవేదసే - స్వాహా.
ఇదమగ్నయే జాతవేదసే - ఇదం న మమ.

ఓం తన్త్వా సమిద్భి రంగిరో ఘృతేన వర్ధయామసి, .
బృహచ్ఛోచా యవిష్ఠ్య - స్వాహా.
ఇద మగ్నయే అంగిరసే ఇదం న మమ.

ఘృతాహుతి మంత్రము

ఓం అయన్త ఇధ్మ ఆత్మా జాత వేద స్తేనేద్ధ్యస్వ వర్ధస్వ చేద్ధ వర్ధయ చాస్మాన్ ప్రజయా పశుభిర్ బ్రహ్మ వర్చసే నాన్నా ద్యేన సమేధయ -స్వాహా. ఇదమగ్నయే జాతవేదసే ఇదం న మమ

ఈ మంత్రమును 5సార్లు చదువుచు 5ఘృతాహుతులివ్వవలయును.

జలప్రసేచన మంత్రములు

ఓం అదితేzనుమన్యస్వ.

ఓం అనుమతేzనుమన్యస్వ. ఓం సరస్వత్యనుమన్యస్వ.

ఓం దేవ సవితః ప్రసువ యజ్ఞం ప్రసువ యజ్ఞపతిం భగాయ। దివ్యో గంధర్వః కేతపూః కేతన్నః పునాతు వాచ స్పతిర్ వాచంనః స్వదతు.

ఆఘారా వాజ్యాహుతి మంత్రములు

ఓం అగ్నయే స్వాహా। ఇదమగ్నయ - ఇదం న మమ

ఓం సోమాయ స్వాహా। ఇదం సోమాయ - ఇదం న మమ

ఓం ప్రజాపతయే స్వాహా। ఇదం ప్రజాపతయ - ఇదం న మమ

ఓం ఇంద్రాయ స్వాహా। ఇద మింద్రాయ - ఇదం న మమ

వ్యాహృత్యాహుతి మంత్రములు

ఓం భూరగ్నయే స్వాహా। ఇదమగ్నయ - ఇదం న మమ

ఓం భువర్వాయవే స్వాహా।ఇదం వాయవ - ఇదం న మమ

ఓం స్వరాదిత్యాయ। స్వాహా।ఇద మాదిత్యాయ - ఇదం న మమ

ఓం భూర్భువః స్వరగ్ని వాయ్వాదిత్యేభ్యః స్వాహా।
ఇద మగ్ని వాయ్వాదిత్యేభ్యః - ఇదం న మమ.

స్విష్టకృదాహుతి మంత్రము

ఓం యదస్య కర్మణో ఽ త్యరీరిచమ్ యద్వా న్యూన మిహాకరమ్। అగ్ని ష్టత్స్విష్టకృద్విద్యాత్సర్వం స్విష్టం సుహుతం కరోతు మే।అగ్నయే స్విష్టకృతే సుహుతహుతే సర్వప్రాయశ్చిత్తా హుతీనాం కామానామ్ సమర్థయిత్రే సర్వాన్నః కామాన్ త్సమర్థయ స్వాహా। ఇద మగ్నయే స్విష్టకృతే - ఇదం న మమ.

ప్రజాప త్యాహుతి

ఓం ప్రజాపతయే స్వాహా,
ఇదం ప్రజాపతయే - ఇదం న మమ.

ప్రధానహోమ మంత్రములు

ఓం భూర్భువః స్వః।
అగ్న ఆయూంషి పవస ఆసువోర్జమిషం చ నః ఆరేబాధస్వ దుచ్ఛునామ్ స్వాహా, ఇద మగ్నయే పవమానాయ -
ఇదం న మమ

ఓం భూర్భువః స్వః।
అగ్నిర్ ఋషిః పవమానః పాంచజన్యః పురోహితః తమీమహే మహాగయం స్వాహా, ఇద మగ్నయే పవమానాయ ఇదం న మమ.

ఓం భూర్భువః స్వః।
అగ్నే పవస్వ స్వపా అస్మే వర్చః సు వీర్యం, దధద్రయిం మయి పోషం స్వాహా। ఇద మగ్నయే పవమానాయ - ఇదం న మమ.

ఓం భూ ర్భువః స్వః ప్రజాపతే న త్వ దేతాన్యన్యో విశ్వా జాతాని పరితా బభూవ । యత్కామాస్తే జుహుమస్తన్నో అస్తు, వయం స్యామ పతయో రయీణామ్ స్వాహా । ఇదం ప్రజాపతయే - ఇదం న మమ.

అష్టాజ్యాహుతి మంత్రములు

ఓం త్వన్నో అగ్నే వరుణస్య విద్వాన్ దేవస్య హేడో஽వయాసిసీష్ఠాః, యజిష్ఠో వహ్నితమః శోశుచానో విశ్వాద్వేషాంసి ప్రముముగ్ధ్యస్మత్ స్వాహా । ఇద మగ్నీ వరుణాభ్యాం - ఇద న్న మమ.

ఓం సత్వన్నో అగ్నే஽వమో భవోతీ నేదిష్ఠో అస్యా ఉషసో వ్యుష్టౌ అవయక్ష్వ నో వరుణం రరాణో వీహి మృడీకం సుహవో న ఏధి స్వాహా । ఇద మగ్నీ వరుణాభ్యాం - ఇదం న మమ.

ఓం ఇమం మే వరుణ శ్రుధీ హవ మద్యా చ మృడయ, త్వామవస్యు రాచకే స్వాహా, ఇదం వరుణాయ - ఇదం న మమ.

ఓం తత్త్వా యామి బ్రహ్మణా వందమాన స్తదాశాస్తే యజమానో హవిర్భిః । అహేడమానో వరుణేహ బోధ్యు రుశగ్ంసమాన ఆయుః ప్రమోషీః స్వాహా । ఇదం వరుణాయ - ఇదం న మమ.

ఓం యేతే శతం వరుణయే సహస్రమ్ యజ్ఞియాః పాశా వితతా మహాన్తః । తేభి ర్నో஽ద్య సవితోతవిష్ణుర్విశ్వే ముంచంతు మరుతః స్వర్కాః స్వాహా । ఇదం వరుణాయ సవిత్రే విష్ణవే విశ్వేభ్యో, దేవేభ్యో మరుద్భ్యః స్వర్కేభ్యః - ఇదం న మమ.

ఓం అయాశ్చాగ్నే అస్యనభిశస్తి పాశ్చ సత్య మిత్త్వమయాసి । అయానో యజ్ఞం వహాస్యయా నో ధేహి భేషజగ్ం స్వాహా । ఇదమగ్నయే అయసే - ఇదం న మమ.

ఓం ఉదుత్తమం వరుణ పాశమస్మదవాధమం వి మధ్యమం శ్రథాయ । అథావయ మాదిత్య వ్రతే తవానాగసో అదితయే స్యామ స్వాహా ఇదం వరుణా యాదిత్యా యాదితయే చ ఇదం న మమ.

ఓం భవత న్నః సమనసా సచేత సావరేపసౌ । మాయజ్ఞగ్ం హిగ్ంసిష్టమ్ మా యజ్ఞపతిం జాతవేదసౌ శివౌ భవత మద్య నః స్వాహా, ఇదం జాతవేదోభ్యాం - ఇదం న మమ.

ప్రాతఃకాల హవన మంత్రములు

ఓం సూర్యో జ్యోతి ర్జ్యోతిః సూర్యః స్వాహా,
ఓం సూర్యో వర్చో జ్యోతి ర్వర్చః స్వాహా,
ఓం జ్యోతిః సూర్యః సూర్యో జ్యోతిః స్వాహా,
ఓం సజూ ర్దేవేన సవిత్రా సజూ రుషసేంద్రవత్యా జుషాణః సూర్యోవేతు స్వాహా.

సాయంకాల హవన మంత్రములు

ఓం అగ్నిర్జ్యోతి ర్జ్యోతి రగ్నిః స్వాహా,
ఓం అగ్ని ర్వర్చో జ్యోతి ర్వర్చః స్వాహా,
ఓం అగ్నిర్జ్యోతి ర్జ్యోతి రగ్నిః స్వాహా, (మనస్సులో)
ఓం సజూ ర్దేవేన సవిత్రా సజూ రాత్ర్యేంద్రవత్యా జుషాణో అగ్ని ర్వేతు స్వాహా.

ప్రాతస్సాయం సమయముల హవన మంత్రములు

ఓం భూ రగ్నయే ప్రాణాయ స్వాహా,
ఇద మగ్నయే ప్రాణాయ - ఇదం న మమ.

ఓం భువ ర్వాయవే అపానాయ స్వాహా,
ఇదం వాయవే అపానాయ - ఇదం న మమ.

ఓం స్వ రాదిత్యాయ వ్యానాయ స్వాహా,
ఇదమాదిత్యాయవ్యానాయ - ఇదం న మమ.

ఓం భూర్భువః స్వరగ్ని వాయ్వాదిత్యేభ్యః, ప్రాణాపాన వ్యానేభ్యః స్వాహా। ఇద మగ్ని వాయ్వాదిత్యేభ్యః, ప్రాణాపానవ్యానేభ్యః- ఇదం న మమ.

ఓం ఆపో జ్యోతీరసోఽమృతం బ్రహ్మ భూర్భువః స్వరోం స్వాహా,

ఓం యాం మేధాం దేవగణాః పితర శ్చో పాసతే। తయా
మా మద్య మేధయాగ్నే మేధావినం కురు స్వాహా.

ఓం విశ్వాని దేవ సవితర్దురితాని పరాసువ
యద్భద్రం తన్న ఆసువ స్వాహా.

ఓం అగ్నే నయ సుపథా రాయే అస్మాన్ విశ్వాని దేవ వయునాని విద్వాన్। యుయో ధ్యస్మ జ్జుహురాణ మేనో భూయిష్ఠాంతే నమ ఉక్తిం విధేమ స్వాహా,

సత్యవ్రత మంత్రములు

ఓం అగ్నే వ్రతపతే వ్రతం చరిష్యామి,
తత్తే ప్రబ్రవీమి, తచ్ఛకేయం, తేన బుద్ధ్యాస
మిద మహ మనృతాత్ సత్యము పైమి స్వాహా,
ఇదమగ్నయ ఇదం న మమ.

ఓం వాయో వ్రతపతే వ్రతం చరిష్యామి
తత్తే ప్రబ్రవీమి, తచ్ఛకేయం, తేన బుద్ధ్యాస
మిద మహ మనృతాత్ సత్యము పైమి స్వాహా,
ఇదం వాయవ ఇదం న మమ.

ఓం సూర్య వ్రతపతే వ్రతం చరిష్యామి
తత్తే ప్రబ్రవీమి, తచ్ఛకేయం, తేన బుద్ధ్యాస
మిద మహ మనృతాత్ సత్యము పైమి స్వాహా,
ఇదం సూర్యాయ ఇదం న మమ.

ఓం చంద్ర వ్రతపతే వ్రతం చరిష్యామి
తత్తే ప్రబ్రవీమి, తచ్ఛకేయం, తేన బుద్ధ్యాస
మిద మహ మనృతాత్ సత్యము పైమి స్వాహా,
ఇదం సూర్యాయ ఇదం న మమ.

ఓం వ్రతానాం వ్రతపతే వ్రతం చరిష్యామి
తత్తే ప్రబ్రవీమి, తచ్ఛకేయం, తేన బుద్ధ్యాస
మిద మహ మనృతాత్ సత్యము పైమి స్వాహా,
ఇదం ఇంద్రాయ వ్రతపతయ ఇదం న మమ.

ఓం భూర్భువః స్వః । తత్సవితు ర్వరేణ్యమ్
భర్గో దేవస్య ధీమహి । ధియో యోనః ప్రచోదయాత్ స్వాహా.
ఇదం సవిత్రే ఇదం నమమ.

ఓం సర్వం వై పూర్ణగ్ం స్వాహా. 1

ఓం సర్వం వై పూర్ణగ్ం స్వాహా. 2 ఓం సర్వం వై పూర్ణగ్ం స్వాహా. 3

ఓం వసోః పవిత్ర మసి శతధారం, వసోఃపవిత్ర మసి సహస్రధారం
దేవస్త్వాసవితా పునాతు, వసోః పవిత్రేణ శతధారేణ సుప్వా
కామ ధుక్షః స్వాహా.

ప్రార్థన

ఓం తేజో஽సి తేజో మయి ధేహి
ఓం వీర్య మసి వీర్యం మయి ధేహి
ఓం బల మసి బలం మయి ధేహి
ఓం ఓజో஽సి ఓజో మయి ధేహి
ఓం మన్యు రసి మన్యుం మయి ధేహి
ఓం సహో஽సి సహో మయి ధేహి

సర్వే భవంతు సుఖినః సర్వే సంతు నిరామయాః
సర్వే భద్రాణి పశ్యంతు, మా కశ్చిద్ దుఃఖభాగ్భవేత్.
కాలే వర్షతు పర్జన్యః, పృథివీ సస్యశాలినీ
లోకో஽యం క్షోభరహితః, సజ్జనాః సంతు నిర్భయాః,

స్వస్తి ప్రజాభ్యః పరిపాలయన్తాం,
న్యా యేన మార్గేణ మహీం మహీశాః

గో(బ్రాహ్మణేభ్యః శుభమస్తు నిత్యం,
లోకాస్సమస్తా స్సుఖినో భవంతు.

రాష్ట్రీయ ప్రార్థన

ఓమ్ ఆ బ్రహ్మన్ బ్రాహ్మణో బ్రహ్మవర్చసీ జాయతామ్
ఆ రాష్ట్రే రాజన్యః శూర ఇషవ్యోఅతి వ్యాధీ మహారథో
జాయతామ్। దోగ్ధ్రీ ధేనుర్వోఢాऽనడ్వానాశుః సప్తిః
పురంధి ర్యోషా జిష్ణూరథేష్ఠాః సభేయో యువాస్య
యజమానస్య వీరో జాయతాం, నికామే నికామే నః పర్జన్యో
వర్షతు। ఫలవత్యోన ఓషధయః పచ్యన్తాం
యోగక్షేమో నః కల్పతామ్. (యజుర్వేదం 22.22)

సంగఠన సూక్తం

ఓం సం సమిద్యువసే వృషన్నగ్నే విశ్వాన్యర్య ఆ
ఇడ స్పదే సమిధ్యసే సనో వసూన్యాభర ॥1॥

హే ప్రభో తుమ్ శక్తిశాలీ హో బనాతే సృష్టికో
వేద సబ్ గాతే తుమ్హే హై కీజియే ధన్ వృష్టికో.
ఓం సంగచ్ఛధ్వం సంవదధ్వం సంవో మనాంసి
జానతామ్। దేవా భాగం యథాపూర్వే సంజానానా ఉపాసతే. ॥2॥

ప్రేమ్ సే మిల్‌కర్ చలో బోలో సభీ జ్ఞానీ బనో
పూర్వజోంకీ భాంతి తుమ్ కర్తవ్య కే మానీ బనో.
ఓం సమానో మంత్రః సమితిః సమానీ
సమానం మనః సహచిత్త మేషామ్। సమానం మంత్ర

మభిమంత్ర యే వః సమానేన వో హవిషా జుహోమి. ॥3॥

హో విచార్ సమాన్ సబకే చిత్తమన్ సబ్ యేకహో
జ్ఞాన్ దేతాహుా బరాబర్ భోగ్య పా సబ్ నేక్ హో

ఓం సమానీవ ఆకూతిః సమానాహృదయాని వః
సమానమస్తు వో మనో యథావః సుసహాసతి. ॥4॥

హో సభీకే దిల్ తథా సంకల్ప్ అవిరోధీ సదా
మన్ భరేహో ప్రేమ్‌సే జిస్‌సే బఢే సుఖ్ సంపదా

శాంతిపాఠ మంత్రము

ఓం ద్యౌః శాంతి రంతరిక్షగ్ం శాంతిః పృథివీ శాంతి
రాపః శాంతిః ఓషధయః శాంతిః । వనస్పతయః శాంతిః
విశ్వేదేవాః శాంతిః, బ్రహ్మ శాంతిః, సర్వగ్ం శాంతిః
శాంతిరేవ శాంతిః సామా శాంతి రేధి.

తృతీయః పితృ యజ్ఞః

పితృయజ్ఞము తర్పణము, శ్రాద్ధము నని రెండు విధములు. విద్వాంసులను, ఋషులను, పితరులను సుఖపెట్టు కర్మ తర్పణ మనబడును. వారిని శ్రద్ధతో సేవించుట శ్రాద్ధమనబడును. ఈ రెండు విధములైన కర్మలు విద్వాంసులు మున్నగువారు బ్రతికియున్నపుడే సంభవించును. చచ్చినవారిని సుఖింపజేయుటకాని, శ్రద్ధతో సేవించుటకాని సంభవముకాదు. చచ్చినవారితో బ్రతికిన వారికి సంబంధముండదు. సంబంధము లేక సేవచేయు క్రియలు జరుగుటకు వీలులేదు. చచ్చిన వారి నుద్దేశించి చేయు క్రియలు వారికి చెందవు. అందువలన వ్యర్థములగును. కాబట్టి బ్రతికియున్న విద్వాంసులు మున్నగువారి నుద్దేశించి తర్పణ - సేవ చేయుటకై పితృయజ్ఞము ఉపదేశింపబడినది. ఇట్లు సత్కరింపదగిన వారు దేవతలు, విద్వాంసులు, ఋషులు పితరులు.

పితరుల పరిగణన

సోమసదః అగ్నిష్వాత్తాః బర్హిషదః సోమపాః
హవిర్భుజః ఆజ్యపాః సుకాలినః యమరాజాశ్చేతి.

(సోమసదులు) ఈశ్వరుని యందు నిష్ఠగలవారు. సోమయాగమున నిపుణులు, సౌమ్యగుణములు కలవారు. (అగ్నిష్వాత్తులు) ఈశ్వరుని బాగుగ గ్రహించినవారు. లేక అగ్నిగుణముల నెఱుగుటచే యానయంత్రములను రచింపవలయు పదార్థవిద్య బాగుగనెఱిగినవారు. (బర్హిషదులు) బ్రహ్మయందో లేక శాంతి-ఆది ఉత్తమగుణములందో వర్తిల్లువారు. (సోమపులు) యజ్ఞమున నుత్తమ ఓషధీరసమును పానము చేయువారు. (హవిర్భుజులు) యజ్ఞముచే శోధింపబడిన వర్షజలాదుల ననుభవించు స్వభావము గల విద్వాంసులు, (సుకాలులు) ఈశ్వర జ్ఞాన ప్రాప్తితో సుఖముగా కాలము గడపువారు. (యమరాజులు) పక్షపాతమును విడిచి న్యాయవ్యవస్థ నొనరించువారు.

ఇట్లు జీవించియున్న విద్వాంసులకు, ఋషులకు, పితృపితామహాదులకు సుఖము కలిగించు నిమిత్తము ప్రీతితో చేయు సేవ తర్పణమనియు శ్రద్ధతో చేయు సేవ శ్రాద్ధమనియు చెప్పబడును.

వసూన్ వదన్తి వై పితౄన్ రుద్రాంశ్చైవ పితామహాన్
ప్రపితామహాం శ్చాదిత్యాన్ శ్రుతి రేషా సనాతనీ. మ. 3-284

అను నిట్టి మన్వాది శ్లోకములును ప్రమాణములు.

చతుర్థోభూతయజ్ఞః, "బలివైశ్వదేవః"

పాకము సిద్ధమైనపుడు, ఉప్పు, కారము, చింతపండు, నూనె అనునవి కలుపనట్టియు పాలు, నెయ్యి, చక్కెర కలిపినట్టియు అన్నాది పదార్థములతో 10 ఆహుతుల నీ క్రింద మంత్రములను పఠించుచు నగ్నికుండమున గాని పాకాగ్నిలోగాని ప్రతినిత్యము వేయవలెను.

ఓం అగ్నయేస్వాహా ॥1॥ ఓం సోమాయ స్వాహా ॥ 2 ॥ ఓం అగ్ని షో మాభ్యాం స్వాహా ॥ 3 । ఓం విశ్వేభ్యోదేవేభ్యః స్వాహా ॥ 4 ॥ ఓం ధన్వంతరయే స్వాహా॥ 5॥ ఓం కుహ్వై స్వాహా॥6॥ ఓం అనుమత్యై స్వాహా ॥ 7॥ ఓం ప్రజాపతయే స్వాహా ॥ 8 ॥ ఓం సహద్యావా పృథివీభ్యాం స్వాహా॥ 6॥ ఓం స్విష్టకృతే స్వాహా॥ 10॥

దీనికి పిమ్మట క్రింద వ్రాయబడిన బలిదాన మంత్రములతో నొక్కొక్క గ్రాస ప్రమాణముగనో లేక వీలైనటులో పూర్వముదహరింపబడినట్లు ఉప్పు కారము మున్నగునవి కలువని 16 అన్నభాగములను ఒక స్థాళియందో పత్తళి యందో పెట్టవలెను. అప్పుడే అక్కడి కొకానొక సన్యాసి వచ్చినచో, అన్నమును అతనికి భోజనార్థ మివ్వదగును. అట్లు తటస్థించని పక్షమున వానినగ్నిలో వేయవలెను.

ఓం సానుగా యేంద్రాయ నమః ॥1॥ దీనిని తూర్పు దిక్కున
ఓం సానుగాయ యమాయ నమః ॥2॥ దక్షిణ దిక్కున
ఓం సానుగాయ వరుణాయ నమః ॥3॥ పశ్చిమమున
ఓం సానుగాయ సోమాయ నమః ॥4॥ ఉత్తరమున
ఓం మరుద్భ్యో నమః ॥5॥ ద్వారమున
ఓం అద్భ్యో నమః ॥6॥ జలస్థానమున
ఓం వనస్పతిభ్యో నమః ॥7॥ రోలు రోకలి, స్థానమున
ఓం శ్రియై నమః ॥8॥ ఈశాన్యమూలన

ఓం భద్రకాల్యైనమః ॥9॥ నైఋతిమూలన

ఓం బ్రహ్మపతయే నమః ॥10॥ మధ్యన

ఓం వాస్తుపతయే నమః ॥11॥ మధ్యన

ఓం విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో నమః ॥12॥ పైన

ఓం దివాచరేభ్యో భూతేభ్యో నమః ॥13॥ పైన

ఓం నక్తం చరేభ్యో భూతేభ్యో నమః ॥14॥ పైన

ఓం సర్వాత్మ భూతయే నమః॥ 15॥ పృష్ఠమున

ఓం పితృభ్యః స్వధాయిభ్యః స్వధానమః ॥16॥ దక్షిణమున

దీనికి బిమ్మట

శునాంచ పతితానాంచ శ్వపచాం పాపరోగిణామ్ ।
వాయసానాం కృమీణాంచ శనకైర్నిర్వ పేద్భువి ।మ. 3.62।

ఈ ప్రమాణముచే క్రింద నుదహరింపబడిన "లవణాది మిశ్రిత" అన్నభాగములను భూమిపై బెట్టి, ఎవరి భాగములను, వారి వారి కివ్వవలెను.

శ్వభ్యో నమః ।1। కుక్కలకు

పతితేభ్యో నమః ।2। పతితులకు (ధర్మభ్రష్ఠులకు)

శ్వపక్భ్యో నమః ।3। చండాలురకు

పాపరోగిభ్యో నమః ।4। గ్రుడ్డి, కుంటి, మొండి మున్నగు వారలకు

వాయసేభ్యో నమః ।5। కాకులకు

కృమిభ్యో నమః ।6। చీమలు మున్నగు వానికి

ఉపర్యుక్త ప్రకరణమందలి "నమః" శబ్దమునకర్ధ మన్నమని యెరుగుదగును.

ఇతి భూత యజ్ఞః సమాప్తః

పంచమో నృ యజ్ఞః

అతిథి సత్కారః

తద్యస్యైనం విద్వాన్ వ్రాత్యోఽతిథిర్ గృహానాగచ్ఛేత్ ।1।
స్వయమేన మభ్యుపేత్య బ్రూయాద్, వ్రాత్య క్వాఽవాత్సీర్ -
వ్రాత్యోదకం, వ్రాత్య తర్పయన్తు, వ్రాత్య యథాతేప్రి
యం తథాఽస్తు, వ్రాత్య యథా తే వశస్త థాఽస్తు వ్రాత్య
యథా తే నికామ స్తథా స్త్వితి ।2। అథ 15।, 11, 1-2।

అర్థము - (తద్య-) పరోపకారియు, జితేంద్రియుఁడును, ధర్మాత్ముడును, సత్యవాదియు, ఛలకపట రహితుడును, ఈశ్వరవిశ్వాసియు, నిత్యము సంచరించువాడును, పూర్ణ విద్వాంసుడును, నగు (వ్రాత్యోఽతిథిః) అతిథి అనగా నెవనికి వచ్చుటకును, బోవుటకును తిథి నిర్ణయింపబడి యుండదో అట్టి సన్యాసి (గృహానాగ-) అకస్మాత్తుగా గృహమునకు వచ్చినపుడు (స్వయమే –) గృహస్థుడు స్వయముగా లేచి ఆ సంన్యాసిని సమీపించి (బ్రూయాత్) చెప్పవలసిన దేమన (వ్రాత్య) ఓ సంన్యాసీ (క్వావాత్సీః) నిన్న ఱ-మెక్కడ నివసించగల్గితిరి? (వ్రాత్యోదకం) ఈ జలమును గైకొనుడు (వ్రాత్యతర్పయన్తు) మేము తమరిని ప్రేమపూర్వకముగా తృప్తినొందజేయుచున్నాము. (వ్రాత్యయథా-)తమరు ప్రసన్నులగునట్లే మే మొనర్తుము. (యథాతేవ-) తమరాజ్ఞాపించునట్లే మేము వర్తింతుము. (యథాతేని-) తమ కభీష్టమైనట్లంత మేము చేయుగలము. అను నీ మృదు మధుర వాక్యముల జెప్పదగును.

ఇట్లుసత్యవాదియు, పరోపకారియు, ధర్మాత్ముడును, ఈశ్వరవిశ్వాసియు నగు సంన్యాసిని అన్నాది పదార్థములతో బ్రేమపూర్వకముగా సత్కరించి అతనిలో సదుపదేశముల బొంది ఆనందించవలెను.

ఇతి పంచమోన్నృయజ్ఞః సమాప్తః

అమావాస్యేష్టి మంత్రాః

ఓం యత్తేదేవా అకృణ్వన్భాగధేయమమావాస్యే
సం వసన్తో మహిత్వా । తేనానోయజ్ఞం పిపృహి విశ్వ
వారే రయింనో ధేహిసుభగే సువీరం స్వాహా ॥ఇద
మమావాస్యాయై - ఇదన్నమమ ॥1॥
అహమేవాస్మ్యమావాస్యా 3 మామా వసన్తిసుకృతో
మయీమే । మయిదేవా ఉభయే సాధ్యాశ్చేన్ద్ర జ్యేష్ఠాః
సమగచ్ఛన్తి సర్వేస్వాహా ॥ఇదమమావాస్యాయై - ఇదన్నమమ ॥2॥
ఆగన్‌రాత్రీ సంగమనీ వసూనామూర్జం పుష్టం వస్వావే
శయన్తీ । అమావాస్యాయై హవిషా విధేమోర్జం దుహానా
పయసాన ఆగన్‌స్వాహా ॥ ఇదమమావాస్యాయై-ఇదన్నమమ ॥3॥
అమావాస్యేనత్వదేతాన్యన్యో విశ్వారూపాణి పరిభూర్జ జాన ।
యత్కామాస్తే జుహుమస్తన్నో అస్తువయం స్యామ పతయో
రయీణాం స్వాహా ॥ఇదమమావాస్యాయై - ఇదన్నమమ ॥4॥
అథర్వకాం - 7। సూ - 79 । మం -1-4॥
ఓం అగ్నయే స్వాహా ॥5॥ ఓం ఇన్ద్రాగ్నీభ్యాం స్వాహా ॥6॥
ఓం విష్ణవే స్వాహా ॥7॥

పౌర్ణమాసేష్టిమంత్రాః

ఓం పూర్ణా పశ్చాదుత పూర్ణాపురస్తాదున్మధ్యతః పౌర్ణమాసీ
జిగాయ । తస్యాం దేవీః సంవసన్తో మహిత్వానాకస్యపృష్ఠే
సమిషామదేమ స్వాహా ॥ ఇదం పౌర్ణమాస్యై - ఇదన్న మమ ॥1॥
వృషభం వాజినం వయం పౌర్ణమాసం యజామహే ।

సనో దదాత్వక్షితాం రయిమను పదస్వతీమ్ - స్వాహా ॥
ఇదం పౌర్ణమాస్యై-ఇదన్న మమ ॥2॥
ప్రజాపతే నత్వదేతాన్యన్యో విశ్వారూపాణి పరిభూర్జజాన ।
యత్కామస్తే జుహుమస్తన్నో అస్తువయం స్యామ పతయో
రయీణాం స్వాహా ॥ ఇదం ప్రజాపతయే - ఇదన్న మమ ॥3॥
పౌర్ణమాసీ ప్రథమాయజ్ఞియాసీదహ్నాం రాత్రీణామతి
శర్వరేషు । యేత్వాం యజ్ఞైర్యజ్ఞియే అర్ధయన్త్యమీతే
నాకే సుకృతః ప్రవిష్టాః స్వాహా ॥ఇదం పౌర్ణమాస్యై ఇదన్న మమ
॥4॥ అథ - 21 సూ - 80 । మం 1-4॥
ఓం అగ్నయే స్వాహా ।5। ఓం అగ్ని షో మాభ్యాం
స్వాహా (6) ఓం విష్ణవే స్వాహా ।7।

నజాతు కామాన్న భయాన్న లోభాత్,ధర్మం త్యజేత్
జీవితస్యాపి హేతోః ।ధర్మో నిత్యః సుఖదుఃఖే
త్వనిత్యే,జీవో నిత్యో హేతురస్య త్వనిత్యః ॥

(మ.భా.ఉ.ప్ర.ప. 40-11,12)

భావార్థము: కోరిక, భయము, లోభము, జీవించవలయుననెడు కోరిక అను వానికి లోబడి ధర్మమును ఎన్నడూ విడువరాదు. ఈశ్వర నిర్మితమగుటచే ధర్మము నిత్యము - శాశ్వతము. జీవుడు నిత్యుడు. కాని అతనికి సుఖ-దుఃఖములను అనుభవించుటకై లభించు శరీరాది సాధనములు అనిత్యములు. కావున తమ అంతిమ లక్ష్యసాధనకు పరంపరగా కారణమగు ధర్మమును మానవులెన్నడూ విడువరాదు.

ఓమ్

శాంతి సూక్తము.

ఆథర్వ వేదము (కాం. 19 అను. 1 సూ. 9)

ఓం శాన్తా ద్యౌః శాన్తా పృథివీ, శాన్త మిదముర్వ న్త రిక్షమ్ ।
శాన్తా ఉదన్వతీరాపః శాంతానః సన్త్వోషధీః ॥ (1)

ఓం శాన్తాని పూర్వరూపాణి, శాన్తం నోఽస్తు కృతాకృతమ్ ।
శాన్తాం భూతంచ భవ్యంచ, సర్వమేవ శమస్తు నః ॥ (2)

ఓం ఇయం యా పరమేష్ఠినీ వాగ్దేవీ బ్రహ్మ సంశితా ।
యయైవ ససృజే ఘోరం, తయైవ శాన్తిరస్తు నః ॥ (3)

ఓం ఇదం యత్ పరమేష్ఠినం, మనోవాం బ్రహ్మ సంశితమ్।
యే నైవ ససృజే ఘోరం, తేనైవ శాన్తి రస్తు నః ॥ (4)

ఓం ఇమాని యాని పంచేంద్రియాణి, మనఃషష్ఠాని మే హృది బ్రహ్మణా
సంశితాని । యైరేవ ససృజే ఘోరం, తైరేవ శాన్తిరస్తు నః ॥ (5)

ఓం శం నో మిత్రః శం వరుణః, శం విష్ణుః శం ప్రజాపతిః ।
శం న ఇన్ద్రోబృహస్పతిః, శం నో భవత్వర్యమా ॥ (6)

ఓం శం నో మిత్రః శం వరుణః, శం వివస్వాఞ్ఛ మన్తకః ।
ఉత్పాతాః పార్థివాన్తరిక్షాః, శం నో దివిచరా గ్రహాః ॥ (7)

ఓం శం నో భూమిర్వేప్యమానా, శముల్కా నిర్హతం చ యత్ ।
శం గావో లోహితక్షీరాః, శం భూమిరవ తీర్య తీః ॥ (8)

ఓం నక్షత్ర ముల్కాభిహతం శమస్తు నః, శం నోzభిచారాః శము స్త
కృత్యాః । శం నో నిఖాతా వల్గాః, శముల్కా దేశోపసర్గాః శము న
భవన్తు ॥ (9

ఓం శం నో గ్రహాశ్చాన్ద్ర మసాః, శమాదిత్యశ్చ రాహుణా ।
శం నో మృత్యు ర్ధూమకేతుః, శం రుద్రాస్తిగ్మతేజసః ॥ (10)

ఓం శం రుద్రాః శం వసవః, శమాదిత్యాః శమగ్నయః ।
శం నో మహర్షయో దేవాః, శం దేవాః శం బృహస్పతిః ॥ (11)

ఓం బ్రహ్మ ప్రజాపతిర్ధాతా లోకా వేదాః సప్త ఋషయోzగ్నయః ।
తైర్మే కృతం స్వస్త్యయనమిన్ద్రో మే శర్మ యచ్ఛతు,
బ్రహ్మ మే శర్మ యచ్ఛతు విశ్వే మే దేవాః శర్మ యచ్ఛన్తు,
సర్వే మే దేవాః శర్మయచ్ఛన్తు ॥ (12)

ఓం యాని కాని చిచ్ఛాన్తాని లోకే సప్తఋషయో విదుః ।
సర్వాణి శం భవన్తు మే శం మే అస్త్వభయం మే అస్తు ॥ (13)

ఓం పృథివీ శాన్తి రన్తరిక్షం శాన్తిర్ద్యౌః శాన్తిరాపః
శాన్తిరోషధయః శాన్తి ర్వనస్పతయః శాన్తిర్విశ్వేమే దేవాః శాన్తిః
సర్వేమే దేవాః శాన్తిః, శాన్తిః శాన్తిః శాన్తిభిః ।
తాభిః శాన్తిభిః సర్వ శాన్తిభిః శమయామోzహం,
యదిహఘోరం, యదిహ క్రూరం, యదిహ పాపం,
తచ్ఛాన్తం, తచ్ఛివం, సర్వమేవ శమస్తు నః ॥ (14)

(ఇదం శాంతయే ఇదం నమమ)

అధ లక్ష్మీ సూక్తమ్ – ఋగ్వేద పరిశిష్టస్థమ్

"ఓ౩మ్ హిరణ్య వర్ణాం హరిణీం, సువర్ణ రజతస్రజామ్
చంద్రాం హిర్ణ్మయీం లక్ష్మీం, జాతవేదో మమావహ"

"ఓ౩మ్ తాం మ ఆ వహ జాత వేదో లక్ష్మీ మనపగామినీమ్
యస్యాం హిరణ్యం విందేయం, గామశ్వం పురుషానహమ్"

"ఓ౩మ్ అశ్వపూర్ణాం రథమధ్యాం, హస్తినాద ప్రమోదినీమ్
శ్రియం దేవీ ముప హ్వాయే, శ్రీర్ మాదేవీర్ జుషతామ్"

"ఓ౩మ్ కాంసోస్మితాం హిరణ్య ప్రాకారా, మార్ద్రామ్ జ్వలంతీం
తృప్తాం తర్పయన్తీమ్। పద్మేస్థితాం పద్మ వర్ణాం, తామిహోపహ్వయే
శ్రియమ్ ॥

"ఓ౩మ్ చంద్రాం ప్రభాసాం యశసా జ్వలంతీం, శ్రియం లోకే
దేవజుష్టాముదారాం, తాం పద్మనేమిం శరణ మహం ప్రపద్యే
అలక్ష్మీ ర్మే నశ్యతాం త్వాం వృణోమి"

"ఓ౩మ్ ఆదిత్యవర్ణే తపసోऽధి జాతో, వనస్పతి స్తవ వృక్షోऽథ
బిల్వః, తస్య ఫలాని తపసా నుదన్తు మా, యాన్తరా యాశ్చ బాహ్యా
అలక్ష్మీః"

"ఓ౩మ్ ఉపైతు మాం దేవసఖః, కీర్తిశ్చ మణినా సహ
ప్రాదుర్భూతోऽసి రాష్ట్రేऽస్మిన్, కీర్తిం వృద్ధిం దదాతు మే"

"ఓ౩మ్ క్షుత్పిపాసామలా జ్యేష్ఠా అలక్ష్మీర్నాశయా మ్యహమ్,
అభూతి మసమృద్ధిం చ సర్వాం నిర్ణుద మే గృహాత్."

"ఓ3మ్ గంధ ద్వారాం దురాధర్షాం, నిత్యపుష్టాం కరీషిణీమ్,
ఈశ్వరీం సర్వభూతానాం, తామి హోపహ్వయే శ్రియమ్."

"ఓ3మ్ మనసః కామ మాకూతిం, వాచః సత్య మశీమహి
పశూనాం రూప మన్నస్య, మయి శ్రీః శ్రయతాం యశః.

"ఓ3మ్ కర్దమేన ప్రజా భూతా, మయి సంభ్రమ కర్దమ,
శ్రియం వాసయ మే కులే, మాతరం పద్మమాలినీమ్,"

"ఓ3మ్ ఆపః సృజన్తు స్నిగ్ధాని, చిక్లీత వస మే గృహే.
ని చ దేవీం మాతరం, శ్రియం వాసయ మే కులే,"

"ఓ3మ్ ఆర్ద్రాం పుష్కరిణీం పుష్టిం, సువర్ణాం హేమమాలినీమ్,
సూర్యాం హిరణ్మయీం లక్ష్మీం, జాతవేదో మమావహ."

"ఓ3మ్ ఆర్ద్రాం యః కరిణీం యష్టిం, పింగలాం పద్మమాలినీమ్,
చంద్రాం హిరణ్మయీం లక్ష్మీం, జాతవేదో మమావహ"

"ఓ3మ్ తాం మ ఆవహ జాతవేదో, లక్ష్మీ మనపగామినీమ్
యస్యాం హిరణ్యాం ప్రభూతం గావో, దాస్యోzశ్వాన్ విందేయం
పురుషానహమ్."

"ఓ3మ్ యఃశుచిఃప్రయతో భూత్వా, జుహుయాదాజ్య మన్వహమ్
శ్రియః పంచ దశర్చం చ, శ్రీకామః సతతం జపేత్" స్వాహా.

(ఇదం లక్ష్మ్యై ఇదం న మమ)

అథ షోడశోzధ్యాయః

నమస్తే రుద్ర మన్యవ z ఉతోత z ఇషవే నమః, బాహుభ్యాముత తే నమః ॥ 1

యాతే రుద్ర శివా తనూరఘోరz పాపకాశినీ। తయా నస్తన్వాశన్తమయా గిరిశన్తాభి చాకశీహి ॥ 2

యామిషుం గిరిశన్త హస్తే బిభర్ష్యస్తవే। శివాం గిరిత్ర తాం కురు మా హిం సీః పురుషం జగత్॥ 3

శివేన వచసా త్వా గిరిశాచ్ఛా వదామసి। యథా నః సర్వమిజ్జగదయక్ష్మం సుమనా అసత్ ॥ 4

అధ్యవోచ దధివక్తా ప్రథమో దైవ్యో భిషక్
అహీంశ్చ సర్వాఞ్జమ్భయన్త్సర్వాశ్చ యాతుధాన్యోzధరాచీః పరా సువ॥
అసౌ యస్తామ్రోz అరుణzఉత బభ్రుః సుమంగలః
యేచైనం రుద్రాzఅభితో దిక్షు శ్రితాః సహస్రశోzవైషాగ్ం హేడzఈమహే

అసౌ యోzవసర్పతి నీలగ్రీవో విలోహితః
ఉతైనం గోపా అదృశ్రన్నదృశ్రన్నుదహార్యః స దృష్టో మృడయాతి నః ॥

నమోzస్తు నీలగ్రీవాయ సహస్రాక్షాయ మీఢుషే। అథో యేz అస్య సత్వానో zహం తేభ్యోzకరం నమః ॥ 8

ప్రముఞ్చ ధన్వనస్త్వముభయో రార్త్న్యోర్జ్యామ్। యాశ్చతే హస్త ఇషవః పరా తా భగవో వప ॥ 9

విజ్యం ధనుః కపర్దినో విశల్యో బాణవాంzఉత। అనేశన్నస్య యాzఇషవ ఆభురస్య నిషఙ్గధిః ॥ 10

యా తే హేతిర్మీఢుష్టమ హస్తేబభూవ తే ధనుః తయాస్మాన్విశ్వత
స్త్వమయక్ష్మయా పరి భుజ ॥ 11

పరి తే ధన్వనో హేతిరస్మాన్ వృణక్తు విశ్వతః అథోయఽఇషుధిస్తవారే
అస్మన్నిధేహి తమ్ ॥ 12

అవతత్య ధనుష్ట్వం సహస్రాక్ష శతేషుధే నిశీర్య శల్యానామ్ముఖా శివో నః
సుమనా భవ ॥ 13

నమస్త ఆయుధాయానాతతాయ ధృష్ణవే ఉభాభ్యాముత తే నమో బాహుభ్యాం
తవ ధన్వనే ॥ 14

మా నో మహాన్తముత మా నో అర్భకం మాన ఉక్ష న్తముతమాన ఉక్షితమ్
మానో వధీః పితరం మోత మాతరం మానః ప్రియాస్తన్వో రుద్ర రీరిషః ॥
మా నస్తోకే తనయే మా న ఆయుషి మానో గోషు మానో అశ్వేషు రీరిషః,
మా నో వీరాన్ రుద్ర భామినో వధీర్హవిష్మన్తః సదమిత్ త్వా హవామహే ॥

నమో హిరణ్యబాహవే సేనాన్యే దిశాం చ పతయే నమో నమో వృక్షేభ్యో
హరికేశేభ్యః పశూనాం పతయే నమో నమః। శష్పిఞ్జరాయత్విషీమతే పథీనాం
పతయే నమో నమో హరికేశాయోపవీతినే పుష్టానాం పతయే నమః ॥ 17

నమో బభ్లుశాయ వ్యాధినేఽన్నానాం పతయే నమో నమో భవస్య హేత్యై
జగతాం పతయే నమో నమో రుద్రాయాతతాయినే క్షేత్రాణాం పతయే
నమోనమః సూతాయాహన్త్యై వనానాం పతయే నమః ॥ 18

నమో రోహితాయ స్థపతయే వృక్షాణాం పతయే నమో నమో భువన్తయే
వారివస్కృ తాయౌషధీనాం పతయే నమో నమో । మన్త్రిణే వాణిజాయ
కక్షాణాం పతయే నమో నమ ఉచ్చైర్ఘోషాయాక్రన్దయతే పత్తీనాం పతయే
నమః ॥ 19

నమఃకృత్స్నాయతయా ధావతే సత్వనాం పతయే నమో నమఃసహమానాయ నివ్యాధిన ఆవ్యాధినీనాం పతయే నమో నమో, నిషఙ్గిణే కకుభాయ స్తేనానాం పతయే నమో నమో నిచేరవే పరిచరాయారణ్యానాం పతయే నమః ॥ 20

నమో వఞ్చతే పరివఞ్చతే స్తాయూనాం పతయే నమో నమో నిషఙ్గిణ ఇషుధిమతే తస్కరాణాం పతయే నమో నమః। సృకాయిభ్యో జిఘాంసద్భ్యో ముష్ణతాం పతయే నమో నమోऽసిమద్భ్యోనక్తం చరద్భ్యో వికృంతానాంపతయే నమః ॥ 21

నమ ఉష్ణీషిణే గిరిచరాయ కులుఞ్చానాం పతయే నమో నమః। ఇషుమద్భ్యో ధన్వాయిభ్యశ్చ వో నమో నమ , ఆతన్వానేభ్యః ప్రతి దధానేభ్యశ్చ వో నమో నమ ఆయచ్ఛద్భ్యో స్యద్భ్యశ్చ వో నమః ॥ 22

నమో విసృజద్భ్యో విధ్యద్భ్యశ్చ వో నమో నమః స్వపద్భ్యో జాగ్రద్భ్యశ్చ వో నమో నమః, శయానేభ్య ఆసీనేభ్యశ్చ వో నమో నమస్తిష్ఠద్భ్యో ధావద్భ్యశ్చ వో నమః ॥ 23

నమఃసభాభ్యః సభాపతిభ్యశ్చ వో నమో నమోऽశ్వేభ్యోऽశ్వపతిభ్యశ్చ వో నమో నమ , ఆవ్యాధినీభ్యో వివిధ్యన్తీభ్యశ్చ వో నమో నమ ఉగణాభ్యస్తృం హతీభ్యశ్చ వో నమః ॥ 24

నమో గణేభ్యో గణపతిభ్యశ్చ వో నమో నమో వ్రాతేభ్యో వ్రాతపతిభ్యశ్చ వో నమో నమో, గృత్సేభ్యో గృత్సపతిభ్యశ్చ వో నమో నమో విరూపేభ్యో విశ్వరూపేభ్యశ్చ వో నమః ॥ 25

నమః సేనాభ్యః సేనానిభ్యశ్చ వో నమో నమో రథిభ్యో అరథేభ్యశ్చ వో నమో
నమః క్షత్తృభ్యః, సంగ్రహీతృభ్యశ్చ వో నమో నమో మహద్భ్యో అర్భకేభ్యః
వో నమః ॥
26

నమ స్తక్షభ్యో రథకారేభ్యశ్చ వో నమో నమః కులాలేభ్యః కర్మా రేభ్యశ్చ వ
నమో నమో, నిషాదేభ్యః పుఞ్జిష్టేభ్యశ్చ వో నమో నమః శ్వనిభ్యోమృగయుభ్యశ్చ
వో నమః ॥
27

నమ్యః శ్వభ్యః శ్వపతిభ్యశ్చ వో నమో నమో భవాయ చ రుద్రాయ చ, నమః
శర్వాయ చ పశుపతయే చ నమో నీలగ్రీవాయచ శితికణ్ఠాయచ ॥ 28

నమః కపర్దినే చ వ్యుప్తకేశాయ చ నమః సహస్రాక్షాయ చ శత ధన్వనే చ,
నమో గిరిశయాయ చ శిపివిష్టాయ చ నమో మీఢుష్టమాయ చేషుమతే చ॥
నమో హ్రస్వాయ చ వామనాయ చ నమో బృహతే చ వర్షీయసే చ నమో,
వృద్ధాయ చ సవృధే చ నమోz గ్ర్యాయ చ ప్రథమాయ చ ॥ 30

నమ ఆశవే చాజిరాయ చ నమః శీఘ్ర్యాయ చ శీభ్యాయ చ నమ
,ఊర్మ్యాయ చావస్వన్యాయ చ నమో నాదేయాయ చ ద్వీప్యాయ చ ॥ 31

నమో జ్యేష్ఠాయ చ కనిష్ఠాయ చ నమః పూర్వజాయ చాపరజాయ చ నమో
మధ్యమాయ చాపగల్భాయ చ నమో జఘన్యాయ చ బుధ్న్యాయ చ ॥ 32

నమః సోమ్యాయ చ ప్రతిసర్యాయ చ నమో యామ్యాయ క్షేమ్యాయ చ,నమః
శ్లోక్యాయ చావసాన్యాయ చ నమ ఉర్వర్యాయ చ ఖల్యాయ చ ॥ 33

నమో వన్యాయ చ కక్ష్యాయ చ నమః శ్రవాయ చ ప్రతిశ్రవాయ చ, నమ
ఆశుషేణాయ చాశురథాయ చ నమః శూరాయ చావభేదినే చ ॥ 34

నమో బిల్మినే చ కవచినే చ నమో వర్మిణే చ వరూథినే చ, నమః శ్రుతాయ చ శ్రుతసేనాయ చ నమో దున్దుభ్యాయ చాహనన్యాయ చ ॥ 35

నమో ధృష్ణవే చ ప్రమృశాయ చ నమో నిషఙ్గిణే చేషుధిమతే చ, నమస్తీక్ష్ణేషవే చాయుధినే చ నమః స్వాయుధాయ చ సుధన్వనే చ ॥ 36

నమః స్రుత్యాయ చ పథ్యాయ చ నమః కాట్యాయ చ నీ ప్యాయ చ, నమః కుల్యాయ చ సరస్యాయ చ నమో నాదేయాయ చ వైశన్తాయ చ ॥ 37

నమః కూప్యాయ చావట్యాయ చ నమో వీధ్ర్యాయ చాతప్యాయచ, నమో మేధ్యాయ చ విద్యుత్యాయ చ నమో వర్ష్యాయ చావర్ష్యాయ చ ॥ 38

నమో వాత్యాయ చ రేష్మ్యాయ చ నమో వా స్తవ్యాయ చ వాస్తు పాయ చ, నమః సోమాయ చ రుద్రాయ చ నమస్తామ్రాయ చారుణాయ చ ॥ 39

నమః శఙ్గవే చ పశుపతయే చ నమ ఉగ్రాయ చ భీమాయ చ నమోz గ్రేబదాయ చ దూరేబధాయ చ, నమో హన్త్రే చ హనీయసే చ నమో వృక్షేభ్యో హరికేశేభ్యో నమస్తారాయ ॥ 40

నమఃశమ్భవాయ చ మయోభవాయ చ నమః శంకరాయ చ, మయస్కరాయ చ నమః శివాయ చ శివతరాయ చ ॥ 41

నమః పార్యా య చావార్యాయ చ నమః ప్రతరణాయ చోత్తరణాయ చ, నమస్తీర్థ్యాయ చ కూల్యా యచ నమః శష్ప్యాయ చ ఫేన్యాయ చ ॥ 42

నమః సికత్యాయ చ ప్రవాహ్యాయ చ నమః కిం శిలాయ చ క్షయణాయ చ, నమః కపర్దినే చ పులస్తయే చ నమ ఇరిణ్యాయ చ ప్ర పథ్యాయ చ ॥43

నమో బ్రజ్యాయ చ గోష్ఠ్యాయ చ నమస్తల్ప్యాయ చ గేహ్యాయ చ, నమో హృదయ్యాయ చ నివేష్యాయ చ నమః కాట్యాయ చ గహ్వరేష్ఠాయ చ ॥ 44

నమః శుష్క్యాయ చ హరిత్యాయ చ నమః పాం సవ్యాయ చ రజస్యాయ చ, నమో లోప్యాయ చోలప్యాయ చ నమ ఊర్వ్యాయ చ సూర్మ్యా యచ

నమః పర్ణాయ చ పర్ణశదా యచ కృ నమ మాణా ఉదుర యచాబిప్న తేచ నమః 'ఆఖిదతే చ ప్రఖిదతే చ నమ ఇషుద్భ్యో ధనుష్కృద్భ్యశ్చ వో నమో నమో, వః కిరికేభ్యో దేవానాం హృదయేభ్యో నమో, విచిన్వత్కేభ్యో నమో ·విక్షిణత్కేభ్యో నమ ఆనిర్హతేభ్యః ॥ 46

ద్రాపే అన్దసస్పతే దరిద్ర నీలలోహిత, ఆసాం ప్రజానామేషాం పశూనాం, మా భేర్మారోజ మో చ నః కిం చనామమత్ ॥ 47

ఇమా రుద్రాయ తవసే కపర్దినే క్షయద్వీరాయ ప్రభరామ హే మతీః, యథా శమసద్ద్విపదే చతుష్పదే విశ్వం పుష్టం గ్రామే అస్మిన్ననాతురమ్ ॥ 48

యాతే రుద్ర శివా తనూః శివా విశ్వాహా భేషజీ, శివా రుతస్య భేషజీ తయానో మృడ జీవసే ॥ 49

పరి నో రుద్రస్య హేతి ర్వృణక్తు పరిత్వేషస్య దుర్మతిరఘాయోః, అవస్థిరా మఘవద్భ్యస్తనుష్వ మీఢ్వస్తోకాయ తనయాయ మృడ ॥ 50

మీఢుష్టమ శివతమ శివో నః సుమనా భవ, పరమే వృక్ష ఆయుధన్నిధాయ కృత్తిం వసాన ఆ చర పినాకమ్బిభ్రదా గహి ॥ 51

వికిరిద్ర విలోహిత నమస్తే అస్తు భగవః, యాస్తే సహస్రం హేతయో న్యమస్మన్నివపన్తు తాః ॥ 52

సహస్రాణి సహస్రశో బాహ్వోస్తవ హేతయః, తాసామీశానో భగవః పరాచీనాముఖా కృధి ॥ 53

అసంఖ్యాతా సహస్రాణి యే రుద్రా అధి భూమ్యామ్, తేషాం సహస్రయోజనేz వ ధన్వాని తన్మసి ॥ 54

అస్మిన్ మహత్యర్ణవేz న్తరిక్షే భవా అధి। తేషాం సహస్రయోజనేz వ ధన్వాని తన్మసి ॥ 55

నీలగ్రీవాః శితికణ్ఠా దివగ్ం రుద్రాzఉపశ్రితాః, తేషాం సహస్రయోజనేzవ ధన్వాని తన్మసి ॥ 56

నీలగ్రీవాః శితికణ్ఠాః శర్వా అధఃక్షమాచరాః, తేషాం సహస్రయోజనేzవ ధన్వాని తన్మసి 57

యే వృక్షేషు శష్పిఞ్జరా నీలగ్రీవా విలోహితాః, తేషాం సహస్రయోజనేzవ ధన్వాని తన్మసి ॥ 58

యే భూతానా మధిపతయో విశిఖాసః కపర్దినః, తేషాం సహస్రయోజనేzవ ధాన్వాని తన్మసి ॥ 59

యే పథాం పథిరక్షయ ఐలవృదా ఆయుర్యుధః, తేషాం సహస్ర యోజనేzవ ధన్వాని తన్మసి ॥ 60

యే తీర్థాని ప్రచరన్తి సృకాహస్తా నిషఙ్గిణః, తేషాం సహస్ర యోజనేzవ ధన్వాని తన్మసి ॥ 61

యేzన్నేషు వివిధ్యన్తి పాత్రేషు పిబతో జనాన్, తేషాం సహస్ర యోజనేzవ ధన్వాని తన్మసి ॥ 62

య ఏతావన్తశ్చ భూయాంసశ్చదిశో రుద్రా వితస్థిరే, తేషాం సహస్ర యోజనేzవ ధన్వాని తన్మసి ॥ 63

నమొఽస్తు రుద్రేభ్యో యే దివి యేషాం వర్షమిషవః, తేభ్యో దశ ప్రాచీర్దశ దక్షిణా దశ ప్రతీచీర్దశోదీచీర్దశోర్ధ్వాః, తేభ్యో నమో అస్తుతే నోఽవన్తుతేనో మృడయన్తుతే యం ద్విష్మో యశ్చ నో ద్వేష్టి తమేషాం జమ్భే దధ్మః ॥64

నమోఽస్తు రుద్రేభ్యో యేఽన్తరిక్షే యేషాం వాత ఇషవః, తేభ్యో దశ ప్రాచీర్దశ దక్షిణా దశ ప్రతీచీర్దశోదీచీర్దశోర్ధ్వాః, తేభ్యో నమో అస్తుతే నోఽవన్తుతేనో మృడయన్తుతే యం ద్విష్మో యశ్చ నో ద్వేష్టి తమేషాం జమ్భే దధ్మః ॥65

నమోఽస్తు రుద్రేభ్యో యే పృథివ్యాం యేషామన్నమిషవః,తేభ్యో దశ ప్రాచీర్దశ దక్షిణా దశ ప్రతీచీర్దశోదీచీర్దశోర్ధ్వాః, తేభ్యో నమో అస్తుతే నో ఽవన్తుతేనో మృడయన్తుతే యం ద్విష్మో యశ్చ నో ద్వేష్టి తమేషా జమ్భేదధ్మః ॥ 66

ఇతి షోడశోఽధ్యాయః

'రుదిర్ - అశ్రువిమోచనే' అను ధాతువుతో రుద్ర శబ్ద మేర్పడుచున్నది.
'యో రోదయతి అన్యాయకారిణో: జనాన్ స రుద్రః '
దుష్టకర్మలను చేయువారిని ఏడ్పించువాడు కావున పరమేశ్వరునకు 'రుద్రుడు' అని పేరు

రుద్ర దేవతలు - 11. అవి పంచ ప్రాణములు, పంచ ఉప ప్రాణములు. ఈ దశ ప్రాణములు జడదేవతలు. పదకొండవదైన జీవాత్మ చేతన దేవత. ఇవన్నియు శరీరమును వదలి పోవునపుడు ఏడ్పించును. కావున ఇవి రుద్ర దేవత లనబడును.

ఈ అధ్యాయపు మంత్రములలోని నమః శబ్దమునకు 1. వంగుట 2.అన్నము 3. వజ్రము అను అర్థములు కలవు.

1. నమో జ్యేష్ఠాయచ కనిష్ఠాయచ'(16-32)
   పెద్దలకు, పిన్నలకు నమస్కారము.
2. 'నమః శ్వభ్యః శ్వపతిభ్యశ్చ'(16-28) కుక్కలకు ఆహారము (అన్నము)
3. 'తస్కరాణాం పతయే నమః'(16-21)
   దొంగలనాయకులకు వజ్రాయుధముచే వధించవలయను.

అథ అష్టాదశోzధ్యాయః

వాజశ్చ మే ప్రసవశ్చ మే ప్రయతిశ్చ మే ప్రసితిశ్చ మే క్రతుశ్చ మే స్వరశ్చ మే । శ్లోకశ్చ మే శ్రవశ్చ మే శ్రుతిశ్చ మే జ్యోతిశ్చ మే స్వశ్చమే యజ్ఞేన కల్పన్తామ్ ॥ (స్వాహా ఇదం యజ్ఞాయ ఇదం న మమ) 1

ప్రాణశ్చ మేzపానశ్చ మే వ్యానశ్చ మేzసుశ్చ మే చిత్తంచ మ ఆధీతం చమే। వాక్ చ మే మనశ్చ మే చక్షుశ్చ మే శ్రోత్రం చ మే దక్షశ్చ మే బలం చ మే యజ్ఞేన కల్పన్తామ్ ॥ 2

ఓజశ్చ మే సహశ్చ మ ఆత్మా చ మే తనూశ్చ మే శర్మ చ మే వర్మ చ మేzఙ్గాని చ మే zస్థీని చ మే పరూం షి చ మే శరీరాణి చ మ ఆయుశ్చ మే జరా చ మే యజ్ఞేన కల్పన్తామ్ ॥ 3

జ్యైష్ఠ్యం చ మ ఆధిపత్యం చ మే మన్యుశ్చ మే భామశ్చ మేzమశ్చ మేzమ్భశ్చ మే జేమా చ మే మహిమా చ మే, వరిమా చ మే ప్రథిమా చ మే వర్షిమా చ మే ద్రాఘిమా చ మే వృద్ధం చ మే వృద్ధిశ్చ మే యజ్ఞేన కల్పన్తామ్ ॥ 4

సత్యం చ మే శ్రద్ధా చ మే జగచ్చమే ధనం చ మే విశ్వం చ మే మహశ్చ మే క్రీడా చ మే మోదశ్చమే, జాతం చ మే జనిష్యమాణం చ మే సూక్తం చ మే సుకృతం చ మే యజ్ఞేన కల్పన్తామ్ ॥ 5

ఋతం చమేzమృతం చ మే యక్ష్మం చ మేzనామయచ్చ మే జీవాతుశ్చమే దీర్ఘాయుత్వం చ మేzనమిత్రం చ మేzభయం చ మే సుఖం చ మే శయనం చ మే సూషాశ్చ మే సుదినం చ మే యజ్ఞేన కల్పన్తామ్ ॥ 6

యన్తా చ మే ధర్తా చ మే క్షేమశ్చమే ధృతిశ్చ మే విశ్వం చ మే మహశ్చ మే సంవిచ్చ మే,జ్ఞాత్రం చ మే సూశ్చ మే ప్రసూశ్చ మే సీరం చ మే లయశ్చ మే యజ్ఞేన కల్పన్తామ్ ॥ 7

శం చ మే మయశ్చ మే ప్రియం చ మే ऽనుకామశ్చ మే కామశ్చ మే సౌమనసశ్చ మే, భగశ్చ మే ద్రవిణం చ మే భద్రం చ మే శ్రేయశ్చ మే వసీయశ్చ మే యశశ్చ మే యజ్ఞేన కల్పన్తామ్॥ 8

ఊర్క్ చ మే సూనృతాం చ మే పయశ్చ మే రసశ్చ మే ఘృతం చ మే మధు చ మే సగ్ధిశ్చ మే, సపీతిశ్చ మే కృషిశ్చ మే వృష్టిశ్చ మే జైత్రం చ మ ఔద్భిద్యం చ మే యజ్ఞేన కల్పన్తామ్ ॥ 9

రయిశ్చ మే రాయశ్చ మే పుష్టం చ మే పుష్టిశ్చ మే విభు చ మే ప్రభు చ మే పూర్ణం చ మే, పూర్ణతరం చ మే కుయవం చ మేऽక్షితం చ మేऽన్నం చ మేऽ క్షుచ్చ మే యజ్ఞేన కల్పన్తామ్ ॥ 10

విత్తం చ మే వేద్యం చ మే భూతం చ మే భవిష్యచ్చ మే సుగం చ మే సుపథ్యం చ మ ఋద్ధం చ మऽ ఋద్ధిశ్చమే, క్లృప్తం చ మే క్లృప్తిశ్చమే మతిశ్చమే సుమతిశ్చ మే యజ్ఞేన కల్పన్తామ్ ॥ 11

వ్రీహయశ్చ మే యవాశ్చ మే మాషాశ్చమే తిలాశ్చ మే ముద్గాశ్చ మే ఖల్వాశ్చ మే ప్రియఙ్గవశ్చ మేऽణవశ్చ మే, శ్యామాకాశ్చ మే నీవారాశ్చ మే గోధూమాశ్చ మే మసూరాశ్చ మే యజ్ఞేన కల్పన్తామ్ ॥ 12

అశ్మా చ మే మృత్తికా చ మే గిరయశ్చ మే పర్వతాశ్చ మే సికతాశ్చ మే వనస్పతయశ్చ మే హిరణ్యం చ మేऽయశ్చ మే శ్యామం చ మే లోహంచ మే సీసం చ మే త్రపు చ మే యజ్ఞేన కల్పన్తామ్ ॥ 13

అగ్నిశ్చ మ ఆపశ్చ మే వీరుధశ్చ మ ఓషధయశ్చ మే కృష్టపచ్యాశ్చ మేऽకృష్టపచ్యాశ్చ మే, గ్రామ్యాశ్చ మే పశవ ఆరణ్యాశ్చ మే విత్తఞ్చ మే విత్తిశ్చ మే భూతఞ్చ మే భూతిశ్చ మే యజ్ఞేన కల్పన్తామ్ ॥ 14

వసు చ మే వసతిశ్చ మే కర్మ చ మే శక్తిశ్చ మేऽర్థశ్చ మ ఏమశ్చ మ ఇత్యా చ మే । గతిశ్చ మే యజ్ఞేన కల్పన్తామ్ 15

అగ్నిశ్చమ ఇన్ద్రశ్చ మే సోమశ్చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే సవితా చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే సరస్వతీ చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే, పూషా చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే బృహస్పతిశ్చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే యజ్ఞేన కల్పన్తామ్ ॥ 16

మిత్రశ్చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే వరుణశ్చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే ధాతా చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే త్వష్టా చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే, మరుతశ్చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే విశ్వే చ మే దేవా ఇన్ద్రశ్చ మే యజ్ఞేన కల్పన్తామ్ ॥ 17

పృథివీ చ మ ఇన్ద్రశ్చమేऽన్తరిక్షం చ మ ఇన్ద్రశ్చమే ద్యౌశ్చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే సమాశ్చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే, నక్షత్రాణి చ మ ఇన్ద్రశ్చ మే విశ్వే చ మే దేవా ఇన్ద్రశ్చ మే యజ్ఞేన కల్పన్తామ్ ॥ 18

అంశుశ్చ మే రశ్మిశ్చ మేऽదాభ్యశ్చ మే ऽధిపతిశ్చ మ ఉపాంశుశ్చ మేऽన్తర్యామశ్చ మ ఐన్ద్రవాయవశ్చ మే, మైత్రా వరుణశ్చ మ ఆశ్వినశ్చ మే ప్రతిప్రస్థానశ్చ మే, శుక్రశ్చ మే మన్థీ చ మే యజ్ఞేన కల్పన్తామ్ ॥ 19

ఆగ్రయణశ్చ మే వైశ్వదేవశ్చ మే ధ్రువశ్చ మే వైశ్వానరశ్చ మ ఐన్ద్రాగ్నశ్చ మే, మహావైశ్వదేవశ్చ మే మరుత్వ తీయాశ్చ మే నిష్కేవల్యశ్చ మే సావిత్రశ్చ మే సారస్వతశ్చ మే, పాత్నీవతశ్చ మే హారియోజనశ్చ మే యజ్ఞేన కల్పన్తామ్ ॥20

స్రుచశ్చ మే చమసాశ్చ మే వాయవ్యాని చ మే ద్రోణకలశశ్చ మే గ్రావాణ
మేఽధిషవణే చ మే, పూతభృచ్చ మ ఆధవనీయశ్చ మే వేదిశ్చమే బర్హి
మేఽవభృథశ్చ మే స్వగాకారశ్చ మే యజ్ఞేన కల్పన్తామ్ ॥ 21

అగ్నిశ్చ మే ఘర్మశ్చ మేఽర్కశ్చ మే సూర్యశ్చ మే ప్రాణశ్చ మేఽశ్వమేధశ్చ
మే పృథివీ చ మే దితిశ్చ మేఽదితిశ్చ మే, ద్యౌశ్చ మేఽఙ్గులయఃశక్వరయో
దిశశ్చ మే యజ్ఞేన కల్పన్తామ్ ॥ 22

వ్రతం చ మ ఋతవశ్చ మే తపశ్చ మే సంవత్సరశ్చ మేఽహోరాత్రే
ఊర్వష్ఠీవే బృహద్రథన్తరే చ మే యజ్ఞేన కల్పన్తామ్ ॥ 23

ఏకాచమే తిస్రశ్చ మే తిస్రశ్చ మే పంచచమే పంచచమే సప్తచమే సప్తచమే
నవచమే నవచమ ఏకాదశమ ఏకాదశచమే, త్రయో దశచమే త్రయో
దశచమే పంచ దశచమే పంచదశచమే సప్తదశచమే సప్తదశచమే నవ
దశచమే, నవదశచమ ఏకవింశతిశ్చమ ఏకవింశతిశ్చమే త్రయోవింశతిశ్చమే
త్రయోవింశతిశ్చమే పంచవింశతిశ్చమే, పంచవింశతిశ్చమే సప్తవింశతిశ్చమే
సప్తవింశతిశ్చమే నవవింశతిశ్చమే నవవింశతిశ్చమ ఏకత్రింశచ్చమ
ఏకత్రింశచ్చమే త్రయస్త్రింశచ్చమే యజ్ఞేన కలన్తామ్ ॥ 24

చతస్రశ్చమేఽష్టాచమేఽష్టాచమే ద్వాదశచమే ద్వాదశచమే షోడశచమే షోడశచమే
వింశతిశ్చమే, వింశతిశ్చమే చతుర్వింశతిశ్చమే చతుర్వింశతిశ్చమేఽష్టావిం
శతిశ్చమే ఽష్టావింశతిశ్చమే ద్వాత్రింశచ్చమే, ద్వాత్రింశచ్చమే షట్త్రింశచ్చమే
షట్త్రింశచ్చమే చత్వారింశచ్చమే చత్వారింశచ్చమే చతుశ్చత్వారింశచ్చమే
చతుశ్చత్వారింశచ్చమేఽష్టా చత్వారింశచ్చమే యజ్ఞేన కల్పన్తామ్ ॥ 25

త్ర్యవిశ్చమే త్ర్యవీచమే దిత్యవాట్చమే దిత్యౌహీచమే పఞ్చావిశ్చమే పఞ్చావీచమే, త్రివత్సశ్చమే త్రివత్సాచమే తుర్యవాట్చమే తుర్యౌహీచమే యజ్ఞేన కల్పనామ్॥ 26

పష్ఠవాట్చమే పష్ఠౌహీచమ ఉక్షాచమే వశాచమ ఋషభశ్చమే వేహచ్చమే ఽనడ్వాం శ్చమే ధేనుశ్చమే యజ్ఞేన కల్పన్తామ్ ॥ 27

వాజాయస్వాహా ప్రసవాయస్వాహాపిజాయస్వాహా క్రతవేస్వాహావసవేస్వాహా ఽహర్పతయే స్వాహాహ్నే ముగ్ధాయస్వాహా ముగ్ధాయ వైనం శినాయ స్వాహా వినం శిన ఆన్త్యాయనాయ స్వాహాన్త్యాయ భౌవనాయస్వాహా భువనస్య పతయే స్వాహాధిపతయే స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా, ఇయం తే రాణ్మిత్రాయ యన్తాసి యమన ఊర్జేత్వా వృష్ట్యై త్వా ప్రజానాం త్వాధిపత్యాయ ॥ 28

ఆయుర్యజ్ఞేన కల్పతాం ప్రాణో యజ్ఞేన కల్పతాం చక్షుర్యజ్ఞేన కల్పతాం, శ్రోత్రం యజ్ఞేన కల్పతాం వాగ్యజ్ఞేన కల్పతాం, మనో యజ్ఞేన కల్పతామాత్మా యజ్ఞేన కల్పతాం బ్రహ్మ యజ్ఞేన కల్పతాం జ్యోతిర్యజ్ఞేన కల్పతాం, స్వర్యజ్ఞేన కల్పతాం పృష్ఠం యజ్ఞేన కల్పతాం యజ్ఞో యజ్ఞేన కల్పతామ్ । స్తోమశ్చ యజుశ్చ ఋక్ చ సామచ బృహచ్చ రథన్తరంచ । స్వర్దేవా అగన్మామృతా అభూమ ప్రజాపతేః ప్రజా అభూమ వేట్ స్వాహా ॥ 29

వాజస్య ను ప్రసవే మాతరం మహీమదితి న్నామ వచసా కరామహే, యస్యామిదం విశ్వం భువనమావివేశ తస్యాన్నో దేవః సవితా ధర్మసావిషత్॥

విశ్వే ఽఅద్య మరుతో విశ్వ ఽఊతీ భవన్త్వగ్నయః సమిద్ధాః । విశ్వేనో ఽదేవా అవసాగమన్తు విశ్వమస్తు ద్రవిణం వాజో ఽఅస్మే ॥ 31

వాజో నః సప్త ప్రదిశశ్చతస్రో వా పరావతః। వాజో నో విశ్వైర్దేవైర్ధన సాతా విహావతు ॥ 32

వాజో నోఽద్య ప్రసువాతి దానం వాజో దేవాన్ 2ఽఋతుభిః కల్పయాతి, వాజో హి మా సర్వవీరం జజాన విశ్వాఽఆశా వాజపతిర్జయేయమ్ ॥ 33

వాజః పురస్తాదుత మధ్యతో నో వాజో దేవాన్ హవిషా వర్ధయాతి। వాజో హి మా సర్వవీరం చకార సర్వాఽఆశా వాజపతిర్భవేయమ్ ॥ 34

సం మా సృజామి పయసా పృథివ్యాః సం మా సృజామ్యద్భిరోషధీభిః।సో హం వాజం సనేయ మగ్నే ॥ 35

పయః పృథివ్యాం పయఽఓషధీషు పయో దివ్యన్తరిక్షే పయో ధాః। పయస్వతీః ప్రదిశః సన్తు మహ్యమ్ ॥ 36

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవేఽశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్ణో హస్తాభ్యామ్, సరస్వత్యై వాచో యన్తుర్యన్త్రేణాగ్నేః సామ్రాజ్యేనాభి షిఞ్చామి ॥ 37

ఋతాషాడృత ధామాగ్నిర్గన్ధర్వస్త స్యౌషధయోఽప్సరసో ముదో నామ। స న ఇదం బ్రహ్మ క్షత్రం పాతు తస్మై స్వాహా వాట్ తాభ్యః స్వాహా ॥ 38

సంహితో విశ్వసామా సూర్యో గన్ధర్వ స్తస్య మరీచయోఽప్సరస ఆయువో నామ । సన ఇదం బ్రహ్మ క్షత్రంపాతు తస్మై స్వాహా వాట్ తాభ్యః స్వాహా ॥ 39

సుషుమ్ణః సూర్యరశ్మిశ్చన్ద్రమా గన్ధర్వ స్తస్య నక్షత్రాణ్యప్సరసో భేకురయో నామ। స న ఇదం బ్రహ్మ క్షత్రంపాతు తస్మై స్వాహా వాట్ తాభ్యః స్వాహా॥

ఇషిరో విశ్వవ్యచా వాతో గన్ధర్వస్తస్యాపో అప్సరస ఊర్జో నామ। స న ఇదం

బ్రహ్మ క్షత్రం పాతు తస్మై స్వాహా వాట్ తాభ్యః స్వాహా ॥ 41

భుజ్యుః సువర్ణో యజ్ఞో గన్ధర్వస్తస్య దక్షిణా అప్సరస స్తావా నామ స న
ఇదం బ్రహ్మ క్షత్రం పాతు తస్మై స్వాహా వాట్ తాభ్యః స్వాహా ॥ 42

ప్రజాపతిర్విశ్వకర్మా మనో గన్ధర్వస్తస్య ఋక్సామాన్యప్సరస ఏష్టయో
నామ। స న ఇదం బ్రహ్మ క్షత్రం పాతు తస్మై స్వాహా వాట్ తాభ్యః స్వాహా॥

స నో భువనస్యపతే ప్రజాపతే యస్యత ఉపరి గృహా యస్యవేహా। అస్మై
బ్రహ్మణేఽస్మై క్షత్రాయ మహి శర్మ యచ్ఛ స్వాహా ॥ 44

సముద్రోఽసి నభస్వానార్ద్రదానుఃశమ్భూర్మయో భూరభి మా వాహి స్వాహా
మారుతోఽసి మరుతాం గణః శమ్భూర్మ యోభూరభి మా వాహి స్వాహా,
అవస్యూరసి దువస్వాఞ్ఛ మ్భూర్మయోభూరభి మా వాహి స్వాహా ॥ 45

యాస్తే అగ్నే సూర్యే రుచో దివమాతన్వన్తి రశ్మిభిః। తాభిర్నో అద్య సర్వాభీ
రుచే జనాయ నస్కృధి ॥ 46

యా వో దేవాః సూర్యే రుచో గోష్వశ్వేషు యా రుచః। ఇన్ద్రాగ్నీ తాభిః సర్వాభీ
రుచం నో ధత్త బృహస్పతే ॥ 47

రుచం నో ధేహి బ్రహ్మణేషు రుచం రాజసు నస్కృధి । రుచం విశ్యేషు
శూద్రేషు మయిధేహి రుచా రుచమ్ ॥ 48

తత్త్వా యామి బ్రహ్మణా వన్దమానస్తదాశాస్తే యజమానో హవిర్భిః.
అహేడమానో వరుణేహ బోధ్యురుశం స మాన ఆయుః ప్రమోషీః ॥ 49

స్వర్ణ ఘర్మః స్వాహా స్వర్ణార్కః స్వాహా స్వర్ణ శుక్రః స్వాహా స్వర్ణ జ్యోతిః స్వాహా
స్వర్ణ సూర్యః స్వాహా ॥ 50

అగ్నిం యునజ్మి శవసా ఘృతేన దివ్యం సువర్ణం వయసా బృహన్తమ్, తేన వయం గమేమ బ్రధ్నస్య విష్టపం స్వో రుహాణా అధి నాకముత్తమమ్ ॥51

ఇమౌ తే పక్షావజరౌ పతత్రిణౌ యాభ్యాం రక్షాం స్యపహం స్యగ్నే। తాభ్యాం పతేమ సుకృతాము లోకం యత్ర ఋషయో జగ్ముః ప్రథమజాః పురాణాః॥52

ఇన్దుర్దక్షః శ్యేన ఋతావా హిరణ్యపక్షః శకునో భురణ్యుః। మహాన్త్సధస్థే ధ్రువ ఆ నిషత్తో నమస్తే అస్తు మా మా హింసీః ॥ 53

దివో మూర్ధాసి పృథివ్యా నాభిరూర్గపామోషధీనామ్। విశ్వాయుఃశర్మ సప్రథా నమస్పథే ॥ 54

విశ్వస్య మూర్ధన్నధి తిష్ఠసి శ్రితః సముద్రే తే హృదయమప్స్వా యురపోదత్తో దధింభిన్త్త। దివస్పర్జన్యాద న్తరిక్షాత్ పృథివ్యాస్తతో నో వృష్ట్యావ ॥ 55

ఇష్టో యజ్ఞో భృగుభిరాశీర్దా వసుభిః। తస్య న ఇష్టస్య ప్రీతస్య ద్రవిణే హాగమేః॥ 56

ఇష్టో అగ్నిరాహుతః పిపర్తు న ఇష్టం హవిః। స్వగేదం దేవేభ్యో నమః ॥57

యదాకూతాత్సమసుస్రోద్ధృదో వా మనసో వా సంభృతం చక్షుషో వా, తదను ప్రేత సుకృతాము లోకం యత్ర ఋషయో జగ్ముః ప్రథమజాః పురాణాః ॥ 58

ఏతం సధస్థ పరి తే దధామి యమావహాచ్ఛేవధిం జాతవేదాః। అన్వాగన్తా యజ్ఞపతిర్వో అత్ర తం స్మ జానీత పరమే వ్యోమన్॥ 59

ఏతం జానాథ పరమే వ్యోమన్ దేవాః సధస్థా విద రూపమస్య।యదాగచ్ఛాత్ పథిభిర్దేవయా నైరిష్టా పూర్తే కృణవాథావి రస్మై ॥ 60

ఉద్బుధ్యస్వాగ్నే ప్రతి జాగృహి త్వమిష్టాపూర్తే సం సృజేథామయం చ, అస్మిన్సధస్థే అధ్యుత్తరస్మిన్ విశ్వే దేవా యజమానశ్చ సీదత ॥ 61

యేన వహసి సహస్రం యేనాగ్నే సర్వవేదసమ్। తేనేమం యజ్ఞం నో నయ స్వర్దేవేషు గన్తవే ॥ 62

ప్రస్తరేణ పరిధినా స్రుచా వేద్యా చ బర్హిషా । ఋచేమం యజ్ఞం నో నయ స్వర్దేవేషు గన్తవే ॥ 63

యద్దత్తం యత్పరాదానం యత్పూర్తం యాశ్చ దక్షిణాః।తదగ్నిర్వైశ్వకర్మణః స్వర్దేవేషు నో దధత్ ॥ 64

యత్ర ధారా అనపేతా మధోర్ఘృతస్య చ యాః । తదగ్నిర్వైశ్వ కర్మణః స్వర్దేవేషు నో దధత్ ॥ 65

అగ్నిరస్మి జన్మనా జాతవేదా ఘృతం మే చక్షురమృతం మ ఆసన్ । అర్కస్త్రిధాతూ రజసో విమానోऽజస్రో ఘర్మో హవిరస్మి నామ ॥ 66

ఋచో నామాస్మి యజూంషి నామాస్మి సామాని నామాస్మి। యే అగ్నయః పాఞ్చజన్యా అస్యాం పృథివ్యామధి। తేషామసి త్వముత్తమః ప్ర నో జీవాతవే సువ ॥ 67

వార్త్రహత్యాయ శవసే పృతనాషాహ్యాయ చ । ఇన్ద్ర త్వావర్తయామసి ॥68

సహదాను మ్పురుహూత క్షియన్త మహస్త మిన్ద్ర సంపిణక్ కుణారుమ్ । అభివృత్రం వర్ధమానం పియారుమపాదమిన్ద్ర తవసా జఘన్థ ॥ 69

విన ఇన్ద్ర మృధో జహి నీచా యచ్ఛ పృతన్యత:, యో అస్మాన్ అభిదా సత్యధరం గమయా తమ: ॥ 70

మృగో న భీమ:కుచరో గిరిష్ఠా: పరావత ఆజగన్థా పర్యస్యా:। సృకంసంశాయ పవిమిన్ద్ర తిగ్మం వి శత్రూన్తాఢి వి మృధో నుదస్వ ॥ 71

వైశ్వానరో న ఊతయ ఆ ప్రయాతు పరావత:। అగ్నిర్న: సష్టు తీరుప ॥72

పృష్టోదివి పృష్టో అగ్ని: పృథివ్యాం పృష్టో విశ్వా ఓషధీరావివేశ। వైశ్వా నర: సహసా పృష్టో అగ్ని: సనో దివా స రిషస్పాతు నక్తమ్ ॥ 73

అశ్యామతం కామమగ్నే తవోతీ అశ్యామ రయిం రయివ: సువీరమ్ ।
అశ్యామ వాజమభి వాజయన్తో‌ శ్యామ ద్యుమ్నమజరాజరం తే ॥ 74

వయం తే అద్య రరిమా హి కామముత్తానహస్తా నమసోపసద్య। యజిష్ఠేన మనసా యక్షి దేవానస్రేధతా మన్మనా విప్రోऽఅగ్నే ॥ 75

ధామచ్ఛదగ్నిరిన్ద్రో బ్రహ్మా దేవో బృహస్పతి: । సచేతసో విశ్వే దేవా యజ్ఞం ప్రావన్తు న: శుభే ॥ 76

త్వం యవిష్ఠ దాశుషో నౄం: పాహి శృణుధీ గిర:। రక్షా తోకముత త్మనా॥

ఇత్యష్టాదశోऽధ్యాయ:

రుద్రాధ్యాయ చమక మంత్రములలో 'యజ్ఞేన కల్పంతామ్' అని చెప్పబడినది.
'యజ్ఞోవైవిష్ణు:' అను శతపథ బ్రహ్మణ వచనం ప్రమాణం చేత సర్వవ్యాపకుడైన పరమేశ్వరునకు యజ్ఞమని పేరు.
'యజ్ఞోవైశ్రేష్ఠతమం కర్మ' మానవులు చేయు ఉత్తమ కర్మలన్నింటికిని 'యజ్ఞమని' పేరు. 'ఆయుర్ యజ్ఞేన కల్పతామ్'(18-29)
మానవులు మంచిపనులుచేసి తమఆయువు, చక్షువులు, శ్రోతములు, వాక్కు, మనస్సు, ఆత్మాదులను పవిత్రము చేసుకొనవలయునని పరమేశ్వరుడు ఈ మంత్రముద్వారా ఉపదేశించుచున్నారు.

అథ ఏక త్రింశోऽధ్యాయః

సహస్ర శీర్షా పురుషః సహస్రాక్షః సహస్ర పాత్। స భూమిం సర్వత స్పృత్వాత్య తిష్ఠద్దశాం గులమ్ ॥ 1

పురుష ఏవేదం సర్వం యద్భూతం యచ్చభావ్యమ్ । ఉతామృతత్వ స్యేశానో యదన్నేనాతి రోహతి ॥ 2

ఏతావానస్య మహిమాతో జ్యాయాం శ్చ పూరుషః । పాదోऽస్య విశ్వా భూతాని త్రిపాదస్యామృతందివి ॥ 3

త్రిపాదూర్ధ్వ ఉదైత్పురుషః పాదోऽస్యేహా భవత్పునః । తతో విష్వఙ్ వ్యక్రామత్సాశనానశనేऽఽభి ॥ 4

తతో విరాడ జాయత విరాజో అధి పూరుషః । సజాతోऽఽత్యరిచ్యత పశ్చాద్భూమి మథోపురః ॥ 5

తస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుతఃసమ్భృతం పృషదాజ్యమ్।పశూంస్తాంశ్చక్రేవాయవ్యా నారణ్యా గ్రామ్యాశ్చ యే ॥ 6

తస్మాద్యజ్ఞాత్సర్వహుత ఋచః సామానిజజ్ఞిరే । ఛన్దాంసి జజ్ఞిరే తస్మాద్యజు స్తస్మాద జాయత ॥ 7

తస్మాదశ్వా అజాయన్త యేకే చోభయాదతః । గావో హ జజ్ఞిరే తస్మాత్తస్మాజ్జాతా అజావయః ॥ 8

తం యజ్ఞం బర్హిషి ప్రౌక్షన్ పురుషం జాతమగ్రతః । తేన దేవా అయజన్త సాధ్యా ఋషయశ్చయే ॥ 9

యత్పురుషం వ్యదధుః కతిధా వ్యకల్పయన్ । ముఖం కిమస్యాసీత్కిం బాహూ కిమూరూ పాదా ఉచ్యేతే ॥ 10

బ్రాహ్మణో౽స్య ముఖమాసీద్ బాహూ రాజన్యః కృతః । ఊరూ తదస్య యద్వైశ్యః పద్భ్యాం శూద్రో అజాయత । 11

చన్ద్రమా మనసో జాతశ్చక్షోః సూర్యో అజాయత । శ్రోత్రాద్వాయుశ్చ ప్రాణశ్చ ముఖాదగ్ని రజాయత ॥ 12

నాభ్యా ఆసీదన్తరిక్షం శీర్ష్ణోద్యౌః సమవర్తత । పద్భ్యాం భూమిర్దిశః శ్రోత్రాత్తథా లోకాన్ అకల్పయన్ ॥ 13

యత్పురుషేణ హవిషా దేవా యజ్ఞమతన్వత । వసన్తో౽స్యాసీ దాజ్యం గ్రీష్మ ఇధ్మః శరద్ధవిః ॥ 14

సప్తాస్యాసన్ పరిధయస్త్రిః సప్తసమిధః కృతాః । దేవా యద్యజ్ఞం తన్వానా అబధ్నన్ పురుషం పశుమ్ ॥ 15

యజ్ఞేన యజ్ఞమయజన్త దేవాస్తాని ధర్మాణి ప్రథమాన్యాసన్ । తే హనాకం మహిమానః సచన్తయత్ర పూర్వేసాధ్యాః సన్తిదేవాః ॥ 16

అద్భ్యః సమ్భృతః పృథివ్యైరసాచ్చ విశ్వకర్మణః సమవర్తతాగ్రే । తస్య త్వష్టా విదధద్రూపమేతి తన్మర్త్యస్య దేవత్వమాజాన మగ్రే ॥ 17

వేదాహమేతం పురుషం మహాన్తమాదిత్య వర్ణం తమసః పరస్తాత్ । తమేవ విదిత్వాతి మృత్యుమేతి నాన్యః పన్థా విద్యతే౽యనాయ ॥ 18

ప్రజాపతిశ్చరతి గర్భే అన్తరజాయమానో బహుధా విజాయతే । తస్య యోనింపరిపశ్యన్తి ధీరాస్తస్మిన్హ తస్థుర్భువనాని విశ్వా ॥ 19

యో దేవేభ్యః ఆతపతి యో దేవానాం పురోహితః। పూర్వో యో దేవేభ్యోజాతో నమో రుచాయ బ్రాహ్మయే ॥ 20

రుచం బ్రాహ్మం జనయన్తో దేవా అగ్రేతదబ్రువన్। యస్త్వైవం బ్రాహ్మణో విద్యాత్తస్య దేవా అసన్వశే ॥ 21

శ్రీశ్చతే లక్ష్మీశ్చ పత్న్యావహోరాత్రే పార్శ్వే నక్షత్రాణి రూపమశ్వినౌ వ్యాత్తమ్। ఇష్ణన్నిషాణాముం మఽఇషాణ సర్వలోకం మఽఇషాణ ॥ 22

ఇతి ఏకత్రింశోఽధ్యాయః

సత్యమేవ జయతే నానృతమ్ సత్యేన పంథా వితతో దేవయానః। యేనాక్రమంతి ఋషయో హ్యాప్తకామా యత్ర తత్సత్యస్య పరమం నిదానమ్॥

(ముండక. ఉప. 1-6)

భావార్థము: సత్యవంతులే జయింతురు. అసత్యము - అబద్ధములాడు వారు పరాజయమును పొందుదురు. వేదవిదులైన విద్వాంసులు అనుసరించు మార్గము సత్యమార్గమే. సఫల మనోరథులైన మహర్షులు సత్యమార్గముతోనే భగవంతుని సాక్షాత్కారమును పొందిరి.

నహి సత్యాత్ పరోధర్మో నానృతాత్ పాతకాత్ పరమ్ ।
నహి సత్యాత్ పరం జ్ఞానమ్ తస్మాత్సత్యంసమాచరేత్ ॥

భావార్థము: సత్యమును మించిన ధర్మముగాని, అసత్యమును మించిన పాపముగాని, సత్యమున కంటె శ్రేష్ఠమైన జ్ఞానముగాని లోకమున లేవు. కావున మానవులంతా సత్యమునే ఆచరించవలయును, పలుకవలయును.

అథద్వాత్రింశోఽధ్యాయః

తదేవాగ్ని స్తదాదిత్య స్తద్వాయుస్తదు చన్ద్రమాః। తదేవ శుక్రం తద్ బ్రహ్మతా ఆపః స ప్రజాపతిః ॥ 1

సర్వే నిమేషా జజ్ఞిరే విద్యుతః పురుషాదధి । నైనమూర్ధ్వం న తిర్యఞ్చం న మధ్యే పరి జగ్రభత్ ॥ 2

న తస్య ప్రతిమా అస్తి యస్య నామ మహద్యశః। హిరణ్యగర్భ ఇత్యేషమా మాహిం సీదిత్యేషా యస్మాన్న జాత ఇత్యేషః ॥ 3

ఏషో హ దేవః ప్రదిశోఽను సర్వాః పూర్వో హ జాతఃసఽఉ గర్భే అన్తః। స ఏవ జాతః స జనిష్యమాణః ప్రత్యఙ్ జనాస్తిష్ఠతి సర్వతో ముఖః ॥ 4

యస్మాజ్జాతం న పురా కిం చనైవ య అబభూవ భువనాని విశ్వా।ప్రజాపతిః ప్రజయా సంరరాణస్త్రీణి జ్యోతీంషి సచతే స షోడశీ ॥ 5

యేన ద్యౌరుగ్రా పృథివీ చ దృఢా యేన స్వ స్తభితం యేన నాకః। యో అన్తరిక్షే రజసో విమానః కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ ॥ 6

యం క్రన్దసీ అవసా తస్తభానే అభ్యై క్షేతాం మనసా రేజమానే ।

యత్రాధి సూర ఉదితో విభాతి కస్మై దేవాయ హవిషా విధేమ। ఆపో హ యద్ బృహతీర్యశ్చిదాపః ॥ 7

వేనస్త త్పశ్యన్నిహితం గుహా సద్యత్ర విశ్వం భవత్యేక నీడమ్ । తస్మిన్ని దంసం చ వి చైతి సర్వం స ఓతః ప్రోతశ్చ విభూః ప్రజాసు ॥ 8

ప్రతద్వోచేదమృతం ను విద్వాన్ గన్ధర్వో ధామ విభృతం గుహా సత్ ।
త్రీణి పదాని నిహితా గుహాస్య యస్తాని వేద స పితుః పితాసత్ ॥ 9

స నో బన్ధుర్జనితా స విధాతా ధామాని వేద భువనాని విశ్వా ।
యత్ర దేవాఽఅమృతమాన శానా స్తృతీయే ధామన్నధ్యైరయన్త ॥ 10

పరీత్య భూతాని పరీత్య లోకాన్ పరీత్య సర్వాః ప్రదిశో దిశశ్చ ।
ఉపస్థాయ ప్రథమ జామృతస్యాత్మ నాత్మానమభి సం వివేశ ॥ 11

పరి ద్యావాపృథివీ సద్య ఇత్వా పరి లోకాన్ పరి దిశః పరిస్వః ।
ఋతస్య తన్తుం వితతం విచృత్య తదపశ్య త్తదభవత్తదాసీత్ ॥ 12

సదసస్పతి మద్భుతం ప్రియమిన్ద్రస్య కామ్యమ్ । సనిం
మేధామయాసిషం స్వాహా ॥ 13

యాం మేధాం దేవగణాః పితరశ్చోపాసతే । తయా మా మద్య
మేధయాగ్నే మేధావినం కురు స్వాహా ॥ 14

మేధాం మే వరుణో దదాతు మేధామగ్నిః ప్రజాపతిః ।
మేధామిన్ద్రశ్చ వాయుశ్చ మేధాం ధాతా దదాతుమే స్వాహా ॥ 15

ఇదం మే బ్రహ్మ చక్షత్రం చోభే శ్రియమశ్నుతామ్ । మయి
దేవా దధతు శ్రియముత్తమాం తస్యై తే స్వాహా ॥ 16

ఇతి ద్వాత్రింశోఽధ్యాయః

అథ షట్ త్రింశోऽధ్యాయః

ఋచం వాచం ప్రపద్యే మనో యజుః ప్ర పద్యే సామ ప్రాణం ప్రపద్యే చక్షుః శ్రోత్రం ప్ర పద్యే । వాగోజః సహౌజో మయి ప్రాణాపానౌ ॥ 1

యన్మే ఛిద్రం చక్షుషో హృదయస్య మనసో వాతితృణ్ణం బృహస్పతిర్మే తద్దధాతు । శం నో భవతు భువనస్య యస్పతిః ॥ 2

భూర్భువః స్వః । తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గో దేవస్య ధీమహి । ధియో యోనః ప్రచోదయాత్ ॥ 3

కయా నశ్చిత్ర ఆ భువదూతీ సదావృధః సఖా । కయా శచిష్ఠయా వృతా ॥4

కస్త్వా సత్యో మదానాం మం హిష్ఠో మత్సదన్ధసః । దృఢా చిదారుజే వసు ॥5

అభీషుణః సఖీనామవితా జరితౄణామ్ । శతం భవాస్యూ తిభిః ॥ 6

కయా త్వం న ఊత్యాభి ప్రమన్దసే వృషన్ । కయా స్తోతృభ్య ఆ భర ॥ 7

ఇన్ద్రో విశ్వస్య రాజతి । శం నో అస్తు ద్విపదే శం చతుష్పదే ॥ 8

శం నో మిత్రః శం వరుణః శం నో భవత్వర్యమా । శం న ఇన్ద్రో బృహస్పతిః శం నో విష్ణురురుక్రమః ॥ 9

శం నో వాతః పవతాంశం నస్తపతు సూర్యః । శం నః కనిక్రదద్దేవః పర్జన్యో అభి వర్షతు ॥ 10

అహాని శం భవన్తు నః శం రాత్రీః ప్రతి ధీయతామ్ । శం న ఇన్ద్రాగ్నీ భవతా మవోభిః శం న ఇన్ద్రా వరుణా రాతహవ్యా । శం న ఇన్ద్రా పూషణా వాజసాతౌ శమిన్ద్రా సోమా సువితాయ శం యోః ॥ 11

శం నో దేవీరభిష్టయ ఆపో భవన్తు పీతయే । శం యోరభి స్రవన్తు నః ॥12

స్యోనా పృథివి నో భవానృక్షరా నివేశనీ । యచ్ఛా నః శర్మ సప్రథాః ॥ 13

ఆపో హి ష్ఠా మయోభువస్తాన ఊర్జే దధాతన । మహే రణాయ చక్షసే ॥14

యో వః శివతమో రసస్తస్య భాజయతేహ నః । ఉశతీరివ మాతరః ॥ 15

తస్మా అరం గమామ వో యస్యక్షయాయ జిన్వథ । ఆపో జనయథా చ నః॥

ద్యౌః శాన్తిరన్తరిక్షం శాన్తిః పృథివీ శాన్తిరాపః శాన్తిరోషధయః శాన్తిః । వనస్పతయః శాన్తిర్విశ్వేదేవాః శాన్తి(ర్బ్రహ్మ శాన్తిః సర్వం శాన్తిః శాన్తిరేవ శాన్తిః సామాశాన్తిరేధి॥

దృతే దృంహ మా మిత్రస్య మా చక్షుషా సర్వాణి భూతాని సమీక్షన్తామ్ । మిత్రస్యాహం చక్షుషా సర్వాణి భూతాని సమీక్షే । మిత్రస్య చక్షుషా సమీక్షామహే ॥ 18

దృతే దృంహ మా । జ్యోక్తే సందృశి జీవ్యాసం జ్యోక్తే సందృశి జీవ్యాసమ్ ।19

నమస్తే హరసే శోచిషే నమస్తే అస్త్వర్చిషే । అన్యాం స్తే అస్మ త్తపన్తు హేతయః పావకో అస్మభ్యం శివో భవ ॥ 20

నమస్తే అస్తు విద్యుతే నమస్తే స్తనయిత్నవే । నమస్తే భగవన్నస్తు యతః స్వః సమీహసే ॥ 21

యతో యతః సమీహసే తతో నో అభయం కురు । శం నః కురు ప్రజాభ్యోఽభయం నః పశుభ్యః ॥ 22

సుమిత్రియా న ఆప ఓషధయః సన్తు దుర్మిత్రియా స్తస్మై సన్తు । యోఽస్మాన్ ద్వేష్టియం చ వయం ద్విష్మః ॥ 23

తచ్చక్షుర్దేవహితం పురస్తాచ్ఛుక్రముచ్చరత్ । పశ్యేమ శరదః శతం జీవేమ శరదః శతం శృణుయామ శరదః శతం । ప్ర బ్రవామ శరదః శతమదీనాః స్యామ శరదః శతం భూయశ్చ శరదః శతాత్ ॥ 24

ఇతి షట్ త్రింశోఽధ్యాయః

అథ చత్వారింశోऽధ్యాయః

ఈశా వాస్యమిదం సర్వం యత్కించ జగత్యాం జగత్ । తేన త్యక్తేన భుంజీథా మా గృధః కస్య స్విద్ధనమ్ ॥ 1

కుర్వన్నేవేహ కర్మాణి జిజీవిషేచ్ఛతం సమాః । ఏవం త్వయి నాన్యథేతోऽస్తి న కర్మ లిప్యతే నరే ॥ 2

అసుర్యా నామ తే లోకా అన్ధేన తమసావృతాః । తాంస్తే ప్రేత్యాపి గచ్ఛన్తి యే కే చాత్మహనో జనాః । 3

అనేజదేకం మనసో జవీయో నైనద్దేవా ఆప్నువన్ పూర్వ మర్షత్ । తద్ధావతో న్యానత్యేతి తిష్ఠత్తస్మిన్నపో మాతరిశ్వా దధాతి । 4

తదేజతి తన్నైజతి తద్దూరే తద్వన్తికే । తదన్తరస్య సర్వస్య తదు సర్వస్యాస్య బాహ్యతః ॥ 5

యస్తు సర్వాణి భూతాన్యాత్మన్నే వాను పశ్యతి । సర్వభూతేషు చాత్మానంతతో న విచికిత్సతి ॥ 6

యస్మిన్సర్వాణి భూతాన్యాత్మైవా భూద్విజానతః । తత్ర కో మోహః కః శోక ఏకత్వ మనుపశ్యతః ॥ 7

సపర్యగాచ్ఛుక్రమకాయ మవ్రణ మస్నావిరం శుద్ధమపాప విద్ధమ్ । కవిర్మనీషీ పరిభూః స్వయమ్భూర్యాథా తథ్యతోऽర్థాన్ వ్యదధాచ్ఛాశ్వ తీభ్యః సమాభ్యః॥ 8

అన్ధం తమః ప్రవిశన్తి యే సంభూతి ముపాసతే। తతో భూయ ఇవ తే తమో
య ఉ సమ్భూత్యాంరతాః॥ 9

అన్యదేవాహుః సమ్భవాదన్య దాహుర సమ్భవాత్। ఇతి శుశ్రుమ ధీరాణాం
యేనస్తద్విచ చక్షిరే ॥ 10

సమ్భూతిం చ వినాశం చ యస్తద్వేదో భయం సహ। వినాశేన మృత్యుం
తీర్త్వా సమ్భూత్యా మృతమశ్నుతే ॥ 11

అన్ధం తమః ప్రవిశన్తి యేఽవిద్యా ముపాసతే। తతో భూయ ఇవతే
తమోయ ఉ విద్యాయాం రతాః ॥ 12

అన్య దేవా హుర్విద్యాయా అన్య దాహురవిద్యాయాః। ఇతి శుశ్రుమ
ధీరాణాం యేనస్తద్విచ చక్షిరే ॥ 13

విద్యాం చా విద్యాం చ యస్తద్వేదో భయం సహ। అవిద్యయా మృత్యుం
తీర్త్వా విద్యయామృత మశ్నుతే ॥ 14

వాయురనిల మమృతమథేదం భస్మాన్తం శరీరమ్। ఓ3మ్ క్రతో స్మర
క్లిబేస్మర కృతం స్మర ॥ 15

అగ్నే నయ సుపథా రాయే అస్మాన్విశ్వాని దేవ వయునాని విద్వాన్।
యుయోధ్యస్మజ్జుహురాణమేనో భూయిష్ఠాంతే నమ ఉక్తిం విధేమ ॥16

హిరణ్మయేన పాత్రేణ సత్యస్యాపి హితం ముఖమ్। యోఽసావాదిత్యే
పురుషః సోఽసావహమ్। ఓ3మ్ ఖం బ్రహ్మ ॥ 17

ఇతి చత్వారింశోఽధ్యాయః

అథ అథర్వ వేదీయ పృథ్వీ సూక్తమ్

(అథర్వ వేదం 12వ కాండం ప్రథమ అనువాకం ప్రథమ సూక్తమ్)

ఓ3మ్ సత్యం బృహదృతముగ్రం దీక్షా తపో బ్రహ్మ యజ్ఞః పృథివీం ధారయన్తి। సా నో భూతస్య భవ్యస్య పత్న్యురుం లోకం పృథివీ నః కృణోతు. (1)

ఓ3మ్ అసంబాధం బధ్యతో మానవానాం, యస్యా ఉద్వతః ప్రవతః సమం బహు। నానావీర్యా ఓషధీర్యా బిభర్తి పృథివీ నః ప్రథతాం రాధ్యతాం నః. (2)

ఓ3మ్ యస్యాం సముద్ర ఉత సింధు రాపో యస్యా మన్నం కృష్టయః సంబభూవుః। యస్యా మిదం జిన్వతి ప్రాణదేజత్ సా నో భూమిః పూర్వపేయే దధాతు. (3)

ఓ3మ్ యస్యా శ్చతస్రః ప్రదిశః పృథివ్యా యస్యా మన్నం కృష్టయః సంబభూవుః। యా బిభర్తి బహుధా ప్రాణదేజత్, సా నో భూమిర్ గోష్వప్యన్నే దధాతు. (4)

ఓ3మ్ యస్యాం పూర్వే పూర్వజనా విచక్రిరే, యస్యాం దేవా అసురా నభ్యవర్తయన్। గవా మశ్వానాం వయసశ్చ విష్ఠా భగం వర్చః పృథివీ నో దధాతు. (5)

ఓ3మ్ విశ్వంభరా వసుధానీ ప్రతిష్ఠా హిరణ్యవక్షా జగతో నివేశనీ। వైశ్వానరం బిభ్రతీ భూమి రగ్ని మింద్ర ఋషభా ద్రవి ణే నో దధాతు (6)

ఓ3మ్ యాం రక్షన్త్యస్వప్నా విశ్వదానీం దేవా భూమింపృథివీ మప్రమాదమ్
సా నో మధుప్రియం దుహామథో ఉక్షతువర్చసా. (7)

ఓ3మ్ యార్ణవేऽధి సలిలమగ్ర ఆసీద్యాం మాయాభిరన్వ చరన్ మనీషిణః
యస్యా హృదయం పరమే వ్యోమన్ సత్యేనావృత మమృతం
పృథివ్యాః । సానో భూమి స్త్విషిం బలం, రాష్ట్రే దధాతూత్తమే. (8)

ఓ3మ్ యస్యా మాపః పరిచరాః సమానీ రహోరాత్రే అప్రమాదం క్షరన్తి,
సానో భూమిర్ భూరిధారా పయో దుహా మథో ఉక్షతు వర్చసా.(9)

ఓ3మ్ యా మశ్వినావమిమాతాం విష్ణుర్ యస్యాం విచక్రమే ఇంద్రో
యాం చక్ర ఆత్మనేऽన మిత్రాం శచీపతిః । సానో భూమిర్
విసృజతాం మాతా పుత్రాయ మే పయః. (10)

ఓ3మ్ గిరయస్తే పర్వతా హిమవంతోऽరణ్యం తే పృథివి స్యోనమస్తు ।
బభ్రుం కృష్ణాం రోహిణీం విశ్వరూపాం ధ్రువాం భూమిం పృథివీ
మింద్రగుప్తామ్ అజీతోऽహతో అక్షతోऽధ్యష్ఠాం పృథివీ మహమ్.

ఓ3మ్ యత్తే మధ్యం పృథివి యచ్చనభ్యం యాస్త ఊర్జస్తన్వః సంబభూవుః।
తాసు నో ధేహ్యభి నః పవస్వ మాతా భూమిః పుత్రో అహం
పృథివ్యాః । పర్జన్యః పితా సఉనః పిపర్తు. (12)

ఓ3మ్ యస్యాం వేదిం పరిగృహ్ణన్తి భూమ్యాం. యస్యాం యజ్ఞం తన్వతే
విశ్వకర్మాణః । యస్యాం మీయన్తే స్వరవః పృథివ్యా మూర్ధ్వాః శుక్రా
ఆహుత్యాః పురస్తాత్ । సా నో భూమిర్వర్ధయద్వర్ధమానా. (13)

ఓ3మ్ యో నో ద్వేషత్ పృథివి యః పృత న్యాద్యోऽభిదాసాన్మనసా
యో వధేన । తంనో భూమే రన్ధయ పూర్వ కృత్వరి. (14)

ఓ3మ్ త్వజ్జాతా స్త్వయిచరన్తి మర్త్యాస్త్వం బిభర్షి ద్విపద స్త్వం చతుష్పద:। తవేమే పృథివి పంచమానవా యేభ్యో జ్యోతి రమృతం మర్త్యేభ్య ఉద్యన్ సూర్యో రశ్మిభిరాతనోతి. (15)

ఓ3మ్ తా న: ప్రజా: సం దుహ్రతాం సమగ్రా వాచో మధు పృథివి ధేహి మహ్యమ్. (16)

ఓ3మ్ విశ్వస్వం మాతరమోషధీనాం ధ్రువాం భూమిం పృథివీం ధర్మణా ధృతామ్। శివాం స్యోనామను చరేమ విశ్వహా ॥ (17)

ఓ3మ్ మహత్ సధస్థం మహతీ బభూవిథ మహాన్వేగ ఏజథుర్ వేపథుష్టే మహాం స్త్వేన్ద్రో రక్షత్య ప్రమాదమ్। సా నో భూమే ప్రరోచయ హిరణ్యస్యేవ సంధృశి మా నో ద్విక్షత కశ్చన. (18)

ఓ3మ్ అగ్నిర్భూమ్యామోషధీష్వగ్నిమాపో బిభ్రత్యగ్ని రశ్మసు। అగ్నిరంత: పురుషేషు గోష్వశ్వేష్వగ్నయ:. (19)

ఓ3మ్ అగ్నిర్ దివ ఆ తపత్యగ్నేర్ దేవస్యో ర్వన్తరిక్షమ్। అగ్నిం మర్తాస ఇంధతే. హవ్యవాహం ఘృతప్రియమ్. (20)

ఓ3మ్ అగ్నివాసా: పృథివ్యసితజ్ఞా స్త్విషీమన్తం సంశితం మా కృణోతు.(21)

ఓ3మ్ భూమ్యాం దేవేభ్యో దదతి యజ్ఞం హవ్యమరం కృతమ్, భూమ్యాం మనుష్యా: జీవన్తి స్వధయాన్నేన, మర్త్యా:। సా నో భూమి: ప్రాణమాయుర్ దధాతు జరదష్టిం మా పృథివీ కృణోతు (22)

ఓ3మ్ యస్తేగంధ: పృథివి సంబభూవ యం బిభ్రత్యోషధయో యమాప: యం గంధర్వా అప్సరసశ్చ భేజిరే। తేన మా సురభిం కృణు మా నో ద్విక్షత కశ్చన. (23)

ఓ3మ్ యస్తే గంధః పుష్కరమా వివేశ యం సంజభ్రుః సూర్యాయా వివాహే। అమర్త్యాః పృథివి గంధమగ్రే తేన మా సురభిం కృణు మా నో ద్విక్షత కశ్చన. (24)

ఓ3మ్ యస్తే గంధః పురుషేషు స్త్రీషు, పుంసు భగో రుచిః యో అశ్వేషు వీరేషు యో మృగేషూత హస్తిషు। కన్యాయాం వర్చో యద్ భూమే తేనాస్మాँ అపి సంసృజ మా నో ద్విక్షత కశ్చన. (25)

ఓ3మ్ శిలా భూమి రశ్మా పాంసుః సా భూమిః సంధృతా ధృతా। తస్యై హిరణ్యవక్షసే పృథివ్యా అకరం నమః. (26)

ఓ3మ్ యస్యాం వృక్షా వానస్పత్యా ధ్రువా స్తిష్ఠన్తి విశ్వహా। పృథివీం విశ్వధాయసం ధృతా మచ్ఛా వదామసిః (27)

ఓ3మ్ ఉదీరాణా ఉతాసీనాస్తిష్ఠన్తః ప్రక్రామన్తః। పద్భ్యాం దక్షిణ సవ్యాభ్యాం, మా వ్యథిష్మహి భూమ్యామ్ ॥ (28)

ఓ3మ్ విమృగ్వరీం పృథివీ మావదామి క్షమాం భూమిం బ్రహ్మణా వావృధానామ్। ఊర్జం పుష్టం బిభ్రతీ మన్నభాగం, ఘృతం త్వాభి నిషీదేమ భూమే ! (29)

ఓ3మ్ శుద్ధాన ఆపస్తన్వే క్షరన్తు యో నః సేదురప్రియే తం ని దధ్మః। పవిత్రేణ పృథివి మోత్పునామి. (30)

ఓ3మ్ యాస్తే ప్రాచీః ప్రదిశో యా ఉదీచీర్ యాస్తే, భూమే అధరాద్ యాశ్చ పశ్చాత్। స్యోనాస్తామహ్యం చరతే భవన్తు, మా నిపప్తం భువనే శిశ్రియాణః (31)

ఓ3మ్ మా నః పశ్చాన్మా పురస్తా న్నుదిష్ఠా, మోత్తరాదధరాదుత, స్వస్తి భూమే నో భవ మా విదన్, పరిపన్థినో వరీయో యావయా వధమ్.(32)

ఓ3మ్ యావత్తే஽భి విపశ్యామి భూమే సూర్యేణ మేదినా తావన్మే చక్షుర్ మా మేష్టోత్తరా ముత్తరాం సమామ్. (33)

ఓ3మ్ యచ్ఛయానః పర్యావర్తే దక్షిణం సవ్యమభి, భూమే పార్శ్వమ్, ఉత్తానాస్త్వా ప్రతీచీం యత్పృష్టీభి రధిశేమహే। మా హింసీస్తత్రనో భూమే సర్వస్య ప్రతిశీవరి. (34)

ఓ3మ్ యత్తే భూమే విఖనామి క్షిప్రం తదపి రోహతు। మాతే మర్మ విమృగ్వరి మా తే హృదయ మర్పిపమ్. (35)

ఓ3మ్ గ్రీష్మస్తే భూమే వర్షాణి శరద్ధేమంతః శిశిరో వసన్తః। ఋతవస్తే విహితా హాయనీ రహోరాత్రే పృథివి నో దుహాతామ్. (36)

ఓ3మ్ యాప సర్పం విజమానా విమృగ్వరీ యస్యా మాసన్నగ్నయో యే అప్స్వన్తః। పరా దస్యూన్ దదతీ దేవ పియూనింద్రం వృణానా పృథివీ వృత్రమ్, శక్రాయ దధ్రే వృషభాయ వృష్ణే (37)

ఓ3మ్ యస్యాం సదో హవిర్ధానే యూపో యస్యాం నిమీయతే బ్రహ్మాణో యస్యా మర్చన్త్యృగ్భిః సామ్నా యజుర్విదః। యుజ్యన్తే యస్యామృత్విజః సోమ మింద్రాయ పాతవే. (38)

ఓ3మ్ యస్యాం పూర్వే భూతకృత ఋషయో గా, ఉదానృచుః। సప్త సత్రేణవేధసో యజ్ఞేన తపసా సహ. (39)

ఓ3మ్ సా నో భూమి రాదిశతు యద్ధనం కామయామహే। భగో
అనుప్రయుంక్తా మింద్ర ఏతు పురోగవః. (40)

ఓ3మ్ యస్యాం గాయన్తి నృత్యన్తి భూమ్యాం మర్త్యా వ్యైలబాః। యుధ్యన్తే
యస్యా మాక్రన్దో యస్యాం వదతి దుందుభిః। సా నో భూమిః
ప్రణుదతాం సపత్నా న సపత్నం మా పృథివీ కృణోతు (41)

ఓ3మ్ యస్యా మన్నం వ్రీహియవౌ యస్యాం ఇమాః పంచ కృష్టయః।
భూమ్యై పర్జన్య పత్న్యై నమోzస్తు వర్షమేదసే. (42)

ఓ3మ్ యస్యాః పురో దేవకృతాః క్షేత్రే యస్యాం వికుర్వతే। ప్రజాపతిః
పృథివీం విశ్వగర్భా మాశా మాశాం రణ్యాం నః కృణోతు. (43)

ఓ3మ్ నిధిం బిభ్రతీ బహుధా గుహా వసు మణిం హిరణ్యం పృథివీ దదాతు
మే।వసూని నో వసుదా రాసమానా దేవీ దధాతు సుమనస్యమానా॥

ఓ3మ్ జనంబిభ్రతీ బహుధా వివాచసం నానాధర్మాణం పృథివీ యథౌకసమ్,
సహస్రం ధారా ద్రవిణస్య మేదుహాం ధ్రువేవ ధేను రనపస్ఫుర న్తీ.

ఓ3మ్ యస్తే సర్పో వృశ్చిక స్తృష్టదంశ్మా, హేమన్త జబ్ధో భృమలో
గుహాశయే। క్రిమిర్ జిన్వత్ పృథివి యద్యదేజతి ప్రావృషి, తన్నః
సర్పన్మో పసృపద్యచ్ఛివం తేన నో మృడ. (46)

ఓ3మ్ యే తే పన్థానో బహవో జనాయనా రథస్య వర్త్మాన సశ్చ యాతవే।
యైః సంచరన్త్యుభయే భద్రపాపాస్తం పన్థానం జయేమాన
మిత్రమతస్కరం యచ్ఛివం తేన నో మృడ. (47)

ఓ3మ్ మల్వం బిభ్రతీ గురుభృ ద్భద్ర పాపస్య నిధనం తితిక్షుః।వరాహేణ
పృథివీ సంవిదానా సూకరాయ విజిహీతే మృగాయ. (48)

ఓ3మ్ యే త ఆరణ్యాః పశవో మృగా వనే హితాః సింహా వ్యాఘ్రాః పురుషాదశ్చరన్తి। ఉలం వృకం పృథివి దుచ్ఛునామిత ఋక్షీకాం రక్షో అప బాధయాస్మత్. (49)

ఓ3మ్ యే గన్ధర్వా అప్సరసో యే చారాయా : కిమీదినః।పిశాచా న్సర్వా రక్షాంసి తానస్మద్ భూమే యావయ. (50)

ఓ3మ్ యాం ద్విపాదః పక్షిణః సంపతన్తి హంసాఃసుపర్ణాః శకునావయాంసి। యస్యాం వాతో మాతరిశ్వేయతే రజాంసి కృణ్వం శ్చ్యావయంశ్చ వృక్షాన్। వాతస్య ప్రవాముపవామను వాత్యర్చిః. (51)

ఓ3మ్ యస్యాం కృష్ణమరుణం చ సంహితే అహోరాత్రే విహితే భూమ్యామధి। వర్షేణ భూమిః పృథివీ వృతా వృతా సా నో దధాతు భద్రయా ప్రియే ధామని ధామని. (52)

ఓ3మ్ ద్యౌశ్చ మ ఇదం పృథివీ చాన్తరిక్షం చ మే వ్యచః।అగ్నిః సూర్య ఆపో మేధాం విశ్వే దేవాశ్చ సం దదుః. (53)

ఓ3మ్ అహమస్మి సహమాన ఉత్తరో నామ భూమ్యామ్। అభీషాడస్మి విశ్వాషాడా శామాశాం విషాసహిః. (54)

ఓ3మ్ అదో యద్దేవి ప్రథమానా పురస్తాద్దే వైరుక్తా వ్యసర్పో మహిత్వమ్। ఆ త్వా సుభూత మవిశత్త దానీమ్ అకల్ప యథాః ప్రదిశశ్చతస్రః।

ఓ3మ్ యే గ్రామా యదరణ్యం యాః సభా అధి భూమ్యామ్। యే సంగ్రామాః సమితయ స్తేషు చారు వదేమ తే. (56)

ఓ3మ్ అశ్వ ఇవ రజో దుధువే వితాన్ జనాన్య ఆక్షియన్ పృథివీం యాదజాయత । మన్ద్రాగ్రేత్వరీ భువనస్య గోపా వనస్పతీనాం గృభిరోషధీనామ్. (57)

ఓ3మ్ యద్వదామి మధుమత్తద్వదామి యదీక్షే తద్వనన్తి మా। త్విషీమానస్మి జూతిమానవాన్యాన్ హన్మి దోధత:. (58)

ఓ3మ్ శన్తివా సురభి: స్యోనా కీలాలోఘ్నీ పయస్వతీ। భూమిరధి బ్రవీతు మే పృథివీ పయసా సహ. (59)

ఓ3మ్ యామన్వై చ్ఛద్ధవిషా విశ్వకర్మాన్తరర్ణవే రజసి ప్రవిష్టామ్ । భుజిష్యం పాత్రం నిహితం గుహా యదావిర్భోగే అభవన్మాతృమద్భ్య:. (60)

ఓ3మ్ త్వమస్యావపనీ జనానామదితి: కామదుధా పప్రథానా। యత్తఊనం తత్త ఆ పూరయాతి ప్రజాపతి: ప్రథమజా ఋతస్య. (61)

ఓ3మ్ ఉపస్థాస్తే అనమీవా అయక్ష్మా అస్మభ్యం సన్తు పృథివి ప్రసూతా:। దీర్ఘం న ఆయు: ప్రతిబుధ్యమానా వయం తుభ్యం బలిహృత: స్యామ. (62)

ఓ3మ్ భూమే మాతర్నిధేహి మా భద్రయా సుప్రతిష్ఠితమ్। సంవిదానా దివా కవే శ్రియాం మా ధేహి భూత్యామ్. (63)

(ఇతి అథర్వ వేదీయ పృథ్వీ సూక్తమ్)

అథ అథర్వ వేదీయ నక్షత్ర సూక్తమ్.

(అథర్వవేదం 19వ కాండం, ప్రథమ అనువాకం ప్రథమ సూక్తమ్)

1 ఓ3మ్ చిత్రాణి సాకం దివిరోచనాని సరీసృపాణి భువనే జవాని తుర్మిశం సుమతి మిచ్ఛమానో అహాని గీర్భి: సపర్యామి నాకమ్.

2 ఓ3మ్ సుహవమగ్నే కృత్తికా రోహిణీ చాస్తు భద్రం మృగశిర: శమార్ద్రా. పునర్వసూ సూనృతా చారు పుష్యే భాను రాశ్లేషా అయనం మఘామే.

3 ఓ3మ్ పుణ్యం పూర్వాఫల్గున్యౌ చాత్ర హస్తశ్చిత్రా శివాస్వాతీ సుఖోమే అస్తు। రాధే విశాఖే సుహవాను రాధా జ్యేష్ఠా సునక్షత్ర మరిష్ట మూలం.

4 ఓ3మ్ అన్నం పూర్వా రాసతాం మే అషాడా ఊర్జం దేవ్యుత్తరా ఆవహాస్తు। అభిజిన్మే రాసతాం పుణ్యమేవ శ్రవణ: శ్రవిష్ఠా: కుర్వతాం సుపుష్టిమ్.

5 ఓ3మ్ ఆమే మహచ్ఛతభిషగ్ వరీయ ఆమేద్వయా ప్రోష్ఠపదాసుశర్మ ఆరేవతీ చాశ్వయుజౌ భగం మ ఆమే రయిం భరణ్యఆవహాస్తు.

6 ఓ3మ్ యాని నక్షత్రాణి దివ్యన్తరిక్షే అప్సు భూమౌ యాని నగేషు దిక్షు ప్రకల్పయన్ శ్చన్ద్రమా యాన్యేతి సర్వాణి మమైతాని శివాని సన్తు.

7 ఓ3మ్ అష్టా వింశాని శివాని శగ్మాని సహయోగం భజంతుమే యోగం ప్రపద్యే క్షేమం చ। క్షేమం ప్రపద్యే యోగం చ నమోఽహో రాత్రా భ్యామస్తు.

అథ వర్షేష్టి మంత్రా:

ఆపోదేవి రుపహ్వాయే యత్రగావ: పిబన్తి న: । సింధుభ్య: కర్త్వం హవి:

అప్స్వ న్తరమృత మప్సు భేషజ మపాముత ప్రశస్తమే దేహ భవత వాజిన: ॥ 2 ॥

అప్సుమే సోమో అబ్రవీదన్తర్వి శ్వానిభేషజా । అగ్నించ విశ్వశంభు వమాపశ్చ విశ్వభేషజీ: ॥3 ॥

ఆవ: పృణీతభేషజం వరూథం తన్వే 3 మమ। జ్యోక్ చ సూర్యం దృశే।

ఇదమాప: ప్రవహత యత్కించ దురితంమయి । యద్వాహమభి దుద్రోహయద్ వాశేపఉతానృతమ్ ॥ 5 ॥

ఆపో అద్యాస్వచారిషం రసేన సమగన్మహి। పయస్వానగ్న ఆగహితం మాసం సృజ వర్చసా ॥ 6 ॥

సంమాగ్నే వర్చసా సృజ సంప్రజయా సమాయుషా । విద్యుర్మే అస్యదేవా ఇంద్రో విద్యాత్ సహఋషిభి: ॥ 7 ॥ ఋ. మం, 1 సూ. 23 మం. 18 - 24 ॥

పర్జన్యవాతా వృషభా పృథివ్యా: పురీషాణి జిన్వతమస్యాని। సత్యశ్రుత: కవయో యస్య గీర్భిర్జగత: స్థాతర్జగదాకృణుధ్వమ్ ॥ 8 ॥ ఋ. మం. 6 సూ. 49 మం. 6 ॥

శంన: సూర్య ఉరు చక్షా ఉదేతు శంనశ్చతస్ర: ప్రదిశోభవన్తు। శంన: పర్వతాధ్రువయోభవన్తు శంన: సింధవ: శముసన్త్వాప: ॥9 ॥ శంనో దేవ:

సవితాత్రాయ మాణః శంనోభవన్తూ షసోవిభాతీః । శంనః పర్జన్యోభవతు ప్రజాభ్యః శనః క్షేత్రస్య పతిరస్తు శంభుః ॥ 10 ॥ ఋ. మ. 7 సూ. 35 మ. 8.10 ॥

పర్జన్యాయ ప్రగాయత దివస్పుత్రాయ మీళ హుషే । సనో యువ సమిచ్ఛతు ॥ 11 ॥ యోగర్భ మోషధీనాం గవాం కృణోత్యర్వతామ్ । పర్జన్యః పురుషీణామ్ ॥ 12 ॥ ఋ. 7 -102. 1.2 ॥

వరిష్ఠక్షత్రా ఉరుచక్షసా నరారాజానాదీర్ఘ శ్రుత్తమా । తాబాహుతాన దంసనా రథర్యతఃసాకం సూర్యస్యరశ్మిభిః ॥ 13 ॥ ఋ. మం. 8. 101.2

పర్జన్యః పితా మహిషస్య పర్ణినో నాభా పృథివ్యా గిరిషుక్షయందధే । స్వసార ఆపో అభిగా ఉతాసరన్త్సం గ్రావభిర్న సతేవీతే అధ్వరే ॥ 14 ॥ ఋ. మం. 9 - 82 - 3 ॥

పర్జన్య వృద్ధం మహిషంతం సూర్యస్య దుహితా భరత్ । తం గంధర్వాః ప్రత్యగృభ్ణన్తం సోమే ంసమాదుధురింద్రాయేంద్రో పరిస్రవ ॥ ఋ. 9 - 113 - 3 ॥

ఈశానా వార్యాణాం క్షయన్తీశ్చర్షణీనామ్ । అపో యాచామి భేషజమ్ ॥ 16 ॥ అప్సు మే సోమో అబ్రవీదన్తర్విశ్వాని భేషజా । అగ్నించవిశ్వ శంభువమ్ ॥ 17 ॥ ఆపఃపృణీత భేషజం వరూథంతన్వే 3 మమ । జ్యోక్చసూర్యం దృశే ॥ 18 ॥

ఇదమా పః ప్రవహతయత్ కించ దురితం మయి । యద్వాహమ భిదుద్రోహయద్వాశేష ఉతానృతమ్ ॥ 19 ॥ ఆపో అద్యాన్వచారిషం రసేన సమగన్మహి । పయస్వానగ్న ఆగహితం మాసంసృజ వర్చసా ॥20 ॥ ఋ. మం. 10 సూ. 9 మ. 5 - 9 ॥

పర్జన్యావాతా వృషభా పురీషిణేంద్ర వాయూవరుణో మిత్రో అర్యమా, దేవాన్ ఆదిత్యాన్ అదితింహనామహే యే పార్థివాసో దివ్యాసో అప్సుయే ॥ 25 ॥ ఋ. మం. 10 సూ. 65 ॥ మం. 9 ॥

శంనో వాత: పవతాంగ్ శంనస్తపతు సూర్య: । శంన: కనిక్రదద్దేవ: పర్జన్యో అభివర్షతు ॥ 22 ॥ యజు, అ. 36 మం. 10 ॥

ఆపోహిష్ఠామయో భువస్తాన ఊర్జేదధాతన । మహేరణాయ చక్షసే ॥23 ॥ యోవ: శివతమోరసస్తస్య భాజయతే హన: । ఉశతీరివమాతర: ॥ 25 తస్మా అరంగమామ వో యస్యక్షయాయ జిన్వథ । ఆపో జనయథా చన:. 25

శంనో దేవీరభిష్టయ, ఆపో భవన్తు పీతయే । శంయో రభిస్రవన్తున: ॥ 26 ॥ య. అ. 36 మం. 14 -15 - 16 - 12 ॥

ఆప: శివా: శివతమా: శాన్తా : శాన్త తమాస్తాస్తే కృణ్వన్తు భేషజమ్ ॥ 27 ॥ పా. గృ. 1 - 8 - 5 -6 ॥

శంన ఆపోధన్వన్యా 3: శమునస్స్యనూప్యా: । శంన: ఖనిత్రిమా ఆప: శముయా: కుంభ ఆభృతా: శివా న: సన్తు వార్షికీ: ॥28 ॥ అ. 1 - 6 - 4 సముత్పతన్తు ప్రదిశో నభస్వతీ: సమభ్రాణి వాతజూతాని యన్తు । మహఋుషభస్య నదతో నభస్వతో వాశ్రా ఆప: పృథివీం తర్పయన్తు ॥ 29 సమీక్షయన్తు తవిషా: సుదానవోऽపాంరసా ఓషధీభి: సచన్తామ్ । వర్షస్య సర్గా మహయన్తు భూమింపృథగ్జా యన్తామోషధయో విశ్వరూపా: ॥ 30 ॥ సమీక్షయస్వ గాయతో నభాం స్యపాంవేగాస: పృథ గుద్వి జన్తామ్ । వర్షస్య సర్గామహయన్తు భూమింపృథగ్జ యన్తాం వీరుధో విశ్వరూపా: ॥ 31 ॥ గణాస్త్వోపగాయన్తు మారుతా: పర్జన్య ఘోషిణ: పృథక్ సర్గావర్షస్య వర్షతో

వర్షన్తు పృథివీమను ॥ 32 ॥ ఉదీరయత మరుత: సముద్ర త్వేషో అర్కోనభ ఉత్పాతయాథ । మహఋషభస్య నదతో నభస్వతో వాశ్రా ఆప: పృథివీం తర్పయన్తు ॥ 33 ॥ అభి క్రన్ద స్తన యార్దయోదధిం భూమిం పర్జన్యపయసా సమంగ్ధి । త్వయాసృష్టం బహులమైతు వర్షమాశారై షికృశగురేత్వస్తమ్ ॥ 34 ॥ సం వో ऽవన్తు సుదానవ ఉత్సా అజగరా ఉత మరుద్భి: ప్రచ్యుతామేఘా వర్షన్తు పృథివీ మను ॥ 35 ॥ ఆశామాశాం వి ద్యోతతాం వాతావాన్తు దిశో దిశ: । మరుద్భి: ప్రచ్యుతామేఘా: సంయన్తు పృథివీమను ॥ 36 ॥ ఆపో విద్యుదభ్రం వర్షం సం వో ऽవన్తు సుదానవ ఉత్సా అజగరా ఉత । మరుద్భి: ప్రచ్యుతామేఘా: ప్రావన్తు పృథివీమను ॥ 37 ॥ అపామగ్నిస్తనూభి: సంవిదానోయ ఓషధీనామధిపా బభూవ । సనో వర్షం వనుతాం జాతవేదా: ప్రాణం ప్రజాభ్యో అమృతం దివస్పరి ॥ 38 ॥ ప్రజాపతిం సలిలాదా సముద్రాదాప ఈరయన్నుదధి మర్దయాతి । ప్రప్యాయతాం వృష్ణో అశ్వస్యరేతో ऽర్వాఙేతేన స్తనయిత్నునేహి ॥ 39 ॥ అపో నిషించన్న సుర: పితా న: శ్వసన్తుగర్గరా అపాం వరుణావ నీచీరప:సృజ । వదన్తు పృశ్నిబాహవో మండూకా ఇరిణాను ॥ 40 ॥ సంవత్సరం శశయానా బ్రాహ్మణా వ్రతచారిణ: । వాచం పర్జన్య జిన్వితాం ప్రమండూకా అవాదిషు: ॥ 41 ॥ ఉప ప్రవదమండూకి వర్షమా వదతాదురి ॥ మధ్యేహ్రదస్య ప్లవస్వ విగృహ్యా చతుర: పద: ॥ 42 ॥ ఖణ్వఖా3ఇఖైమఖా3ఇ మధ్యేతదురి । వర్షం వనుధ్వం పితరో మరుతాం మన ఇచ్ఛత ॥ 43 ॥ మహాన్తం కోశముదచాభిషించ సవిద్యుతం భవతు వాతువాత: । తన్వతాం యజ్ఞం బహుధా విసృష్టా ఆనంది నీరోషధయో భవన్తు ॥ 44 ॥ అథ. కాం. 4 సూ. 15 మం. 1 - 16॥

కృష్ణం నియానం హరయ: సుపర్ణా అపోవసానా దివ ముత్పతన్తి । త ఆవవృత్రన్త్సదనా దృతస్యాదిద్ఘృతేన పృథివీం వ్యూదు: ॥ 45 ॥ పయస్వతీ:

కృణుథాప ఓషధీః శివాయ దేజథామరుతో రుక్మవక్షసః । ఊర్జం చతత్ర సుమతిం చపిన్వతయత్రా నరోమరుతః సించథామధు ॥ 46 ॥ ఉదప్రుతో మరుతస్తాం ఇయర్త వృష్టిర్యా విశ్వానివతస్పృణాతి । ఏజాతిగల్హా కన్యేవా తున్నైరుం తుందానా పత్యేవజాయా ॥ 47॥ అథ. కాం. 6 సూ. 22 మం. 1 - 3.

సస్రుషీస్త దపసో దివా నక్తం చ సస్రుషీః । వరేణ్యక్రతురహ మపోదేవీ రుపహ్వాయే ॥ 48 ॥ ఓతా ఆపః కర్మణ్యా ముంచన్త్వితః ప్రణీతయే । సద్యః కృణ్వం త్వేతవే ॥ 49 ॥ దేవస్య సవితుః సవేకర్మ కృణ్వన్తు మానుషాః । శంనో భవన్త్వప ఓషధీః శివాః ॥ 50 ॥ హిమవతః ప్రస్రవన్తి సింధౌ సమహ సంగమః॥ ఆపో హమహ్యం తద్దేవీర్దదన్ హృద్యోత భేషజమ్ ॥ 51 ॥ యన్మే అక్ష్యోరాదిద్యోత పార్‌ష్ణ్యోః ప్రపదోశ్చయత్। ఆపస్తత్సర్వం నిష్కరన్ భిషజాం సుభిషక్తమాః ॥ 52 ॥ సింధు పత్నీః సింధురాజ్ఞీః సర్వాయా నద్యస్థన । దత్తనస్తస్య భేషజం తేనా వో భునజామహై ॥ 53 ॥ అథ.కాం 6 సూ. 23 - 24 మం -1-6 ॥

ప్ర నభస్వ పృథివి భింద్ధీ3దం దివ్యంనభః । ఉద్నో దివ్యస్య నో ధాతరీశానో విష్యాదృతిమ్ ॥ 54 ॥ నఘ్రంస్తతాప నహిమో జఘాన ప్రనభతాం పృథివీ జీరదానుః ॥ ఆపశ్చిదస్మై ఘృతమిత్‌క్ష రన్తియత్రసోమః సదమిత్తత్ర భద్రమ్ ॥ 55 ॥ అ. 7-18-1-2 ॥

దివ్యం సుపర్ణం పయసం బృహన్త మపాం గర్భం వృషభమోషధీనామ్। అభీపతో వృష్ట్యా తర్పయన్త మానో గోష్ఠే రయిష్ఠాం స్థాపయాతి ॥ 56 ॥ యస్యవ్రతం పశవో యన్తి సర్వేయస్యవ్రతం ఉపతిష్ఠన్త ఆపః । యస్యవ్రతే పుష్టపతిర్ని విష్టస్తం సరస్వన్త మవసే హవామహే ॥ 57 ॥ అథ. కాం. 7 సూ. 39 - 40 మం. 1 - 1 ॥

శం త ఆపో హైమవతీః శముతే సంతూత్స్యాః । శంతే సవిష్యదా ఆపఃశము తేసన్తు వర్ష్యాః ॥ 58 ॥ శం త ఆపో ధన్వన్యా 3: శం తే సన్త్వనూప్యాః । శం తే ఖనిత్రిమా ఆపః శం యాః కుంభేభిరాభృతాః ॥ 59 ॥ అనభ్రయః ఖనమాన విప్రాగంభీరే అపసః । భిషగ్భ్యో భిషక్తరా ఆపో అచ్ఛావదామసి ॥ 60 ॥ అపామహ దివ్యానామ పాంస్రోతస్యానామ్, అపామహ ప్రణేజనేऽశ్వాభవథ వాజినః ॥ 61 ॥ తా అపః శివా ఆపోऽయక్ష్మం కరణీరపః । యథైవ తృప్యతే మయస్తాస్త ఆదత్త భేషజీః ॥ 62 ॥ అథ. కాం. 19 సూ. 2 మం. 1-5. (ఇతి వర్షేష్టి యజ్ఞః సమాప్తః)

మృత్యుంజయ మంత్రము

త్ర్యమ్బకం యజామహేసుగన్ధిం పుష్టివర్ధనమ్। ఉర్వారుకమివ బన్ధనాన్మృత్యోర్ముక్షీయ మాఽమృతాత్। త్ర్యమ్బకం యజామహేసుగన్ధిం పతివేదనమ్। ఉర్వారుకమివ బన్ధనాదితో ముక్షీయ మాముతః ॥

జన్మదిన మంత్రములు

త్ర్యాయుషం జమదగ్నేః కశ్యపస్య త్ర్యాయుషమ్। యద్దేవేషుత్ర్యాయుషం తన్నో అస్తుత్ర్యాయుషం స్వాహా॥ య.3.62॥ తచ్చక్షుర్దేవహితం పురస్తాచ్ఛుక్రముచ్చరత్। పశ్యేమ శరదః శతం జీవేమ శరదః శతగ్ంం శృణుయామ శరదః శతం ప్రబ్రవామ శరదః శతమదీనాః స్యామ శరదఃశతం భూయశ్చ శరదః శతాత్ స్వాహా॥ య. 36 -24 ॥ భద్రం కర్ణేభిః శృణుయామ దేవా భద్రం పశ్యేమాక్షభిర్యజత్రాః। స్థిరై రంగైస్తుష్టువాంగ్ సస్తనూ భిర్వ్యశే మహి దేవహితం యుదాయుః స్వాహా॥ య. 25-21॥ శతం జీవ శరదో వర్ధమానః శతం హే మాన్తా న్ఛతము వసన్తాన్। శతం త ఇంద్రోఅగ్నిః సవితా బృహస్పతిః శతమాయుషా హవిషా హర్షమనమ్ ॥ అ.కాం 3 సూ - 11 మం 4 ॥

వైదిక పర్వ పద్ధతి

పరిచయము

ప్రపంచమునగల నెల్లదేశవాసులు సంవత్సరమున కొన్ని నియత దినములను పండుగలుగా నెంచి యాదినములందు ఆనందోత్సాహములతో సమయము గడుపుదురు. భారతదేశవాసులైన ఆర్యులును అట్లే కొన్ని దినములను పండుగలుగా నెంచి ఆ దినములందు ప్రతి దినము చేయు సామాన్య కార్యకలాపములు విడిచి విలక్షణముగ ఆనందోత్సాహములతో కాలము గడుపుదురు. గృహాదులను శుద్ధము చేసి, ద్వారములను పచ్చతోరణములతోను, పూల దండలతోను అలంకరింతురు. నూతన లేక శుద్ధ వస్త్రములను ధరింతురు. భోజ్యపదార్థములను విశిష్టరూపమున సిద్ధము చేసికొని భుజింతురు.

కొన్ని పండుగలు కాల, ఋతు పరివర్తనమునకు చెందినవిగాను, కొన్ని మహాపురుషులకు సంబంధించినవిగాను ఉండును.

వైదికులయిన ఆర్యులు ఆ పండుగ దినములలో నిత్యకర్మలయిన పంచ మహాయజ్ఞముల యథాశక్తి నాచరించుచు, అగ్నిహోత్రము చేయచునప్పుడు, అందు ఆయా పర్వదినములకు సంబంధించిన విధి ననుసరించి విశేషాహుతులను కూడ నిచ్చి పండుగ విధిని గూడ నిర్వర్తింతురు. అట్టి వారికి పర్వ పద్ధతి - పండుగల విధానము ఉపకరించును. అదియే ఈ పుస్తక ప్రచురణకు ముఖ్య ప్రయోజనము.

1. నూతన సంవత్సరోత్సవము (యుగాది)

మేష సంక్రాంతి - చైత్ర శు1 పాడ్యమి

యుగాది - సంవత్సరాది పర్వము

విశేషాహుతుల మంత్రములు

ఓం సంవత్సరోऽసి పరివత్సరోऽసీదా
వత్సరోऽసీద్వత్సరోऽసి వత్సరోऽసి।
ఉషసస్తే కల్పన్తా మహోరాత్రాస్తే కల్పన్తా
మర్ధమాసాస్తే కల్పన్తాం మాసాస్తే కల్పన్తామ్
ఋతవస్తే కల్పన్తాగ్ంసంవత్సరస్తే కల్పతామ్!
ప్రేత్యా ఏత్యై సఞ్చాఞ్చ ప్ర చ సారయ। సుపర్ణ
చిదసి తయా దేవతాయఙ్గిరస్వద్ ధ్రువః సీద ॥స్వాహా॥ (యజు. 27-45)

ఓం యమాయ యమసూ్చమథర్వభ్యోऽ
పతోకాగ్ం సంవత్సరాయ పర్యాయిణీం
పరివత్సరాయా విజాతామిదా
వత్సరాయాతీత్వరీమ్ ఇద్వత్సరాయా
తిష్కద్వరీం వత్సరాయ విజర్జరాగ్ం
సంవత్సరాయ పలిక్నీ మృభుభ్యోऽ
జినసన్ధగ్ం సాధ్యేభ్యశ్చర్మమ్నమ్ ॥స్వాహా॥ (యజు. 30-15)

ఓం ద్వాదశ ప్రథయశ్చక్రమేకం
త్రీణి నభ్యాని క ఉ తచ్చికేత ।
తస్మిన్త్సాకం త్రిశతా న శంకవోర్పితాః
షష్టిర్న చలాచలాసః ॥స్వాహా॥ (ఋ 1-164-48)

ఓం సప్తయుఞ్జన్తి రథమేకచక్రమేకో
అశ్వోవహతి సప్తనామా । త్రినాభి చక్రమజర మనర్వం
యత్రేమా విశ్వా భువనాధితస్థుః ॥స్వాహా॥ (ఋ 1-164-2)

ఓం ద్వాదశారం నహి తజ్జరాయవర్వర్తి చక్రం
పరిద్యామృతస్య । ఆపుత్రా అగ్నే మిథునాసో
అత్ర సప్తశతాని వింశతిశ్చ తస్థుః ॥స్వాహా॥ (ఋ 1-164-11)

ఓం పంచపాదం పితరం ద్వాదశాకృతిందివ ఆహుః
పరే అర్ధే పురీషిణమ్ । అథేమే అన్య ఉపరే
విచక్షణం సప్తచక్రే షళర ఆహురర్పితమ్ ॥స్వాహా॥ (ఋ 1-164-12)

ఓం పంచారే చక్రే పరివర్తమానే తస్మిన్నా
తస్థుర్భువనాని విశ్వా । తస్య నా క్షస్తప్యతే
భూరిభారః సనాదేవ న శీర్యతే సనాభిః ॥స్వాహా॥ (ఋ 1-164-13)

ఓం సనేమి చక్రమజరం వివావృత ఉత్తానాయాం
దశ యుక్తా వహన్తి । సూర్యస్య చక్షూ రజసైత్యావృతం
తస్మిన్నార్పితా భువనాని విశ్వా ॥స్వాహా॥ (ఋ 1-164-14)

ఓం సంవత్సరస్య ప్రతిమాం యాం త్వా రాత్ర్యుపాస్మ హే।
సా న ఆయుష్మతీం ప్రజాం
రాయస్పోషేణ సంసృజ ॥స్వాహా॥ (అథ 3-10-3)

ఓం యస్మాన్మాసా నిర్మితాః త్రింశదరాః
సంవత్సరో యస్మాన్నిర్మితో ద్వాదశారః ।
అహోరాత్రా యం పరియన్తో నాపుస్తే
నౌదనేనాతి తరాణి మృత్యమ్ ॥స్వాహా॥ (అథ 4-35-4)

2. ఆర్య సమాజ స్థాపనా దివసము

చైత్ర శు1 పాడ్యమి

విశేషాహుతుల మంత్రములు

ఓం సం జానీధ్వం సం పృచ్యధ్వం సం వో
మనాంసి జానతామ్। దేవా భాగం యథా
పూర్వే సంజానానా ఉపాసతే ॥స్వాహా॥ (అథ 6-64-1)

ఓం సం వః పృచ్యన్తాం తన్వః సం మనాంసి
సము వ్రతా। సం వోऽయం బ్రహ్మణస్పతిర్భగః
సం వో అజీగమత్ ॥స్వాహా॥ (అథ 6-74-1)

ఓం జ్యాయస్వన్తశ్చిత్తినో మా వి యౌష్ట సంరాధయన్తః
సధురాశ్చరన్తః। అన్యో అన్యస్మై వల్గు వదన్త ఏత
సధ్రీచీనా న్వః సంమనసస్కృణోమి ॥స్వాహా॥ (అథ 3-30-5)

ఓం సమానీ ప్రపా సహ వో న్నభాగః సమానే
యోక్త్రే సహ వో యునజ్మి। సమ్యంచోగ్నిం
సపర్యతారా నాభిమివాభితః ॥స్వాహా॥ (అథ 3-30-6)

ఓం సధ్రీ చీనా న్వః సంమనస స్కృణోమ్యేక శ్నుష్టీన్త్సం
వననేన సర్వాన్। దేవాఇవామృత రక్షమాణాః
సాయం ప్రాతః సౌమనసో వో అస్తు ॥స్వాహా॥ (అథ 3-30-7)

ఓం సం వో మనాంసి సం వ్రతా సమాకూతీర్నమయా
మసి। అమి యే వివ్రతాస్థన తాన్వః
సం నమయా మసి ॥స్వాహా॥ (అథ 6-94-1)

ఓం సమానో మన్త్రః సమితిః సమానీ సమానం మనః
సహచిత్త మేషామ్। సమానం మన్త్ర మభిమంత్రయే వః
సమానేన వో హవిషా జుహోమి ॥స్వాహా॥ (ఋ 10-191-3)

ఓం సమానీ వ ఆకూతిః సమానా హృదయాని వః। సమానమస్తు
వో మనో యథా వః సుసహాసతి ॥స్వాహా॥ (ఋ 10-191-4)

ఓం తత్సవితు ర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి।
ధియో యో నః ప్రచోదయాత్ ॥స్వాహా॥ (య 3-62-10)

ఓం దృతే దృగ్ంహ మా మిత్రస్య మా చక్షుషా
సర్వాణి భూతాని సమీక్షన్తామ్।
మిత్రస్యా హం చక్షుషా సర్వాణి భూతాని సమీక్షే ।
మిత్రస్యऽ చక్షుషా సమీక్షామహే ॥స్వాహా॥ (య 36-18)

3. శ్రీరామనవమి ఉత్సవము

(రామ జయంతి)

చైత్ర శుద్ధ 9 నవమి శ్రీరామచంద్రుడు జన్మించిన దినము.

నేడు లక్షలాది సంవత్సరములు గడచిన తరువాత కూడా మర్యాదా పురుషోత్తముడైన శ్రీరాముని వైదిక మర్యాదమయ పవిత్ర చరిత్ర ప్రజలకు ప్రేరణనిచ్చుచు మార్గదర్శకముగ నున్నది.

హిమాలయములనుండి వింధ్యాచలము వరకు గంగానది నుండి కావేరి వరకు అంతటా రామనామమే మారు మ్రోగుచుండును. పంజాబు, సింధు, కన్యాకుమారి రామేశ్వరముల వరకు తూర్పు పశ్చిమోత్తర దక్షిణముల ఏ ప్రదేశమునకు పోయినా అంతటా శ్రీరాముని గూర్చిన స్మృతులు నిండియున్నవి. నేటి పాకిస్థాన్‌లో నున్న తక్షశిల, లవపుర (లాహోర్) కుశపుర (కసూర్)లు మర్యాదా పురుషోత్తమ శ్రీరాముని ఆయన వంశజుల స్మారకములు.

కవులు, మహాత్ములు, రామకథను సంప్రదాయమునకు చెందినదిగ కాకుండా చేయుట వలన బౌద్ధులు, జైనులు కూడా రామకథను గానము చేయుచున్నారు. గోండులు, భిల్లులు మున్నగు శిక్షిత, అశిక్షిత వర్గముల వారుకూడా రామకథను గానము చేయుదురు. స్యామ, అనామ,జావా, కంబోడియా, ఇండోనేషియా, మలయాసియా దేశాలలో కూడా రామకథ ప్రాకినది. మెక్సికోలో రామ-సీతల పేర్లతో ఉత్సవములు, ఊరేగింపులు జరుపుచుందురు. మిశ్ర (ఈజిప్టు) దేశపు రాజులు శ్రీరాముని పేర్లు పెట్టుకొందురు. బ్యాంకాక్ లో రామాయణముపై సమ్మేళనములు జరుగుచుండును. మారిషస్‌లో తులసీ రామాయణ గుటికా ప్రతి ఇంట చదువుచుందురు.

ఏకపత్ని వ్రతుడు, పితృవాక్యపరిపాలకుడు భాతృవత్సలుడు, సత్యసంధుడు, వైదిక సంస్కృతి పరిరక్షకుడైన శ్రీరామచంద్రుని దివ్య జీవన చరితము జనులలో ప్రచారము చేయవలెను.

4.శ్రావణీ-ఉపాకర్మ (ఋషి తర్పణము)

పారస్కర గృహ్యసూత్రమున గల "అథాతోऽధ్యాయోపాకర్మ"
(2-10-1)

"ఓసధీనాం ప్రాదుర్భావే శ్రవణేన శ్రావణ్యాం పౌర్ణమాస్యాం, శ్రావణస్యపంచమీ హస్తేనవా"
(2-10-2)

ఈ సూత్రముల ప్రమాణము ననుసరించి, శ్రవణానక్షత్రయుక్త శ్రావణపూర్ణిమ దినమునగాని, హస్తానక్షత్రయుక్త శ్రావణపంచమినాడు కాని, ఉపాకర్మ చేయవచ్చునని తెలియుచున్నది.

విశేషాహుతుల మంత్రములు

1. బ్రహ్మణేస్వాహా ।
2. ఛందోభ్యః స్వాహా ।

1 ఓం సావిత్ర్యై స్వాహా
2 ఓం బ్రహ్మణే స్వాహా
3 ఓం శ్రద్ధాయై స్వాహా
4 ఓం మేధాయై స్వాహా
5 ఓం ప్రజ్ఞాయై స్వాహా
6 ఓం ధారణాయై స్వాహా
7 ఓం సదసస్పతయే స్వాహా
8 ఓం అనుమతయే స్వాహా
9 ఓం ఛందోభ్యః స్వాహా
10 ఓం ఋషిభ్యః స్వాహా

తరువాత నిమ్నలిఖిత ఋగ్వేదమంత్రములతో పదునొకండు ఆహుతులనివ్వవలయును.

ఓం బృహస్పతే ప్రథమం వాచో అగ్రం యత్ప్రైరత
నామధేయం దధానాః। యదేషాం శ్రేష్ఠం యదరిప్రమాసీ
త్ప్రేణా తదేషాం నిహితం గుహావిః ॥స్వాహా॥

ఓం సక్తుమివ తితఉనాపునన్తో యత్ర ధీరా మనసా
వాచమక్రత । అత్రా సఖాయః సఖ్యాని జానతే
భద్రైషాం లక్ష్మీర్నిహితాధి వాచి ॥స్వాహా॥

ఓం యజ్ఞేన వాచః పదవీయమాయన్ తామన్వవిన్దన్నృషిషు
ప్రవిష్టామ్। తామాభృత్యా వ్యదధుః పురుత్రా తాం
సప్తరేభా అభిసంనవన్తే ॥స్వాహా॥

ఓం ఉత త్వః పశ్యన్న దదర్శ వాచముత త్వః శృణ్వన్న
శృణోత్యేనామ్। ఉతో త్వ స్మై తన్వం వి సస్రే జాయేవ
పత్య ఉశతీ సువాసాః ॥స్వాహా॥

ఓం ఉత త్వం సఖ్యే స్థిరపీతమాహు ర్నైనం
హిన్వన్త్యపి వాజినేషు। అధేన్వా చరతి మాయయైష
వాచం శుశ్రువాం అఫలామపుష్పామ్ ॥స్వాహా॥

ఓం యస్తిత్యాజ సచివిదం సఖాయం న తస్య
వాచ్యపి భాగో అస్తి। యదీం శృణోత్యలకం
శృణోతి నహి ప్రవేద సుకృతస్య పన్థామ్ ॥స్వాహా॥

ఓం అక్షణ్వన్తః కర్ణవన్తః సఖాయో మనోజవేష్వ సమా
బభూవుః। ఆదఘ్నా స ఉపకక్షాస ఉ త్వే హ్రదాఇవ
స్నాత్వా ఉ త్వే దదృశే ॥స్వాహా॥

ఓం హృదా తష్టేషు మనసో జవేషు యద్ బ్రాహ్మణాః
సయజన్తే సఖాయః అత్రాహ త్వం వి జుహుర్వేద్యాభిరోహ
బ్రహ్మణో వి చరస్త్య త్వే ॥స్వాహా॥

ఓం ఇమే యే నార్వాఙ్ న పరశ్చరన్తి న బ్రాహ్మణాసో
న సుతేకరాసః। త ఏతే వాచమభిపద్య పాపయా
సిరీస్తంత్రం తన్వతే అప్రజజ్ఞయః ॥స్వాహా॥

ఓం సర్వే నన్దన్తి యశసాగతేన సభాసాహేన
సఖ్యా సఖాయః। కల్బిషస్పృత్ పితుషణిర్హ్యేషామరం
హితో భవతి వాజినాయ ॥స్వాహా॥

ఓం ఋచాం త్వః పోషమాస్తే పుపుష్వాన్ గాయత్రం
త్వో గాయతి శక్వరీషు । బ్రహ్మ త్వో వదతి జాతవిద్యాం
యజ్ఞస్య మాత్రాం వి మిమీత ఉ త్వః (ఋ 10-71 - 1నుండి 11 వరకు)

ఓం సదసస్పతి మద్భుతం ప్రియ మింద్రస్య
కామ్యమ్ సనిం మేధా మయాసిషగ్ం ॥స్వాహా॥ (య 32-13)

పై మంత్రములతో యజమాని - గృహపతి పత్నీ సమేతుడై యాహుతులనివ్వవలెను. అనంతరము ఉపాకర్మలో పాల్గొనిన వారందరు మూడు సమిధలు తీసికొని, వానిని నేతిలో ముంచి గాయత్రీ మంత్రము పఠించి 'స్వాహా' యని ఒక్కొక్క సమిధను ఆహుతిగా యజ్ఞకుండమున నుంచవలెను. తరువాత స్విష్టకృత్ ఆహుతి 'యదస్యకర్మణో.......' అను మంత్రముతో నిచ్చి యజ్ఞకార్యము సమాప్తము చేయవలయును.

తదుపరి ప్రాతరాశను చేయవచ్చును. ఆపైన నోరు కడుగుకొని ఆచమనము చేసి ఎవరి యాసనముపై వారు కూర్చుండి ఈ క్రింద జూపిన నాలుగు వేదములను పఠింపవలయును.

ఋగ్వేదము

ఓం అగ్నిమీళే పురోహితం యజ్ఞస్య దేవ మృత్విజమ్।
హోతారం రత్న ధాతమమ్.

ఓం సమానీ వ ఆకూతిః సమానా హృదయాని వః।
సమానమస్తు వో మనో యథా వః సుసహాసతి.

యజుర్వేదము

ఓం ఇషే త్వోర్జే త్వా వాయవ స్థ దేవో వః
సవితా ప్రార్పయతు శ్రేష్ఠతమాయ కర్మణ

ఆప్యాయధ్వ మఘ్న్యా ఇంద్రాయ భాగం
ప్రజావతీరనమీవా అయక్ష్మా
మ వ స్తేన ఈశత మాఘశగ్ంసా
ధ్రువా అస్మిన్ గోపతౌ స్యాత
బహ్వీర్యజమానస్య పశూన్ పాహి.

ఓం హిరణ్మయేన పాత్రేణ సత్యస్యాపి హితం ముఖమ్।
యోఽసావాదిత్యే పురుషః సోఽసావహం ఓం ఖం బ్రహ్మ.

సామవేదము

ఓం అగ్న ఆయాహి వీతయే గృణానో హవ్యదాతయే
నిహోతా సత్సి బర్హిషి.

ఓం మృగో న భీమః కుచరో గిరిష్ఠాః పరావత
ఆ జగన్థా పరస్యాః సృకం సంశాయ పవిమిన్ద్ర
తిగ్మం వి శత్రూన్తాఢి వి మృధో నుదస్వ.

ఓం భద్రం కర్ణేభిః శృణుయామ దేవా భద్రం
పశ్యేమాక్షభిర్యజత్రాః స్థిరై రంగైస్తుష్టువాగ్ం
సస్తనూభిర్వ్యశేమహి దేవహితం యదాయుః

ఓం స్వస్తి న ఇంద్రో వృద్ధశ్రవాః స్వస్తినః పూషా
విశ్వవేదాః। స్వస్తి నస్తార్క్ష్యో అరిష్టనేమిః
స్వస్తి నో బృహస్పతిర్దధాతు

అథర్వవేదము

ఓం శన్నో దేవీ రభిష్టయ ఆపో భవన్తు పీతయే
శం యో రభిస్రవన్తు నః.

ఓం పనాయ్యం తదశ్వినా కృతం వాం వృషభో దివో
రజసః పృథివ్యాః। సహస్రశంస్రా ఉతయే గవిష్టౌ
సర్వామిత్ తాముపయాతా పిబధ్యై.

ఈ మంత్రముల పిదప ఈ క్రింది మత్రమును పఠింపవలెను.

ఓం సహ నోऽస్తు సహ నోऽవతు
సహన ఇదం వీర్యవదస్తు।
బ్రహ్మ ఇంద్రస్తద్వేద యేన
యథా న విద్విషా మహే.

తదుపరి సామవేదమునకు సంబంధించిన వామదేవ్యగానము చేయవలయును.

శాంతి పాఠముతో సమాప్తము చేయవచ్చును.

5. శ్రీకృష్ణ జన్మాష్టమి

శ్రీ కృష్ణుడు శ్రావణ బహుళ 8 అష్టమినాడు జన్మించెను. ఆయన భారతదేశములో జన్మించిన మహా పురుషులలో ప్రసిద్ధుడు. మహాభారతము నందు వర్ణింపబడిన శ్రీకృష్ణుడు గొప్ప రాజనీతి వేత్తగాను, వేదవేదాంగ విదుడుగాను, యోగిపుంగవుడుగాను తెలియనగును. ద్వాపరాంతమున యదువంశమున జన్మించి నాటి దుష్ట రాజులను చంపి, చంపించి, ధర్మ స్థాపనకు తోడ్పడినట్లు చరిత్ర వలన తెలియును. కావున భారతీయులు-వైదికులు శ్రీకృష్ణుడు జన్మించిన దినమును పండుగగా జరగుపుకొందురు.

ఓం తేజోऽసి తేజోమయి ధేహి స్వాహా
ఓం వీర్యమసి వీర్యం మయిధేహి స్వాహా
ఓం బలమసి బలం మయిధేహి స్వాహా
ఓం ఓజోऽస్యోజో మయిధేహి స్వాహా
ఓం మన్యురసి మన్యుం మయిధేహి స్వాహా
ఓం సహోऽసి సహోమయి ధేహి స్వాహా

6. విజయ దశమి

ఆశ్వయుజ శుద్ధదశమి విజయ దశమి పండుగగా భారతీయులలో వైదికులు భావించి, నాడు విజయోత్సాహముతో సమయము గడుపుదురు. పండుగలలో ఆశ్వయుజ శుద్ధ 10, ప్రసిద్ధ పండుగ దినము.

విశేషాహుతుల మంత్రములు

ఓం సంశితం మ ఇదం బ్రహ్మ సంశితం
వీర్యం బలమ్। సంశితం క్షత్ర మజర
మస్తు జిష్ణుర్యేషామస్మి పురోహితః

ఓం సమహమేషాం రాష్ట్రం స్యామి సమోజో
వీర్యం బలమ్। వృశ్చామి శత్రూణాం
బాహూ ననేన హవిషాహమ్ ॥స్వాహా॥

ఓం నీచైః పద్యన్తామధరే భవన్తు యే నః
సూరిం మఘవానం పృతన్యాన్। క్షిణామి
బ్రహ్మణా మిత్రా నున్నయామి స్వానహమ్ ॥స్వాహా॥

ఓం తీక్ష్ణీయాంసః పరశో రగ్నేస్తీక్ష్ణతరా ఉత।
ఇంద్రస్య వజ్రా త్తీక్ష్ణీయాంసో
యేషామస్మి పురోహితః ॥స్వాహా॥

ఓం ఏషామహమాయుధా సంశ్యా మ్యేషాం
రాష్ట్రం సువీరం వర్ధయామి। ఏషాంక్షత్రమజరమస్తు
జిష్ణ్వేషాం చిత్తం విశ్వేఽవన్తు దేవాః ॥స్వాహా॥

ఓం ఉద్ధర్షన్తాం మఘవ న్వాజినా న్యుద్వీరాణాం
జయతామేతు ఘోషః। పృథగ్ ఘోషా ఉలులయః
కేతుమన్త ఉదీరతామ్ దేవా ఇన్ద్రజ్యేష్ఠా
మరుతో యన్తు సేనయా ॥స్వాహా॥

ఓం ప్రేతా జయతా నర ఉగ్రా వః సన్తు బాహవః।
తీక్ష్ణేషవో బలధన్వనో హతో
గ్రాయుధా అబలానుగ్ర బాహవః ॥స్వాహా॥

ఓం అవసృష్టా పరాపత శరవ్యే బ్రహ్మసంశితే।
జయామిత్రాన్ ప్రపద్యస్వ జహ్యేషాం
వరంవరం మామీషాం మోచి కశ్చన ॥స్వాహా॥

(అథ 3-19 - 1 నుండి 8 వఱకు)

ఓం యే బాహవో యా ఇషవో ధన్వనాం వీర్యాణిచ
అసీన్పరశూనాయుధం చిత్తాకూతం చ యద్ధృది।
సర్వం తరుర్బుదే త్వమమిత్రేభ్యో
దృశే కురుదారాంశ్చ ప్రదర్శయ ॥స్వాహా॥

ఓం ఉత్తిష్ఠత సంనహ్యధ్వం మిత్రా దేవజనా
యూయమ్। సంధృష్టా గుప్తా వః సన్తు
యా నో మిత్రాణ్యర్బుదే ॥స్వాహా॥

ఓం ఉత్తిష్ఠత మారభేథాం ఆదానసందానాభ్యామ్
అమిత్రాణాం సేనా అభిధత్త మర్బుదే ॥స్వాహా॥

(అథ 11-9-1 నుండి 3 వరకు)

7. దీపావళి

శారదీయ నవ సస్యేష్టి
శ్రీ మద్దయానంద నిర్వాణ దినము

గోభిల, పారస్కర, ఆపస్తంబాది గృహ్యసూత్రములందును, మన్వాది ధర్మశాస్త్రములందును నవసస్యేష్టి జరుపువిధానములు చూడనగును.

"సస్యాన్తే నవసస్యేష్ట్యా
తథర్త్వంతే ద్విజోऽధ్వరైః" (మను 4-26)

ఈ శ్లోకమునందు నవసస్యేష్టి విధానము చూడనగును.

నవసస్యేష్టి - క్రొత్త పంటతో చేయబడు యజ్ఞము

ఇది శరదృతువునందు వచ్చును, కావున శారదీయ నవసస్యేష్టి యనబడును.

ఆశ్వయుజ 15 అమావాస్యరాత్రి దీపములతో గృహములను అలంకరించుదురు. కావున దీపావళి పండుగ యని దీనికి పేరు.

విశేషాహుతుల మంత్రములు

ఓం పరం మృత్యో అనుపరేహి పన్థాం యస్తే స్వ ఇతరో
దేవయానాత్ । చక్షుష్మతే శృణ్వతే తే బ్రవీమి
మా నః ప్రజాం రీరిషో మోత వీరాన్ ॥స్వాహా॥

ఓం మృత్యోః పదం యోపయన్తో యద్రైత ద్రాఘీయ
ఆయుః ప్రతరం దధానాః । ఆప్యాయమానాః
ప్రజయా ధనేన శుద్ధాః పూతా భవత యజ్ఞియాసః ॥స్వాహా॥

ఓం ఇమే జీవా వి మృతై రావవృత్రన్నభూద్భద్రా దేవ -
హూతిర్నో అద్య। ప్రాఞ్చో అగామ నృతయే
హసాయ ద్రాఘీయ ఆయుః ప్రతరం దధానాః ॥స్వాహా॥

ఓం ఇమం జీవేభ్యః పరిధిం దధామి మైషాం ను గాద
పరో అర్థమేతమ్ । శతం జీవన్తు శరదః పురూ
చీరంతర్మృత్యుం దధతాం పర్వతేన ॥స్వాహా॥

ఓం యథాహాన్యనుపూర్వం భవన్తి యథా ఋతవ
ఋతిభిర్యన్తి సాధు । యథా న పూర్వ మపరో
జహాత్యేవా ధాతరాయూంషి కల్పయైషామ్ ॥స్వాహా॥

(ఋ 10-18-1 నుండి 5 వఱకు)

ఓం ఆయుష్మతామాయుష్కృతాం ప్రాణేన జీవ మా
మృథాః । వ్యహం సర్వేణ పాప్మనా వి యక్ష్మేణ
సమాయుషా ॥స్వాహా॥ (అథ 3-31-8)

ఓం(బహ్మచర్యేణ తపసా దేవా మృత్యుమపాఘ్నత ।
ఇంద్రో హ బ్రహ్మచర్యేణ దేవేభ్యః స్వరాభరత్ ॥స్వాహా॥

(అథ 11-5-19)

శతాయుధాయ శతవీర్యాయ శతోతయేభి మాతి
షాహే । శతం యోనః శరదో అజీజాదింద్రో నేష
దతి దురితాని విశ్వా ॥స్వాహా॥
యే చత్వారః పథయో దేవయానా అన్తరా ద్వావా
పృథివీ వియన్తి। తేషాం యో అజ్యాని మజీజి
మావహస్త స్మై నో దేవాః పరిదత్తేహ సర్వే ॥స్వాహా॥
గ్రీష్మో హేమన్త ఉత నో వసన్తః శరద్వర్షాః
సువితన్నో అస్తు । తేషామృతూనాగ్ం శతశారదానాం
నివాత ఏషామభయే స్యామ ॥స్వాహా॥
ఇద్వత్సరాయ పరివత్సరాయ సంవత్సరాయ
కృణుతాబృహన్నమః । తేషాం వయగ్ం సుమతౌ
యజ్ఞియానాం జ్యోగ్ జీతా అహతాః స్యామ ॥స్వాహా॥
(గో.భి. గృహ్యసూ 3-7-10,11) మం. బ్రా 2-1-9 నుండి 12 వరకు)

ఓం పృథివీ ద్యౌః ప్రదిశో దిశో యస్మై ద్యుభిరా
వృతాః । తమిహేన్ద్రముపహ్వయే శివానః సన్తు
హేతయః ॥స్వాహా॥

ఓం యన్మేకించిత దుపేప్సిత మస్మిన్ కర్మణి
వృత్రహన్। తన్మే సర్వగ్ం సమృధ్యతాం జీవతః
శరదః శతమ్ ॥స్వాహా॥

ఓం సంపత్తిర్భూతి ర్భూమిర్వృష్టిర్జ్యైష్ఠ్యగ్ం
శ్రైష్ఠ్యగ్ం శ్రీః ప్రజామిహావతు ॥స్వాహా॥
ఇదమింద్రాయ ఇదం న మమ

ఓం యస్యాభావే వైదిక లౌకికానాం భూతిర్భవతి
కర్మణామ్ । ఇంద్రపత్నీ ముపహ్వయే సీతాగ్ం
సా మే త్వనపాయినీ భూయాత్ కర్మణి కర్మణి ॥స్వాహా॥
(ఇదమింద్రపత్న్యై ఇదం న మమ.)

ఓం అశ్వావతీ గోమతీ సూనృతావతీ బిభర్తి
ప్రాణభృతో అతంద్రితా । ఖలా మాలినీ ముర్వ
రామస్మిన్ కర్మణ్యుపహ్వయే ధ్రువాగ్ం సా మే
త్వనపాయినీ భూయాత్ ॥స్వాహా॥
(ఇదం సీతాయై ఇదన్న మమ.) (పార 2-12-1 నుండి 5 వఱకు)

ఓం సీతాయై స్వాహా ॥
ఓం ప్రజాయై స్వాహా ॥
ఓం శమాయై స్వాహా ॥
ఓం భూత్యై స్వాహా ॥ (పార. 2-17-7 నుండి 10)

ఓం వ్రీహయశ్చ మే యవాశ్చ మే మాషాశ్చ మే తిలాశ్చ మే
ముద్గాశ్చ మే ఖల్వాశ్చ మే ప్రియఙ్గ వశ్చమేఽణవశ్చమే
శ్యామాకాశ్చమే నీవారాశ్చమే గోధూమాశ్చమే
మసూరాశ్చమే యజ్ఞేనకల్పన్తామ్ ॥స్వాహా॥
ఓం వాజో నః సప్తప్రదిశశ్చతస్రో వా పరావతః ।
వాజో నో విశ్వైర్దేవైర్ధనసాతా విహావతు ॥స్వాహా॥
ఓం వాజో నో అద్య ప్రసువాతి దానం వాజో దేవా
ఋతుభిః కల్పయాతి । వాజో హి మా సర్వ వీరం
జజాన విశ్వా ఆశా వాజపతిర్జయేయమ్ ॥స్వాహా॥
ఓం వాజః పురస్తాదుత మధ్యతో నో వాజో దేవాన్
హవిషా వర్ధయాతి । వాజో హి మా సర్వవీరం
చకార సర్వా ఆశా వాజపతి ర్భ వేయమ్ ॥స్వాహా॥
(య 18-12, 32,33,34)

ఓం సీరా యుఞ్జన్తి కవయో యుగా వి తన్వతే పృథక్ ।
ధీరా దేవేషు సుమ్నయౌ ॥స్వాహా॥

ఓం యునక్త సీరా వి యుగా తనోత కృతే యోనౌ
వపతేహ బీజమ్ । విరాజః శ్నుష్టిః సభరా అసన్నో
నేదీయ ఇత్సృణ్యః పక్వమా యవన్ ॥స్వాహా॥

ఓం లాఙ్గలం పవీరవ త్సుశీమం సోమసత్సరు । ఉది
ద్వపతు గామవిం ప్రస్థావ ద్రథవాహనం పీవరీం చ
ప్రఫర్వ్యమ్ ॥స్వాహా॥

ఓం ఇంద్రః సీతాం నిగృహ్ణాతు తాం పూషాభిరక్షతు ।
సానః పయస్వతీ దుహాముత్తరా ముత్తరాం సమామ్ ॥స్వాహా॥

ఓం శునం సుఫలా వితుదన్తు భూమిం శునం కీనాశా
అను యన్తు వాహాన్। శునాసీరా హవిషా తోశమానా
సుపిప్పలా ఓషధీః కర్తమస్మై ॥స్వాహా॥

ఓం శునం వాహాః శునం నరః శునం
కృషతు లా ఙ్గ లమ్ । శునం వరత్రా
బధ్యన్తాం శునముష్ట్రాముదిఙ్గ య ॥స్వాహా॥

ఓం శునాసీరేహ స్మ మే జుషేథామ్। యద్దివి చక్రథుః
పయస్తే నేమాముప సిఞ్చతమ్ ॥స్వాహా॥

ఓం సీతే వన్దామహే త్వార్వాచీ సుభగే భవ । యథా నః
సుమనా అసో యథా నః సుఫలా భువః ॥స్వాహా॥

ఓం ఘృతేన సీతా మధునా సమక్తా విశ్వైర్దేవైరనుమతా
మరుద్భిః । సా నః సీతే పయసాభ్యావవృత్
స్వోర్జస్వతీ ఘృతవ త్పిన్వమానా ॥స్వాహా॥ (అథ 3-17- 1నుండి 9 వఱకు)

ఓం ఇంద్రాగ్నిభ్యాం స్వాహా । ఇదమింద్రాగ్నిభ్యా మిదన్నమమ

ఓం విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః స్వాహా । ఇదం విశ్వేభ్యో
దేవేభ్య ఇదం న మమ.

ఓం ద్యావా పృథివీభ్యాం స్వాహా । ఇదం ద్యావాపృథివీభ్యా
మిదన్నమమ.

ఓం స్విష్టమగ్నే అభి తత్పృణీహి విశ్వాంశ్చ దేవః
పృతనా అభిష్యక్ । సుగన్ను పన్థాం ప్రదిశన్న
ఏహిజ్యోతిష్మద్ధేహ్యజరం న ఆయుః ॥స్వాహా॥

ఓం యదస్య కర్మణోఽత్యరీరిచం యద్వా న్యూన
మిహాకరమ్ । అగ్నిష్టత్స్విష్టకృద్విద్యాత్సర్వం స్విష్టం
సుహుతం కరోతుమే అగ్నయే స్విష్టకృతే సుహుత
హుతే సర్వప్రాయశ్చిత్తాహుతీనాం కామానాం సమ
ర్ధయిత్రే సర్వాన్నః కామాన్ త్సమర్ధయ ॥స్వాహా॥
(ఇదమగ్నయే స్విష్టకృతే ఇదన్న మమ.) (పార 1-2-10)

తదుపరి పూర్ణాహుతి నొనర్చి యజ్ఞము ముగించవలెను.

8. (సౌర) - మకర సంక్రాంతి

మకర సంక్రాంతి పండుగ చలికాలమునకు-శిశిర ఋతువునకు సంబంధించిన పండుగ. ఈ పండుగ దినములలో చలి ఎక్కువగానుండును. జనవరి 14,15 తేదీలలో నేదో యొక దినమున నీపండుగ జరుపబడు చుండును. తిలలు-నువ్వులతో చేయబడిన లడ్డూలీదినమున భుజింతురు.

విశేషాహుతుల మంత్రములు

ఓం సహశ్చ సహస్యశ్చ హైమంతికావృతూ । అగ్నే రంతః శ్లేషోఽసి
స్వాహా। కల్పేతామ్, ద్యావాపృథివీ స్వాహా।
కల్పన్తామాప ఓషధయః స్వాహా ।
కల్పన్తామ్,అగ్నయః పృథఙ్ మమ జ్యైష్ఠ్యాయ సవ్రతాః స్వాహా।
యే అగ్నయః సమనసోఽన్త రా ద్యావాపృథివీ ఇమే
హైమన్తికావృతూ అభికల్పమానా ఇంద్రమివదేవా
అభిసంవిశన్తు, తయా దేవతయాఙ్గి రస్వద్
ధ్రువే సీదతమ్ ॥స్వాహా॥ (య 14-27)

ఓం తపశ్చ తపస్యశ్చ శైశిరావృతూ,
అగ్నేరంతః శ్లేషోऽసి స్వాహా।
కల్పేతామ్, ద్యావాపృథివీ స్వాహా ।
కల్పన్తామాప ఓషధయః స్వాహా ।
కల్పన్తామ్ అగ్నయః పృథఙ్మమ జ్యైష్ఠ్యాయ సవ్రతాఃస్వాహా।
యే అగ్నయః సమనసోऽన్తరా ద్యావాపృథివీ ఇమే ।
శైశిరావృతూ అభికల్పమానా ఇంద్రమివదేవా అభిసంవిశన్తు,
తయా దేవతయాఙ్గి రస్వద్ ధ్రువే సీదతమ్ ॥స్వాహా॥

(య 15-57)

9. శివరాత్రి

ఋషిబోధోత్సవము

మాఘ బ 14 చతుర్దశి శివరాత్రి పండుగగా నెంచబడును. పౌరాణికులు నాడు పగలు ఉపవసించి సాయం శివమందిరములను జేరి, శివపూజలు చేయుదురు. ఆర్యసామాజికులకు ఆపూజలతో నెట్టి సంబంధము లేదు. శ్రీమద్దయానందస్వామి బాల్యమున తండ్రితో శివరాత్రినాడు పగలు ఉపవాసము చేసి సాయంకాలము శివాలయము నకు వెళ్లి తండ్రి చెప్పినట్లు పూజలొనర్చి, శివుని దర్శనము కొఱకు నిరీక్షించి దర్శనము కాకపోవుటచే శివలింగాదులు శివుడు కాదనియు, నిజమైన శివుని దర్శనము వలన మనుజుడు ముక్తిని బొందగలడని యాతడు తెలిసికొనెను. అట్టి బోధ దయానందునకు కలుగుటవలనను, పౌరాణికులు భావించు శివరాత్రి నిమిత్తముగానిజమైన శివుని సాక్షాత్కారము కొరకు యోగాభ్యాసాదుల నొనర్చి శివుని సాక్షాత్కారము చేసికొని సిద్ధుడైనందున శివరాత్రిని సామాజికులు బోధకజనకశివురాత్రిగా స్మరించి, నాడు తమగృహములందు సామాన్య అగ్నిహోత్రముచేసికొందురు. శివరాత్రి నెపముతో దయానంద స్వామి దృష్టికోణముతో వేదధర్మ ప్రచారము చేయుదురు.

10. వసంత పంచమి

ఈ వసంతపంచమి ప్రతి సంవత్సరము మాఘ శు॥ 5నా డొక పర్వముగా జరుపబడును. వసంతఋతువు ప్రవేశించుటకు నింక కొంతకాలము శేషించియుండగా నీ వసంతపంచమి తటస్థించును.

విశేషాహుతుల మంత్రములు

1. వసన్తేన ఋతునా దేవా వసవ స్త్రివృతాస్తు తాః ।
   రథం తరేణ తేజసాహ విరింద్రేవయో దధుః ॥ య. అ-21 మ-23॥

2. మధుశ్చ మాధవశ్చ వాసన్తి కావృతూ అగ్నేరన్తః శ్లేషో zసి కల్పేతాం ద్యావా పృథివీ కల్పన్తా మాప ఓషధయః కల్పన్తా మగ్నయః పృథఙ్మమ జ్యైష్ఠ్యాయ సవ్రతాః। యే అగ్నయః సమనసోzన్తరాద్యావా పృథివీ ఇమే వాసన్తి కావృతూ అభికల్పమానా ఇంద్రమివ దేవా అభిసంవిశన్తు తయా దేవత యాంగిరస్వద్ ధ్రువేసీదతమ్ స్వాహా॥
   యజు. 13-25

3. మధువా తా ఋతాయతే మధుక్షరన్తి సింధవః।
   మాధ్వీర్నః సన్త్వోషధీః స్వాహా॥

4. మధు నక్త ము తోషసో మధు మత్పార్థివంగ్ రజః।
   మధు ద్యౌరస్తునః పితా స్వాహా ॥

5. మధుమాన్ నో వనస్పతి ర్మధుమాగ్ం అస్తు సూర్యః ।
   మాధ్వీర్గా వో భవన్తు నః స్వాహా॥ య. అ-13 మ 28-29॥

11. వాసంతీ నవసస్యేష్టి (హోలి)

ఈ పర్వము వసంత ఋతువునకు సంబంధించినది. పాల్గున శుద్ధ 15 పూర్ణిమ నాడు ఈ పండుగ జరుపబడును.

విశేషాహుతుల మంత్రములు

ఓం శతాయుధాయ శతవీర్యాయ శతోతయేభి
మాతిషా హే। శతం యోనః శరదో అజీజాదిన్ద్రో
నేషదతి దురితాని విశ్వా ॥స్వాహా॥

ఓం యే చత్వారః పథయో దేవయానా అన్తరా ద్యావా
పృథివీ వియన్తి। తేషాం యో అజ్యాని మజీజమావ
హాస్తస్మైనో దేవాః పరిదత్తే హ సర్వే ॥స్వాహా॥

ఓం ఇమే జీవావిమృతైరావవృత్రన్న భూద్భద్రా దేవ
హూతిర్నో అద్య। ప్రాఞ్చో అగామ నృతయే
హసాయ ద్రాఘీయ ఆయుః ప్రతరం దధానాః ॥స్వాహా॥

ఓం ఇమం జీవేభ్యః పరిధిం దధామి మైషాం ను గాద
పరో అర్థమేతమ్। శతం జీవన్తు శరదః పురూ
చీరంతర్మృత్యుం దధతాం పర్వతేన ॥స్వాహా॥

ఓం యథాహాన్యనుపూర్వం భవన్తి యతా ఋతవ
ఋతిభిర్యన్తి సాధు। యథా న పూర్వ మపరో
జహాత్యేవా ధాతరాయూంషి కల్పయైషామ్ ॥స్వాహా॥

(ఋ 10-18-1 నుండి 5 వఱకు)

ఓం ఆయుష్మతామాయుష్కృతాం ప్రాణేన జీవ మా
మృథాః। వ్యహం సర్వేణ పాప్మనా వి యక్ష్మేణ
సమాయుషా ॥స్వాహా॥ (అథ 3-31-8)

ఓం బ్రహ్మచర్యేణ తపసా దేవా మృత్యుమపాఘ్నత।
ఇంద్రో హ బ్రహ్మచర్యేణ దేవేభ్యః స్వరాభరత్ ॥స్వాహా॥
(అథ 11-5-19)

ఓం శతాయుధాయ శతవీర్యాయ శతోతయేభి మాతి
షాహే । శతం యోనః శరదో అజీజాదింద్రో నేష
దతి దురితాని విశ్వా ॥స్వాహా॥

ఓం సీతాయై స్వాహా ॥

ఓం ప్రజాయై స్వాహా ॥

ఓం శమాయై స్వాహా ॥

ఓం భూత్యై స్వాహా ॥

ఓం వ్రీహయశ్చ మే యవాశ్చ మే మాషాశ్చ మే తిలాశ్చ మే
ముద్గాశ్చ మే ఖల్వాశ్చ మే ప్రియఙ్గవశ్చ మే z
ణవశ్చ మే శ్యామాకాశ్చ మే నీవారాశ్చ మే,
గోధూమాశ్చ మే మసూరాశ్చ మే యజ్ఞేన కల్పన్తామ్ ॥స్వాహా॥

ఓం వాజో నః సప్తప్రదిశశ్చతస్రో వా పరావతః వాజో నో
విశ్వైర్దేవైర్ధనసాతా విహావతు ॥స్వాహా॥

ఓం వాజో నో అద్య ప్రసువాతి దానం వాజో దేవా
ఋతుభిః కల్పయాతి । వాజో హి మా సర్వ
వీరం జజాన విశ్వా ఆశా వాజపతి ర్జయేయమ్ ॥స్వాహా॥

ఓం వాజః పురస్తాదుత మధ్యతో నో వాజో దేవాన్
హవిషా వర్ధయాతి । వాజో హి మా సర్వవీరం
చకార సర్వా ఆశావాజపతి ర్భవేయమ్ ॥స్వాహా॥

ఓం సీరా యుఞ్జన్తి కవయో యుగా వి తన్వతే పృథక్
ధీరా దేవేషు సుమ్నయౌ ॥స్వాహా॥

ఓం యునక్త సీరా వి యుగా తనోత కృతే యోనౌ
వపతేహ బీజమ్ । విరాజః శ్నుష్టిః సభరా అసన్నో
నేదీయ ఇత్సృణ్యః పక్వ మా యవన్ ॥స్వాహా॥

ఓం లాఙ్గలం పవీరవ త్సుశీమం సోమసత్సరు । ఉదిద్వపతు
గామవిం ప్రస్థావద్రథవాహనం పీవరీం చ ప్రఫర్వ్యమ్ ॥స్వాహా॥

ఓం ఇన్ద్రః సీతాం నిగృహ్ణాతు తాం పూషాభి రక్షతు । సా నః
పయస్వతీ దుహముత్తరా ముత్తరాం సమామ్ ॥స్వాహా॥

ఓం శునం సుఫలా వితుదన్తు భూమిం శునం కీనాశా
అను యన్తు వాహాన్ । శునాసీరా హవిషా తోశమానా
సుపిప్పలా ఓషధీః కర్తమ స్మై ॥స్వాహా॥

ఓం శునం వాహాః శునం నరః శునం కృషతు లాఙ్గ లమ్।
శునం వరత్రా బధ్యన్తాం శునముష్ట్రాము దిఙ్గ య ॥స్వాహా॥

ఓం శునాసీరేహ స్మమే జుషేథామ్ । యద్దివి చక్రథుః
పయస్తే నేమాముప సిఞ్చతమ్ ॥స్వాహా॥

ఓం సీతే వన్దామహే ,త్వార్వాచీ సుభగే భవ । యథా నః
సుమనా అసో యథా నః సుఫలా భువః ॥స్వాహా॥

ఓం ఘృతేన సీతా మధునా సమక్తా విశ్వైర్దేవై
రనుమతా మరుద్భిః । సా నః సీతే పయసాభ్యావ
వృత్స్వోర్జస్వతీ ఘృతవ త్పిన్వమానా ॥స్వాహా॥

ఓం ఇన్ద్రాగ్నిభ్యాం ॥స్వాహా॥
(ఇదమిం ద్రాగ్ని భ్యాం ఇదన్న మమ.)

ఓం విశ్వేభ్యో దేవేభ్య ॥స్వాహా॥
(ఇదం విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః ఇదన్న మమ.)

ఓం ద్యావా పృథివీభ్యాం ॥స్వాహా॥
(ఇదంద్యావా పృథివీభ్యామ్ ఇదం న మమ.)

ఓం స్విష్టమగ్నే అభిత త్పృణీహి విశ్వాంశ్చ దేవః
పృతనా అభిష్యక్ । సుగన్ను పన్థాం ప్రదిశన్న
ఏహి జ్యోతిష్మద్ధేహ్యజరం న ఆయుః ॥స్వాహా॥

ఓం యదస్య కర్మణో౽త్యరీరిచం యద్వా న్యూన
మిహాకరమ్ । అగ్నిష్టత్స్విష్టకృద్విద్యాత్ సర్వం
స్విష్టం సుహుతం కరోతుమే అగ్నయే స్విష్టకృతే
సుహుతహుతే సర్వప్రాయశ్చిత్తాహుతీనాం కామానాం
సమర్ధయిత్రే సర్వాన్న : కామాన్సమర్ధయ ॥స్వాహా॥
(ఇద మగ్నయే స్విష్టకృతే ఇదం న మమ.)

12. "సీతాష్టమీ" "జానకీ జయంతి"

ప్రతి సంవత్సరము ఫాల్గుణ బ॥ 8 సద్గుణ సంపన్నురాలైన సీతాదేవి యొక్క జన్మదినము - నారీమణులచే నయ్యదొక ఐతిహాసిక పర్వముగా నొనర్పబడుచున్నది.

తత్వజ్ఞాన సంపన్నుడైన జనక మహారాజుగారి పుత్రికయు, అయోధ్యారాజ్యాధిపతి శ్రీరాముని ధర్మపత్నియు నై యున్నను ఘోర కష్టముల భరించుచు, శీలమును, ధర్మమును, మనసా,వాచా, కర్మణా పాలించి ప్రపంచమున నారీమణులలో శిరోమణిగ ప్రసిద్ధిగాంచినందున ఆమె జన్మదిన మొక పర్వముగా జరుపబడుచున్నది. ఎందుకన్న ఆ దేవి స్త్రీజాతి గౌరవమును ఆదర్శప్రాయముగ కాపాడినందున అన్య స్త్రీ సమాజ మా పవిత్ర జీవితమును పాటించి అట్లనుకరించుటకుగాను ఆమె జన్మదిన మొక పర్వరూపమున జరుపుట మిగులఅవసరమన నొప్పును. ఆరోజు స్త్రీలందరు నొకరి నొకరు పసుపుకుంకుమాదుల నిచ్చి ఆమె జీవిత చరిత్రను వినుటయు, అట్లే సామాన్య ప్రకరణస్థ సమస్త అగ్ని హోత్రాది క్రియ లొనర్చి క్రింద వ్రాయబడిన రెండు మంత్రములతో 2 విశేషాహుతుల నిచ్చి యజ్ఞమును ముగించవలెను.

విశేషాహుతుల మంత్రములు

అక్ష్యౌ నౌమధు సంకాశే అనీకంనౌ సమంజసమ్।
అన్తః కృణుష్వ మాంహృది మన ఇన్నౌ సహాసతి ॥1॥
అభిదత్వా మనుజాతేన ధామి మమ వాససా ।
యథాసో మమ కేవలో నాన్యాసాం కీర్త యశ్చన ॥2॥

ఈశ్వర భజనలు

హిందుస్తాని భైరవి – రూపకము

విశ్వవిభుని ధ్యానము - విమలముక్తి సోపానము
శాశ్వతసుఖ సంధానము - సకలఋషి విధానము. ॥ విశ్వ ॥

కామక్రోధ లోభముల్ । కఠిన శత్రు జాలముల్
నేమముతో వానినడుప - నిజము చెదరు దురితముల్ ॥ విశ్వ ॥

చిత్తమ్మం దసూయ పుట్టి - చిచ్చువోలె మండకుండ
ఉత్తమ శాంతస్వభావ - మూని యుండుము నిరతము. ॥ విశ్వ ॥

మిత్రదృష్టితోడఁ బ్రాణి - మాత్ర మెపుడు చూడుము
పాత్రవర్తన గల్గి జీవన - యాత్రసలుపఁగడఁగుము. ॥ విశ్వ ॥

జగము నద్భుతంబుగా - సలిపి యేలు వానికంటే
జగతి నధికుఁడెవడులేడు - శరణ మతనిఁబొందుము. ॥ విశ్వ ॥

హిందుస్తాని భైరవి – చాపు

నేడు మనమందఱము కూడి పాడుదము పరమేశుని
ఈడు జగమున లేక యంతట - హెచ్చివెలిఁగెడు జ్యోతిని ॥ నేడు ॥

కందరమ్ముల మందిరమ్ముల - గహన పర్వత సీమల
సుందర ధ్వనితోడ యోగులు - స్తుతి యొనర్చెడు దేవుని. ॥ నేడు ॥

చెట్టు చెట్టునఁ గాననంబున - జెలఁగు మధురరుతంబులఁ
బిట్ట లెవనిని పాడుచుండునొ - ప్రీతిసాగరు నాతని. ॥ నేడు ॥

నూతులందును చెఱువులందును - లోఁతు తెలియని జలధిలో
శీతజలమును ద్రావి కీర్తన - చేయు జలచర మాతని ॥ నేడు ॥

ఉత్సవంబుల నుల్లమలరఁగ - నువిద లెవ్వనిఁ బాడుచు
నుత్సహింతురొ యాదయామయు - నుత్తమోత్తమ పురుషుని. ॥నేడు ॥
శూరులును వీరాధివీరులు - శుద్ధహృదయాంబుజముల
సారె సారెకు నెవనిఁ దలతురో - సత్స్వరూపుఁ బరేశుని. ॥ నేడు ॥

ముఖారి – ఆదితాళము

నిఖిల జగములేలు ఱేఁడు నిన్ను నేల కుండునా ?
నిఖిల మెఱుఁగు సర్వసాక్షి నిన్ను నెఱుఁగకుండునా ? ॥ నిఖి ॥

నిఖిల జీవరక్షకుండు నిన్ను గావకుండునా ?
నిఖిల భువన నాయకుండు నిన్ను నడపకుండునా ? ॥ నిఖి ॥

నిఖిల మతని కప్పగింప నిన్ను మెచ్చకుండునా ?
నిఖిల మతనిదనియె యనిన నీకు దుఃఖముండునా ? ॥ నిఖి ॥

నిండి యంత టుండువాడు నీలో నుండకుండునా ?
నిండు మదిని నతనిగొల్వ నీకు లోపముండునా ? ॥ నిఖి ॥

మధ్యమావతి – ఆదితాళము

మరి రాదుర యీ - మానుషజన్మము
పరమ పురుష కృప - వలననె కలిగెను. ॥ మ ॥

పరమేశుని వౌ - పరమాద్భుతముల
దరిసెన మొనరుపఁ - దగు యంత్రంబిది. ॥ మ ॥

పరి పరి విధములఁ - బరులకు హితములఁ
దఱినిఁ జేయు సా - ధనరాజమ్మిది. ॥ మ ॥

ఘన సద్గుణమణి - గణము గడింపఁగ
మనకు లభించిన - మహిత ధన మ్మిది. ॥ మ ॥

దేవుని జేర్పఁగ - జీవుని గొని చను
దేవదత్త మౌ - దివ్యరథం బిది. ॥ మ ॥

కాని దీనిఁజెడు - కార్యము లందిడు
వాని జన్మ మిల - వ్యర్థము వ్యర్థము. ॥ మ ॥

కమాచ్ – చాపుతాళము

కొనియాడఁదరమే నిన్నుఁ - గువలయ వినుత ।
కొనియాడఁ దరమే నిన్ను

దినకర శశి తార - గణముల వెలిగించు
ఘనతేజమును జూపు - కాంతిమంతుడ వీవు ॥ కొని ॥

బొంగరమ్ముల మాడ్కి - భూమ్యాది గ్రహముల
వింగి గిరగిరఁ ద్రిప్పు - నేర్పుకాడవు నీవు ॥ కొని ॥

ఒండొంటి ఢీ కొన - కుండ లోకముల ను
ద్దండ రీతిని నడపు - చండశాసనుఁడీవు ॥ కొని ॥

స్తుత్యమౌ నీ సృష్టి - సుందరమ్ముగఁ జేసి
యత్యద్భుతముఁ జూపు - నైంద్రజాలుఁడ వీవు ॥ కొని ॥

పాఠశాలగ జగతి - బహువిధములఁజేసి
పాఠములను నేర్పు - పరమగురుఁడవు నీవు ॥ కొని ॥

కల్యాణి – ఆదితాళము

దినమది సుదినము కాదా (ప్రభు) దినమది సుదినము కాదా ।
కనుఁగొని నిను మది - గానము చేసెడు ॥ దిన ॥

ఘనులగు నీ భక్త - జనములఁగూడి
మునినుత నినుఁగూర్చి - ముచ్చట లాడెడు ॥ దిన ॥

కనికర మెదలోఁ - గరగి పాఱఁగా
ననదల కష్టము - లన్నియు దీర్చెడు ॥ దిన ॥

ధీరత నీ యాజ్ఞఁ - దీరిచి పోల్చెడు
వీరుల చరితము - విని హర్షించెడు ॥ దిన ॥

కళలఁదేరి స - త్కార్యము లొనరిచి
విలసిలు బుధులను - వేడ్కమన్నించెడు ॥ దిన ॥

నీదయఁ గల్గిన - నిఖిల బంధువుల
నాదరించి ముద - మందుచు నుండెడు. ॥ దిన ॥

అఠాణా – చాపు

బుద్ధిపై పొరతీయరా - భువనేశ్వరా । బుద్ధిపై పొరతీయరా,
శుద్ధమగు నీ సత్స్వరూపము - చూచి చూచి కృతార్థు లగుదుము ।
శ్రద్ధతో నీ సేవ లొనరిచి - శాశ్వతానందమ్ము గాంతుము ॥ ॥ బు ॥

భక్తి భిక్షము బెట్టరా - ప్రాణేశ్వరా। భక్తిభిక్షము బెట్టరా,
శక్తిమీరగ బాపచయముల - జక్కగా జెండాడి వైతుము ,
రక్తితో మా హృత్పురంబును - రాజధానిగ నీకు నిత్తుము ॥ ॥ భక్తి ॥

దయను మాపై గురియరా - దయాకరా। దయను మాపై గురియరా,
దయను మాపై నీవు గురిపిన - దాపములు చల్లాటి పోవును ॥
రయముగా హృత్క్షేత్రముల స - ద్రమ్యగుణముల పంట పండును ॥
॥ద ॥

ఐకమత్యము గూర్పరా -అఖిలాధార। ఐకమత్యము గూర్పరా
లోకమంతయు నీ కుటుంబము - లోనిదే యని తెలిసి మెలగుచు ,
నీ కటాక్షము చేత వర్ధిలి - నిఖిలసుఖముల బడయు చుందుము ॥ ॥ఐ॥

జంఝూటి – ఆది

వదలి కుమార్గము పరమార్గంబున - వర్తిలు చుండవె యో మనసా ।
సదమల భక్తిని స్వామిని గొలుచుచు - సౌఖ్యము లందవె యో మనసా ॥
పరుల సుఖమునే పాటించుచు భువి - పనులొనరింపవె యో మనసా ॥
దురితదావాగ్నిని దూకుచు దారుణ - దుఃఖము లందకె యో మనసా ॥
॥ వ ॥

సత్యమె సర్వశ్రేయస్కరమని - సతత మెఱుంగవె యో మనసా ।
సత్యవ్రతమును సలిపెడు నప్పుడె - శౌర్యము జూపవె యో మనసా ॥
॥ వ ॥

న్యాయమె స్వర్గప్రాయము జగతిని - నమ్ముము దృఢముగ నో మనసా
న్యాయము దప్పిన నరకంబుగ భువి - నాడే మాఱునె యో మనసా
॥ వ ॥

సుగుణ రత్నముల సొంపుగ దాలిచి - శోభిలుచుండవె యో మనసా ।
అగణితగుణరత్నాకరుడగు పర - మాత్మయె శరణము విను మనసా

॥ వ ॥

బేహాగ్ – ఆదితాళము

నీ నామమె యెంతో రుచిరా - నిఖిల సజ్జనగోచరా ।
మానసమున కింపునింపు - మహిత వీణారవమురా ॥ ॥ నీ ॥

మధురమైన నీనామె - మౌనులకు జపమురా ।
అధమాధముల నుద్ధరింప - సంచిత సాధనమురా ॥ ॥ నీ ॥

అఖిల పాపములనుబాప - నదియె సిద్ధౌషధమురా ।
సుఖము నాత్మబలము నిచ్చు - సురుచిరామృత రసమురా ॥ ॥ నీ ॥
భవ్యధర్మరంగస్థిత - భక్త వీరకోటికి ।
నవ్యయోత్సాహమ్ము గొల్పు - దివ్యభేరీ రవమురా ॥ ॥ నీ ॥

బేహాగ్ – ఆదితాళము

పరమ పితా మా - ప్రార్థన వినురా
పాపములోఁబడ - నీయకురా
శరణాగత ర - క్షకుడని నిన్నే
శరణు జొచ్చితిమి - విడువకురా । ॥ పరమ ॥

పరులను మావలె - భావించెడు మదిఁ
బరమాత్మా మా - కొసఁగుమురా
నిరతము నంతట - నీ మహిమలఁగను
నిరుపమ విద్యను - నేర్పుమురా । ॥ పరమ ॥

నీ యాజ్ఞలనే - నెఱవేర్పగ మది
నిర్మల భక్తిని - నిలుపుమురా
న్యాయసత్యకరు - ణాలయ మాలో
నద్భుతనాట్యం - బాడుమురా ।   ॥ పరమ ॥

శాంతిధామ మా - స్వాంతమునందలి
చింతల నీవెగఁ - జిమ్ముమురా
అంతరంగ మను - నరవిందము నీ
కెంతయుఁ బ్రీతి న - ర్పింతుమురా ।   ॥ పరమ ॥

నారాయణి – చాపు

కరుణామృతపూరమా. - పరంధామ - కరుణామృత పూరమా,
శరణుజొచ్చినవారిపాలికి - నరయ సుందర పారిజాతమ ।
పరమ సుగుణ సముద్రమా ముని - వరులకును నినుబొగడతరమా ॥
॥ కరు ॥

సర్వేశ్వరా శ్రీకరా - సర్వాధార - సర్వేశ్వరా శ్రీకరా,
సర్వదుర్గుణములకు లోబడి - గర్వమున గనుగాన్నకుండెడు ।
దుర్వినీతులబట్టి దిద్దెడు - సర్వశక్తుడ వీవె దేవర ॥   ॥ సర్వే ॥

న్యాయపాలన భూషణ - అన్యాయశోషణ - న్యాయపాలన భూషణ,
న్యాయమున వర్తించువారల - కీ యమేయ సుఖంబు లొసగుచు ।
న్యాయమును బ్రకటించు సుజన - ధ్యేయ నిరుపమ పరమ పావన ॥
॥ న్యాయ ॥

సత్యవ్రతధారక - శాంతిప్రసారక - సత్యవ్రత ధారక,
నిత్యసుఖ ధర్మ ప్రచారక - నిరుపమానందైకకారక
సత్యదీక్షాచరణపూరక - సాధుతాపత్రయ నివారక ॥ ॥ సత్య ॥

మాయామాళవగౌళ – ఆదితాళము.

ఏమని పిలుతును నిన్ను నే - నేమని పిలుతు నిన్ను
స్వామీ యందున - సఖుఁడా యందున
ప్రేమకు నెలవగు - ప్రియుఁడా యందున ॥ ఏమని ॥

తల్లీయందున - తండ్రీ యందున
యెల్లరఁబ్రోచెడు - నీశ్వర యందున ॥ ఏమని ॥

దివ్యసౌఖ్య మిడు - దేవా యందున
అవ్యయుఁడగు పర - మాత్మా యందున ॥ ఏమని ॥

భవరోగమహా - వైద్యా యందున
వివిధ జగద్గణ వేద్యా యందున ॥ ఏమని ॥

గురులకు నెల్లను - గురువా యందున
వరముల నిడుకల్ప - తరువా యందున ॥ ఏమని ॥

ఎంతయు భక్తుల - హృదయరంగముల
వింతగ వెలిఁగెడు - వెలుఁగా యందున ॥ ఏమని ॥

నరనారీమణు లందరును స్మరియించుడి ! ఓమ్ నామమును (రఘుపతి రాఘవ రాజారాం)

60. నరనారీమణు లందరును, స్మరియించుడి !
ఓమ్ నామమును ॥ స్మరియించుడి ॥

ప్రాణాధారము రక్షకము, దుఃఖహరము సుఖదాయకము
ముక్తికి ఇదియే మూలమును ॥ స్మరి ॥

అతి సరళము అతి సుందరము, అతి మధురము అతి పావనము
అనగలుగును మూగవాడును ॥ స్మరి ॥

ఋషులూ మునులూ దేవతలు, జపియించిరి రాత్రింబవలు
తలచెను రాముడు కృష్ణుడును ॥ స్మరి ॥

తుమ్మెదలూ కల కోయిలలు సముద్రములూ జలపాతములు
ఈ నామమునే పాడేను ॥ స్మరి ॥

కన్నులు మూసిన తెఱచినను, ఊపిరి పీల్చిన వదలినను
కష్టములోనూ సుఖమునను ॥ స్మరి ॥

భగవత్ ప్రార్థన

ఆనందరూప భగవన్ । కిస్ భాంతి తుమ్ కో పాఊఁ ।
తేరే సమీప్ స్వామిన్ । మైఁ కిస్ తరహ్ సే ఆఁ ఊ 1

అనుపమ్ పరమ్ ఛబీలె-బినరంగ్ రస్ రసీలె.
కంటక్ సఖా హై పుల్వా, క్యా తేరే సర్ చఢాఊఁ ॥ 2

సుఖ్ మూలముక్త్ రూపమ్, మంగల్‌కుశల్ స్వరూపమ్,
ఘడియాల్ శంఖ్ కో క్యా, సన్ముఖ్ తేరే బజాఊం ॥

గంగా హై తేరీ దాసీ, సేవక్ హై ఇంద్ర్ తేరా,
తేరే శరీర్ పై క్యా దో చుల్లూ జల్ చఢాఊం ॥ 4

ఛోటేసే దాస్ తేరే, రవి-చంద్ర హై ఉపస్థిత్,
కరతేహైం నిత్ ఉజాలా, ఘృత్-దీప క్యా జలాఊం ॥ 5

శ్రీ లక్ష్మీ హై తేరీ, నిశిదిన్ చరణ్‌కి చేరీ,
తాంబేకా ఏక్ పైసా, మై నాథ్ క్యా దిలాఊం ॥ 6

ఆగమ్ నిగమ్ సే లేకర్, మేధా సరస్వతీ తక్
గుణ్ తేర గారహే హై ం క్యా గాకె మై ం రిఝూఊం ॥ 7

కోటానుకోటి భూమి, ఉన్‌పర్ అసంఖ్యప్రాణి,
జగదీశ్ ! అప్నా నంబర్ మైంకౌన్‌సా గినాఊం ॥ 8

వినతీ "కిశోర" కీహై, నిశిదిన్ యహి దయామయ్,
హృదయ్‌మేం లౌహో తేరీ అంఖోంమే మై ం సమా ఊం ॥ 9

గేయము

తేరే మన్ మే ఓం, తన్ మే ఓం రోమ్ రోమ్ మే ఓం రే.
ఓం సుమీరు లే ధ్యాన్ లగాలే, ఛోడ్ జగత్ కే కామ్ రే
బోలో ఓం, బోలో ఓం, బోలో ఓం, ఓం,ఓం........ ॥ 2 ॥
॥ తేరే మన్ మే ॥

(1) మాయా మే తూ, ఉలఝ్ ఉలఝ్ డర్ డర్ ధూల్ ఉడాయే,
అబ్ కర్ తా క్యోం మన్ భారీ జబ్, మాయా సాథ్ ఛుడాయే ॥ 2
॥ మాయమే ॥

దిన్‌తో బీతా దౌడ్ ధూప్ మే, ఢల్ జాయే నా శామ్ రే
॥ బోలో ఓం ॥

(2) తన్ కే భీతర్ పాంచ్ లుటేరా, డాల్ రహేం డేరా,
కామ్ క్రోధ్ మద్ లోభ్ మోహమే, తుమ్ కో ఐసా ఘేరా
॥ 2 ॥ తన్ కే ॥

భూల్ గయా తూ ఓమ్ రతన్, భూలా ధ్యాన్ కా కామ్ రే
॥ బోలో ఓం ॥

(3) బచ్‌పన్ బీతా ఖేల్ ఖేల్ మే, భరీ జవానీ సోయా,
దేఖ్ బుఢాప సోచే అబ్ తూ, క్యా పాయా క్యా ఖోయా
॥2 ॥ బచ్‌పన్ ॥

దేర్ నహీ హైం అబ్ భీ బందే, లేలే ఓమ్ కా నామ్ రే
॥ బోలో ఓం ॥

హే ప్రభు హమ్ తుమ్ సే వరపావేం। సకల జగత్ కో ఆర్య బనావేం
......॥ 2 ॥ హే ప్రభు ॥

పహిలే సుఖ్ సంపత్తి ఫైలావేం। ఆప్ బఢేం తవ రాష్ట్ర బఢావేం
......॥ 2 ॥ హే ప్రభు ॥

వైర విఘ్న కో మార్ భగావే। ప్రీతి రీతి కీ నీతి చలావేం
......॥ 2 ॥ హే ప్రభు ॥

హారతి

ఓమ్ జయ జగదీశ హరే, ప్రభు ! జయ జగదీశ హరే
భక్తజనోం కే సంకట క్షణమే దూర్‌కరే
జో ధ్యావే, ఫలపావే, దుఖ వినశే మనకా
సుఖ సంపత్ ఘర్ ఆవే, కష్టమిటే తనకా. ॥ ఓం ॥

మాతపితా తుమ్ మేరే, శరణ గహూ కిస్‌కీ
తుమ్ బిన ఔర్ న కోఈ, ఆశ కరూ జిస్‌కీ. ॥ ఓం ॥

తుమ్ పూరణ పరమాత్మ తుమ్ అంతర్యామీ
పరబ్రహ్మ పరమేశ్వర, తుమ్‌సబ్‌కే స్వామీ. ॥ ఓం ॥

తుమ్ కరుణా కే సాగర్, తుమ్ పాలనా కర్తా
మై సేవక తుమ్ స్వామీ, కృపా కరో భర్‌తా. ॥ ఓం ॥

తుమ్ హో ఏక అగోచర్, సబ్‌కే ప్రాణపతి
కిస్ విధి మిలూ దయామయ్, తుమ్‌కో మై కుమతీ. ॥ ఓం ॥

దీనబంధు దుఖ్ హర్తా తుమ్ రక్షక మేరే
కరుణా హస్త బఢాఓ, శరణ పడా తేరే. ॥ ఓం ॥

విషయ వికార మిటావో పాపహరో దేవా
శ్రద్ధా భక్తి భఢావో సంతనకీ సేవా. ॥ ఓం ॥

ఓం ధ్వజా గీతము

జయతి ఓం ధ్వజ వ్యోమ విహారీ, విశ్వప్రేమ ప్రతిమా అతి ప్యారీ
॥ జయతి ॥

సత్య సుధా బర్‌సానే వాలా, స్నేహలతా సర్‌సానే వాలా
సౌమ్య సుమన్ వికసానేవాలా, విశ్వవిమోహక్ భవ భయ హారీ
॥ జయతి ॥

ఇస్ కే నీచే బఢే అభయ్ మన్, సత్‌పథ్ పర్ సబ్ ధర్మ ధురీ జన్
వైదిక్ రవి కా హో శుభ్ ఉదయన్, ఆలోకిత్ హోవే దిశసారీ
॥ జయతి ॥

ఇస్ సే సారే క్లేశ్ శమన్ హో, దుర్మతి దానవ ద్వేష్ దమన్ హో, అతి
ఉజ్వల్ అతిపావన్ మన్‌హో, ప్రేమ తరంగ్ బహే సుఖ్ కారీ
॥ జయతి ॥

ఇసీ ధ్వజా కే నీచే ఆకర్, ఊంచ్ నీచ్ కా భేద్ భులాకర్
మిలే విశ్వముద మంగల్ గాకర్, పంథాయీ పాఖండ్ బి సారీ ॥ జయతి ॥

ఇసీ ధ్వజా కో లేకర్‌కర్ మే, భర్ దే వేద్ జ్ఞాన్ ఘర్-ఘర్ మే
సుభగ్ శాంతి ఫైలే జగ్ భర్ మే, మిటే అవిద్యాకే అంధియారీ॥ జయతి ॥

విశ్వ ప్రేమ కా పాఠ్ పఢావే, సత్య అహింసాకో అప్ నావే
జగమే జీవన్ జ్యోతి జగానే, త్యాగ్ పూర్ణ హో వృత్తి హమారీ ॥ జయతి ॥

ఆర్య జాతి కా సుయశ్ అక్షయ్ హో, ఆర్య ధ్వజా కీ అవిచల్ జయహో
ఆర్య జనోంకా ధ్రువ్ నిశ్చయ్ హో, ఆర్య బనావే వసుధా సారీ
॥ జయతి ॥

వైదిక ధ్వజ గీతా

దోధూయతాం వైదిక పతాకా విశ్వ జయనీ భారతే
సంజాయతాం ఘోష: శ్రుతీనాం పావనే భువి భారతే ....భారతే (దో)

కోऽపి మాదీనో భవేత్ హీనో మలీనో మానవ:
సర్వేజనా: సుఖినోభవేయు: మానభూమౌ భారతే ....భారతే (దో)

ఆయన్తు మునయ: పూర్వజా: దేశం సభాజియితుం పున:
సంపద్యతాం గురుతాం పున: విశ్వస్య భవ్యే భరతే ....భారతే (దో)

ప్రాక్తనా వర్ణవ్యవస్థా చాశ్రమాణాం వర్తనమ్
దీవ్యతాత్ దైనం దినం ద్యుతిధామ దివ్యే భారతే ....భారతే (దో)

వ్యాపృతా: సర్వే భవేయు: దేశ నిర్మాణే నవే
జీవతాత్ గణతంత్ర రాజ్యం సర్వసుఖదం భారతే ....భారతే (దో)

ఏకేవ సుహృద్ ధర్మోనిధనేऽప్యనుయాతి య: ।
శరీరేణ సమం నాశం సర్వమన్యద్ధి గచ్ఛతి ॥
(మనుస్మృతి 8-17)

భావార్థము: మానవునకు ధర్మమే ఒక మిత్రుడు. ఆ ధర్మము మరణా నంతరము కూడా అతనితో కలిసి ఉండును. మానవుడు శరీరమును విడువగానే బంధు-మిత్రులంతా అతనిని విడిచిపెట్టుదురు. కాని ధర్మము మాత్రము విడువదు.